

Flacăra

Biblioteca Municipality D.
SALA DE LECTURĂ

JURĂMÎNTUL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

Jur să slujesc cu credință pa-
a, să acționez cu fermitate
ntro apărarea independenței,
veranității și integrității țării,
ntro bunăstarea și fericirea în-
egului popor, pentru edifica-
a socialismului și comunismu-
i în Republica Socialistă
omânia!

Jur să respect și să apăr Consti-
ția și legile țării, să fac totul
ntro aplicarea consecventă a
incipiilor democrației socia-
te, pentru afirmarea în viața
cietății a normelor eticii și
hității socialiste!

Jur să promovez neabătut
litica externă de prietenie și
antă cu toate țările socialiste,
colaborare cu toate națiunile
mii, fără deosebire de orîn-
ire socială, pe baza deplinei
alității în drepturi, de solidari-
te cu forțele revoluționare,
ogresiste de pretutindeni, de
ce și prietenie între popoare!
Jur că îmi voi face întotdeauna
toria cu cinste și devotament
ntro strălucirea și măreția
țiunii noastre socialiste, a
publicii Socialiste România!»

NEUITATA SĂPTĂMÎNĂ ÎN CARE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A DEVENIT ÎNȚIUL PREȘEDINTE AL ROMÂNIEI

retribuire după muncă și după valoarea muncii

Pretutendeni se muncește. Nu există orizont în care munca să nu umple de rezonanțe inedite geografia materială și spirituală a locurilor. Pentru că oamenii acestei țări, de când se știu ei pe pământ, au fost oameni ai muncii. E ceea ce i-a ținut în picioare, demni și imposibil de cîntit în fața vicisitudinilor istoriei. Munca noastră, a tuturor, care se varsă în fondul principal de elemente necesare civilizației socialiste, e o muncă încărcată de spirit de răspundere. Făurim o țară, făurim o societate în care oamenii trebuie să trăiască liberi și fericiți, respectându-se unii pe alții și iubindu-se. Ne aflăm în anul treizeci de la descătușarea noastră și aparținem cu toții libertății, prin luptă și prin muncă. Ținând cont de aceste realități care au revoluționat destinul societății noastre, recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a dezbătut o problemă fundamentală: a retribuiri muncii. Într-adevăr, muncim, cu toții ne aducem harul și pricepera și entuziasmul și devotamentul ca să înălțăm edificiul unei civilizații pentru care generații întregi de eroi și-au dat viața. Muncim, dar cum muncim, cât muncim, cu cât randament, cu ce eficiență, într-un secol în care timpul e trăit mai profund ca oricînd, pînă în cele din urmă consecințe, convertind produsele muncii noastre în elemente de civilizație. Într-adevăr, în momentul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma de la tribuna Plenarei că «Noua lege a retribuției trebuie să oglindească schimbările revoluționare petrecute în țara noastră, să reflecte calitatea nouă a oamenilor muncii, aceea de proprietari și, în același timp, de producători ai tuturor bunurilor materiale», a defilat prin fața noastră întreaga istorie. Oamenii muncii din România nu mai sînt salariați, simpli salariați, cum ne-am obișnuit să le spunem chiar în articole de presă, uitînd că între timp termenul s-a uzat, s-a golit de conținut, uitînd de nuanțele birocratice pe care le reflectă, și la propriu și la figurat. Oamenii muncii din România vor fi retribuiți după cantitatea și calitatea muncii depuse în sensul progresului și civilizației țării. S-a avut în vedere că noțiunea de salarizare oglindește de fapt vechile relații de producție, bazate pe exploatare, pe existența proprietății private asupra mijloacelor de producție. Or, tocmai în acest capitol al existenței noastre ca popor, ca națiune, ca stat, ca istorie, s-a produs o extraordinară mutație.

SOCIETATEA NOASTRĂ NU CREEZĂ PRIVILEGIATI

Astăzi, oamenii trebuie judecați după aportul lor direct la construcția socialistă. Nu după intenții, după declarații și după profesioni de credință. Ci după fapte, după faptele lor de muncă! În condițiile în care nu există exploatați și exploatați, ci oameni ai muncii egali în drepturi și în datorii, era firesc să se schimbe, să dispară unele mentalități învechite, privind atitudinea față de muncă, față de proprietatea obștească, față de mijloacele de producție. Nimeni nu are dreptul să exploateze munca celui alt! Prin urmare, nimeni nu-și poate permite, în orice loc de muncă s-ar afla, să refuze munca, să ocolească munca, să fugă de răspundere, lăsînd sarcinile de producție în seama celorlalți. Pentru că el devine culpabil în fața societății! Se consolidează

astfel spiritul eticii și echității socialiste, care guvernează fiecare dintre hotărârile și acțiunile noastre.

Desigur, s-a prevăzut dinainte că în acest caz s-ar putea ca diferențele dintre veniturile mari și mici să crească vertiginos. Dar legea privind retribuiția după calitatea și cantitatea muncii stipulează că armonizarea echitabilă a raportului dintre veniturile mari și mici să se facă prin creșterea majoră a veniturilor mici, realizîndu-se o sporire corespunzătoare a veniturilor mari. Se ține astfel cont de cristalizarea unui echilibru atent în plan social, în așa fel încît toți oamenii să se simtă egali și cinstiți retribuiți după muncă și după valoarea muncii. Societatea noastră socialistă nu creează privilegiați!

«NIMIC NU ESTE VEȘNIC»

Ținînd cont de imperatiile epocii în care trăim, de cerințele imediate ale vieții, ale activității generale de construire a unei societăți avansate, multilateral dezvoltate, legea prevede, de asemenea, retribuirea în raport cu eficiența imediată a unor ramuri de producție sau activități spirituale prioritare la un moment dat. Nu se pot opera nivelări în acest sens. Și socialismul nu-și propune deocamdată așa ceva. Spun «deocamdată», pentru că, așa cum a reieșit din dezbaterile Plenarei, poate veni timpul cînd o ramură sau un domeniu de activitate să primească brusc o importanță covârșitoare față de celelalte pe «fluxul tehnologic» al construcției socialiste. Pentru că e firesc, nu-i așa, ca peste zece ani, de pildă, să se schimbe raporturile consacrate astăzi între anumite ramuri și domenii de activitate. La această idee, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vrînd parcă să sublinieze, încă o dată, caracterul dinamic, revoluționar al dezvoltării întregii societăți, a spus: «Nimic nu este veșnic!» Mi-aș permite să adaug un citat semnificativ pentru concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind raportul dintre dinamica vieții și acțiunile noastre: «După cum știți, noi am pornit întotdeauna de la faptul că formele organizatorice nu sînt stabile o dată pentru totdeauna, că ele trebuie să corespundă sarcinilor și etapelor în care desfășurăm activitatea de organizare și conducere a partidului și statului».

A TRĂI ÎN VIITOR

Dar, evident, dincolo de noul sistem de retribuire, care stimulează interesul oamenilor muncii și-i mobilizează la o participare creatoare, intensivă, în vederea prestării unei munci încărcate de coeficienți înalți de calitate, se află stimulentele morale. A trăi în România astăzi înseamnă a munci conștienți că sîntem stăpîni ai tuturor mijloacelor de producție, că, mai ales, muncim pentru noi, pentru a făuri o viață mai bună, conform visurilor și aspirațiilor noastre de zi cu zi. «Cu toții, de la secretarul general al partidului, de la președintele Consiliului de Stat și pînă la ultimul om al muncii, trebuie să înțelegem că făurirea bunăstării societății, a poporului, depinde de dezvoltarea forțelor de producție» — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul rostit la Plenară. Practic, noua lege privind retribuirea muncii reprezintă, prin spiritul și orientarea sa generală, o afirmare deplină, pe plan internațional, a principiilor eticii și echității socialiste. România devine astfel una din puținele țări din lume care adoptă o asemenea lege, care așază pe baze noi, principiale, întregul sistem de retribuire a muncii. Și, în acest sens, se poate spune că România trăiește deja în viitor.

Adrian DOHOTARU

neasemuita omenie comunistă

Evenimente de seamă, evenimente unice prin importanța lor pentru istoria noastră contemporană, pentru viitorul socialist al patriei, s-au petrecut în acest sfîrșit de martie, început de primăvară. Am luat cunoștință cu toții de alegerea înțiului președinte al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cînsacrînd prin aceasta votul unanim al tuturor conștinenților țării. Alegerea a fost salutată cu o nețărmurită bucurie exprimînd sentimentul că trăim zile care vor rămîne adînc încrustate în memoria vremurilor. Această fericită alegere adoptată în unanimitate de Marea Adunare Națională traduce voința întregului popor, care știe că încredințînd conducerea destinului sale celui mai de seamă fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care a știut întotdeauna să-l slujească și să-l reprezinte, se slujește pe sine. Numeroasele telegrame sosite din toate colțurile țării, cuvintele adînc simțite de dragoste și respect adresate cu atîta căldură mult stimatului tovarăș Ceaușescu, exprimă emoționanta adevărată înalta misiune cu care este investit. Pilda vie a întregii sale vieți, pusă în slujba idealurilor comuniste, simbol al dăruirii fără egal, al contopirii propriului destin cu destinul neamului, stă la baza acestei opțiuni. Mă alătur din toată inima adevăraților unanimes de dragoste și încredere nemărginită a cetățenilor României și văd în această alegere fericită strălucirea mai puternică a prezentului și viitorului țării. În decursul timpului, istoria poporului nostru a produs personalități care concentrează cele mai înalte virtuți ale neamului, personalități menite să dea strălucire unei epoci și să-i împlinescă destinul de libertate, de suveranitate și de omenie. Personalități plămădite din elanurile tuturor, sinteză a gândurilor tuturor, a faptelor și a voințelor tuturor; personalități reprezentative pentru ceea ce înseamnă poporul român în lume, personalități care văd mai departe, mai profund decît toți, personalități care trăiesc în trecutul, prezentul și viitorul țării. O asemenea personalitate este președintele republicii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Conducătorul care muncește alături de fiecare

dintre noi, dar mai mult decît fiecare dintre noi, omul care manifestă permanent vitalitate tinerească, iubește și promovează tot ceea ce e tînăr și viguros în gândire și acțiune; conducătorul care pune alături de experiența celor vîrstnici căutările, neastînzările, entuziasmul, îndrăzneala tinerilor. Omul văzut de Nicolae Ceaușescu este ființă activă, dăruită trup și suflet poporului este omul care gîndește asupra propriilor sale existențe, care are puterea de a-și cori dezacordul atunci cînd un asemenea decord se ivește între el și societate, între el și legile naturii. Omul văzut de Nicolae Ceaușescu este un luptător pentru frumusețe și perfecțiune, este un om care respectat este adînc respectat, este un om complet care nu-și refuză momente de meditație — cînd parcă o aripă eminesciană planează peste înțelegerea blîndă a existenței. Un astfel de om cu o fizionomie inconfundabilă, deschis către marile idei, către adînci sentimente umane, activ pînă la mistuire în act creației, este omul pe care președintele țării îl vrea promovat, îl vrea implicat în marea operă pe care o înfăptuiește neobosit. Are în vedere în fiecare clipă rezervele inepuizabile de inteligență și de conștiință căroia nu le trebuie decît suportul real al unei bune organizări ca să se afirme. Firesc în epoca tovarășului Ceaușescu înseamnă neasemuită omenie, un respect pentru ceea ce înseamnă progres și bine în lume înseamnă imbold pentru slujirea devotată partidului, a poporului tău. Fața țării, fizionomia ei se schimbă de la an la an, datorită forței de previziune, prelungită în timp pînă la marginea mileniului. Satele și orașele noastre, ogoarele și pădurile noastre, livările și parcurile noastre capătă în această viziune solară dimensiunea omului societății socialiste, arhitectura luminoasă a profilului ei spiritual și etic. Desigur, acestui profil noi, bărbații și femeile care trăim și muncim acum, trebuie să-i dăruim întreaga forță de muncă și creație de care sîntem capabili, și în numele lui trebuie să ne scrutăm slăbiciunile pentru a ne forma pe măsura exigențelor lumii pe care vrem să o înfăptuim. Acești gânduri dublate de nobilele sentimente de progres material și spiritual au însoțit evenimentul de adînci semnificații politice umane în miezul cărui încă ne aflăm.

Coman ȘOV

un tricolor peste o inimă

Ceea ce s-a petrecut săptămîna aceasta în România aparține — nu e o noutate, au spus-o toate ziarele! — istoriei. Mi se pare însă interesant să remarcăm și să înțelegem și de ce niște fapte politice se înscriu dintr-o dată (prin intensitatea consecințelor pe care le generează, în colectivitatea în care se petrec) în domeniul muncii concrete, de ce o plenary a unui partid este o activitate tot atît de practică, de la îndemîna ochiului și minții, cum ar fi ridicarea unei uzine, de ce sesiunea unui parlament, prin dinamismul și radicalitatea deciziilor pe care le ia, seamănă atît de izbitor cu un cîmp de grâu în primăvară, cu o realitate adică, o realitate a muncii și a roadelor muncii.

Unul din secretele politicii României de azi, unul din acele puncte care dau diferența specifică a politicii acestui partid al nostru, este că politica nu e înțeleasă ca un scop în sine, ci ca un mijloc prin care omul să ajungă mai repede, cît mai repede — pe un drum încetinit de atîtea neazuri și handicapuri — la meritata lui fericire, care de prea multe ori i-a fost promisă pentru viitor, ca într-un joc de-a orizontul, de care, cu cît te apropii, cu atît se depărtează. Politica noastră nu e un joc de-a cuvintele, nu e o îndeletnicire de sine și pentru sine, politica noastră, așa cum o spunem deseori prin cei ce ne reprezintă, e o politică pusă în slujba. În slujba unui popor, în slujba unui ideal, în slujba omului, în slujba unor țeluri concrete. Săptămîna aceasta, la care mă refer, una din săptămînile-cheie ale calendarului politic românesc, a fost asimilată repede în datele ei esențiale de viața normală a țării, deși nu s-au petrecut lucruri care se petrec în fiecare zi. Națiunea a știut să resoarbă în ea, în sufletul ei pur și dominator, toate evenimentele, brevetîndu-le ca acte ale istoriei naționale și, totodată, dîndu-le — ca pe niște alimente morale și spirituale întăritoare — celor ce muncesc.

Și a fost o sărbătoare, a fost marea clipă în care Nicolae Ceaușescu devenea președintele României, întîiul ei președinte! În acea dimineață de primăvară, în Parlamentul României, președintele Ceaușescu, cărunt de grija permanentă a țării, cu ochii aprinși de o emoție, care nu-mi amintesc să-l mai fi cuprins din momentul în care, sărbătorit la 55 de ani, și-a evocat părinții, a primi, ceea ce i se cuvenea încă din prima clipă a dirzeniei sale în fața tuturor primejdiilor, încă din prima clipă a hotărîrii sale de a sluji toată viața poporul român, încă din prima clipă în care cirna națională a vibrat sub mîinile sale sigure, nesperiante de gerul nici unei amenințări cu forța, a primit tricolorul. Iată-l deci: președintele României îmbrățișat de steagul patriei sale! Iată-l deci încăruntit de muncă și de grijă, iradiînd aceeași coplesitoare energie vitală! Un drapel peste o inimă! Ca s-o opere! Pentru că ea îl apără! Un bărbat aflat pe culmea cea mai de sus a autorității obștei sale! Parcă nemaisuportînd, în devoranta sa dragoste de patrie, ca steagul patriei să fluture departe de frînța lui, el lasă istoria să-l lege de acel steag, el se înconjoară de acel steag. Un tricolor peste o inimă!

Adrian PĂUNESCU

litera-ax a cuvîntului nostru cel mai drag românia, își merită renașterea

o nouă ortografie?

În septembrie 1953 Consiliul de Miniștri a aprobat noile norme ortografice ale limbii române, elaborate de Academia Republicii Populare Române.

Noul așezămint ortografic a fost discutat și propus de Secția de științe filologice a Academiei.

Președinte al Secției era atunci maestrul Mihail Sadoveanu. Cuvîntul său a atîrnat greu în cumpănă, cînd a fost luat în discuție punctul principal al noului sistem ortografic: scrierea sunetului î, specific limbii române, cu î din i sau cu î din a: romin sau român?

Maestrul Sadoveanu a impus scrierea cu i. Dacă memoria nu mă înșală, am fost singurul, din Secție, care am susținut scrierea cu a.

Am dat ca motiv argumentele următoare:

O ortografie nu poate fi exclusiv fonetică. Că există un singur sunet î, e adevărat. Dar aceasta nu ne obligă să-l redăm în scris întotdeauna prin i.

Pentru că o ortografie trebuie să țină seamă și de criteriul tradițional (vezi, în această privință, ortografia a două mari limbi de civilizație: franceza și engleza!).

Notarea cu î prezintă marele dezavantaj că în scrierea cu litere majuscule, accentul nefiind notat, cuvinte ca pâine, România etc. sînt scrise și pronunțate piine, Romînia etc.

Argumentarea mea nu a avut însă darul să convingă pe colegii mei din Secție, care, în frunte cu maestrul Sadoveanu, au impus scrierea cu i.

Cred că a venit timpul să ne întoarcem la scrierea cu î din a, în toate cazurile, cu excepția scrierii cu î în cazurile prevăzute de ortografia anterioară a anului 1953.

În rest, ortografia actuală reprezintă un progres față de vechiul așezămint și în primul rînd rezolvă problema scrierii cu apostrof sau cu trăsură de unire, cauză a numeroase erori.

academician **AL ROSETTI**

controversa *â* și *î*

De la introducerea alfabetului latin în ortografia noastră, scrierea cu î și â a fost controversată.

În reforma ortografică din 1904, elaborată în cadrul Academiei Române de către Titu Maiorescu și Ioan Bianu, s-a adoptat o formulă de compromis: s-a scris la începutul cuvintelor, la sfîrșitul lor și în interior numai în cuvintele compuse, ca de exemplu: reîncepe, fiind un compus al lui «începe», hotărîre, fiind un derivat al lui hotărî, în interiorul restului cuvintelor scriîndu-se â: român, câmp, cînd, fîn etc. Această regulă a fost menținută întocmai și în reforma ortografică din 1932, elaborată, tot în cadrul Academiei Române, de Sextil Pușcariu și Theodor A. Naum.

Argumentul lui Titu Maiorescu, autorul principal al reformei din 1904, pentru scrierea în interiorul cuvintelor cu â a fost etimologia cuvintelor român, România, românesc, legată indisolubil, în mintea românilor, scia el, «cu numele de Roma și roman», ca și a multora din cuvintele moștenite din latină: cînd, din «quando», câmp, din «campus», cînt din «canto», plîng din «plango», frîng din «frango», etc.

Partizanii semnului unic î, adoptat în

reforma din 1953, au argumentat că este mai simplu și mai practic o singură literă, în loc de două, pentru același sunet și că așa au scris mari lingviști ca Ovid Densusianu și Al. Philippide sau mari scriitori ca I.L. Caragiale și M. Sadoveanu, chiar după reforma lui Maiorescu.

Practica scrisului, timp de trei decenii — criteriu important în impunerea unei scrieri — a dovedit însă că folosirea unui singur semn î continuă să ridice obiecțiuni.

Primul care a protestat, chiar în 1953, la apariția noilor reguli ortografice, a fost regretatul Dr. Petru Groza care, într-o scrisoare trimisă Institutului de lingvistică din București, a declarat că el nu poate concepe să scrie romin, piine, ciine, miine etc. cu î (din i).

A doua obiecție au ridicat-o străinii, care nu înțelegeau nici chiar numele țării noastre scris cu î (din i).

O altă obiecție o ridică practica scrisului, prin confundarea lui i cu î, mai ales cînd literele sînt mici, de exemplu filii, minie, miine etc.

Scrierea cu un singur î (din i) a fost deja practic încălcată la numele proprii, unde se scrie curent: Pârvan, Cîndea, Brîncuși, Pârveu, Cîmpeanu, Vîrgolici ș.a.

O comisie instituită în 1965 de Prezidiul Academiei a adoptat scrierea cu â, pentru România, român și derivatele lor. Scrierea cu â, în interiorul cuvintelor, care corespunde și unor rațiuni etimologice, se bucură de popularitate. Scrisul nostru viitor va decide, cred, revenirea la cele două semne: î și â, așa cum s-au impus prin tradiția creată de regulile ortografice din 1904 și 1932.

profesor universitar
Dimitrie MACREA, membru
correspondent al Academiei R.S.R.

î și *â*

Atîta timp cît româna s-a scris cu litere chirilice, n-a existat nici o problemă privitoare la î: fiind o vocală la fel cu toate celelalte a fost scrisă cu un singur semn, care întîmplător semăna cu actuala noastră literă î. Probleme au apărut odată cu trecerea la alfabetul latin, din cauza tendinței de a se scrie cuvintele nu așa cum le pronunțăm noi, ci cum le scriau românii. Avînd în vedere că, în cuvintele de origine latină, toate vocalele, puse în anumite condiții, s-au prefăcut în î, s-a scris un timp cu cinci feluri de î, anume: â (mână) ă (vînt) î (riu), ô (fîntână), û (adînc). Mai rămînea totuși problema cuvintelor de altă origine decît latină care aveau un î, fără să mai punem la socoteală că nu totdeauna etimologiile pe care se baza scrierea erau corecte.

Este clar că acest sistem prezenta dificultăți enorme, în special pentru copii, care ar fi trebuit să învețe latinește înainte de a ști cum se scrie românește. Treptat, scrierea etimologică a fost părăsită și s-a generalizat principiul fonologic: fiecare sunet să fie reprezentat printr-un semn, fiecare literă să corespundă unui sunet. Zic că «s-a generalizat», dar trebuie să adaug imediat că s-au mai făcut totuși unele concesii sistemului etimologic.

Mai curios este faptul că, reținîndu-se două feluri de î, adică î și â, și calculîndu-se astfel corespondența între sunete și litere, distribuția n-a fost totuși bazată pe etimologie, de vreme ce se scria înger, față de latinescul angelus, și rîu care corespunde latinescului rivus; s-a stabilit o regulă cu

totul nelogică: la începutul și la sfîrșitul cuvintelor se scria cu î, iar la mijlocul lor, cu â. De ce așa, nu știa nimeni să spună. Și nici chiar această regulă nu era fără excepții, căci trebuia scris urît, deși vocala în discuție se găsea aici în interiorul cuvîntului.

Reforma din 1953 a introdus ordine și claritate: vocala î se scrie într-un singur fel, anume în î. Nimeni nu poate să spună că nu se înțelege principiul sau că e greu de memorat.

Ceea ce este important nu este ca semniul ales să fie î, ci să fie unul singur. Astfel, în principiu, s-ar fi putut reține și semnul â, cu condiția să fie folosit peste tot. Împotriva acestei soluții pledează totuși faptul că vocala a mai primește un semn suplimentar pentru a marca pe â și nu e recomandabil să o încărcăm prea mult. Să ținem seamă că în scrierea de mină nu se face totdeauna distincția clară între â și î.

Unii au impresia că î este străin și că â ar sublinia latinitatea limbii române. În realitate, ambele semne sînt nelatine, pentru că romanii nu aveau sunetul î (după cum nu-l aveau nici pe â) și lucrul nu trebuie să ne mire, pentru că nici o limbă n-a păstrat intact inventarul latin, după cum în general nu se cunoaște nici un idiom, indiferent de originea lui, care să nu se schimbe cu timpul.

Se crede că dacă am scrie pâine și căine (nu știu de ce, dar numai aceste două exemple sînt aduse totdeauna) s-ar vedea mai clar că sînt de origine latină. Dar dacă scriem rîu, originea latină e mascată. În orice caz, motivul principal pentru care scriem nu este să arătăm proveniența limbii, ci să ne înțelegem între noi, și mi se pare că ortografia actuală răspunde perfect acestui scop.

academician **AL. GRAUR**

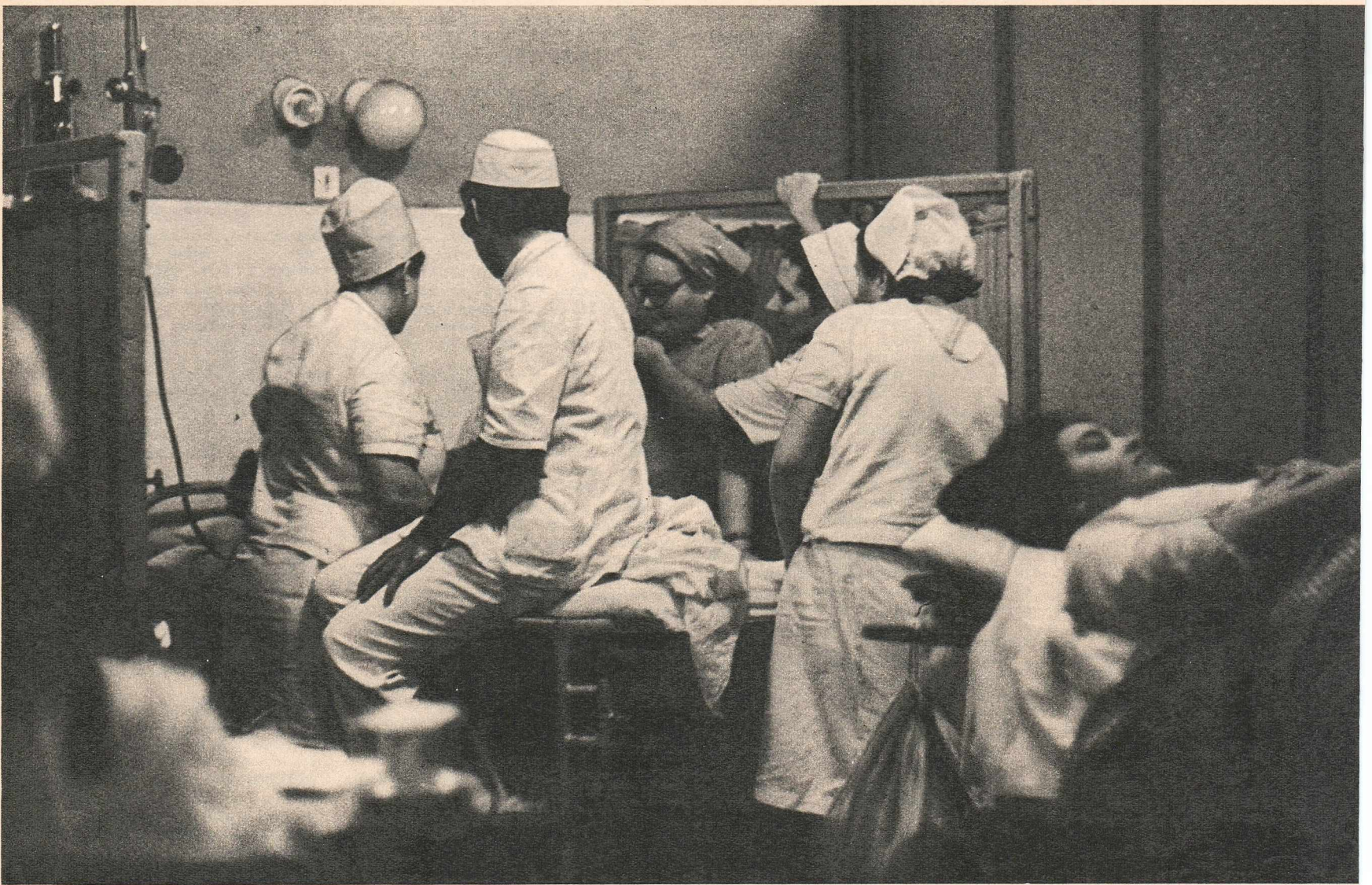
să respectăm spiritul limbii

Un frumos cîntec ostășesc spune că și graiul neamului este o avuție asupra căreia trebuie să veghem cu strășnicie, pentru a nu deveni, noi, sau urmașii noștri, alții decît cei ce sîntem în realitate. De la cultura slavonă propagată cu ajutorul bisericii ne-au rămas, într-o adîncă încăpere a tezaurului nostru lingvistic, o puderie de cuvinte aromate, pline de culori neobișnuite și de poezie, cuvinte ce devin din ce în ce mai misterioase, pe măsură ce se confundă tot mai mult în cețuri, devenind neînțelese. A mai existat un Arune Pumnul, cel iubit atît de marele Eminescu, și lîngă el atîția alți latinizați de diferite nuanțe, apoi nobilii bonjuřiști, atît de eroici în idealurile lor național-politice, dar importînd, unii dintre ei, din Paris, unde își făceau, obligator, studiile, un langaj hibrid, care astăzi ne face să zîmbim, amintindu-ne de *Frantzuzitele* lui Facca și chiar de strania coană Chirița, care va fi fost cîndva o realitate, de vreme ce s-a povestit despre ea. Ezotericul Heliade propunea un limbaj macaronic, interesant și inexact ca și celelalte fantezii lingvistice. Era o epocă de limpezire și nu se poate spune că toate aceste nobile erezii nu au avut și un rol pozitiv, acela de a ne dovedi că limba noastră este altceva decît soluțiile propuse de sublimii și bine intenționații dascăli. Și-n zilele noastre, unii specialiști, numărînd cuvintele unul cite unul, ajungeau la convingerea că limba română este un fel de dialect compozit, uitînd, deși ar fi trebuit să nu uite, că există o valoare a cuvîntului pe care

o dă circulația lui mai mică sau mai mare. Nu poate fi egal cuvîntul «piine» cu cuvîntul «blagoveștenia», de exemplu.

Dar cel care scrie aceste rînduri nu e un specialist în materie, nu vrea să dea sfat și nici să emită teorii proprii. Crede însă că pe marginea anumitor normalizări tehnice actuale se pot face obiecțiuni interesante, dacă ținem seama de limba vorbită de o anumită structură psihică a poporului nostru.

Nu demult, teoreticienii avizați au generalizat folosirea lui î (î din i), păstrîndu-l (î din a) doar în cuvinte care rezumau trecutul, prezentul și viitorul acestei țări. Motiva pe atunci că e mai ușor de învățat de copii și că trebuie să luptăm pentru o grădărită mai simplă. Dar, dacă scoaterea apostrofului pare mai comodă, ostracizarea lui este cel puțin nejustificată. Orice copil care ține minte că la începutul cuvîntului trebuie să scrie cu î, iar în celelalte cazuri cu i (evident, renunțăm la nuanțe, pentru a nu sublinia esențialul). Atunci, la ce a folosit minarea parțială a lui â? Cel mult că schimbă configurația limbii române, și facă să semene mai puțin cu limba latină cu care nu mai e nici o îndoială că ne înțelegem din ce în ce mai puțin. De ce deranjăm mult folosirea lui U, în cuvîntul și în rubedeniile acestuia destul de neobișnuite? Că la noi u s-a transformat în î în foarte multe cazuri? Foarte bine! Nu ne potrivim. Folosirea lui sunt era, dacă vînt o eroare împămîntenită, acceptată, o eroare frumoașă și necesară. De ce a fost nevoie de scoatem? Priviți cît de frumoase sînt cuvintele scrise cu â și cu sunt, cît de adevărat arată cuvîntul vînt (față de vînt) sau cînt (față de cînd). O limbă evoluează și trebuie să aibă în ajutorul erorilor necesare. Exemplant, toate limbile romanice sau neromanice. Cîndva, un lingvist al cărui nume nu-l am uitat, propunea să introducăm în scrierea noastră și un fel de i moale! Pe mine mă interesă el există în vorbire! Ciudată pretenție care ne-ar putea face să credem că adevărul e multă învățătură e și multă rădăcină. Păi atunci, de ce să nu înlocuim scrierea astăzi cu semnele fonetice pe care învățăm să folosesc între ei, pentru a-și comunica și cele mai mici nuanțe, cea mai ușoară palatalizare, orice spirit diafan, cea mai intensă intenție de a pronunța nazal, dental, mai știu eu cum. Nu cred că limba noastră are nevoie de astfel de specialități. Noi vorbim să ne recunoaștem în cuvintele pe care scriem fiindă adevărată, cu elanurile și cu greșelile ei. Preferăm să respectăm spiritul limbii, în locul unor regulamente de detașament, care pot fi perfect logice, dar în același timp inexacte. Iată, nu mai știu ediție a îndreptarului ortografic ne învață să scriem: pîrîu, iar nu pîriu. Dar noi sîntem încă pîriu și un copil mai mititel al rîu și-i vom lăsa pe alții să pronunțe cu â, așa cum nu e bine. În același loc ni se recomandă să purtăm mînuși în loc de mîni dar noi, cînd e ger, bineînțeles, le vom purta tot pe cele din urmă, fiindcă avem mîni iar nu mîni sau mîini. (Nu sîntem străini tot felul de argumentări în acest domeniu preferăm însă ca în aceste pagini să ne fărîșimăm limbi vorbite, iar nu a cele chipuite). Toată lumea zice minăstire, peste tot sîntem corecți și nevoiți să scriem mîndstire, ca să respectăm o lege care teazează degradarea lui o în i. (Aș zice: cu mai rău pentru acea lege, dacă oamenii nu-i simt nevoia). N-am auzit pe nimeni spunînd subsuoară ci subțioară, deși subsuoară apare și în vechi texte (ca și cealaltă rîiantă dealtfel). Mi se pare mai elegantă și mai subțire varianta vorbită. Și exem-

Moto: «Veți recunoaște desigur/ că burta rotundă a unei femei însărcinate plimbându-se prin Cișmigiu/ seamănă leit cu învalta coadă a păunului».

MIRON RADU PARASCHIVESCU

se naște un om

N-am fost «trimis special» în Franșeele din Vietnam, nici în împrejurimile orașului Pnom-Penh — acolo unde doare vecinătatea templelor de la Angkor; n-am fost «trimis special» pe fronturile din Orientul Apropiat — printre colinele platoului Golan și nici în Guineea-Bissau, în Angola sau în Mozambic, acolo deci unde conflictele umane cunosc incandescența. N-am transmis reportaje de senzație de la prima lansare a unui echipaj în direcția Lunii, de pe cosmodromul de la Cap Canaveral, n-am privit prin lentile de cobalt ultima experiență nucleară de pe atolul Mururoa și nici măcar n-am participat la conferințele de presă ale doctorului Christiaan Barnard ținute în holul mare al spitalului transplantelor de la Capetown. Dar am asistat la nașterea unui om. Unde? Aici, în plin București, într-o zi albă de primăvară, pregătită pentru dulci gestații și reverii. Exact la ora când rapidul Transilvania împinge în urmă peronul Gării de Nord și când crainica de radio Elvira Ivașcu anunță cele șase semnale care cronometrează ora exactă, după meridianul de la Greenwich. Pentru mine, experiența aceasta limită atinge parametrii de senzațional al oricărui reportaj de pe glob.

— Nu înțeleg de ce insistați — îmi spune profesorul Sirbu, directorul Maternității Giulești. Nașterea nu-i un eveniment liric. Nu e frumos, nu e, ca să zic așa, estetic. E, dimpotrivă, de cele mai multe ori urât, dezagreabil. E o mare sfișiere. Și pentru un om neobișnuit cu sala de operații sau cu sala de nașteri, e de-a dreptul insuportabil. Jumătate din studenții de la medicină care intră pentru prima oară într-o sală de nașteri,

leșină. Si dumneavoastră vreți să asistați la o naștere!? Nu vă sfătuiesc. Bineînțeles că nu vă pot opri. Dar, țin totuși să vă atrag atenția că nașterea e o aventură dramatică a naturii, nu e un peisaj pe care să-l poți descrie sau un spectacol pe care să-l rezumi într-o cronică mai mult sau mai puțin mondenă.

Când mașina Salvării gonește cu «viteze de excepție», pe bulevardele aglomerate, lansând acel apăsător și bizar apel sonor care trage în conștiințele noastre, pe rând, toate semnalele de alarmă, obișnuim să întrerupem șirul logic al gândurilor de fiecare zi și să ne imaginăm câteva din fețele posibile ale pericolului: accident cardiac, embolie, comoție cerebrală... Dar e foarte probabil ca mașina Salvării să poarte înăuntru taina unei femei care va naște și care, în miezul nopții, a simțit brusc primele semne dureroase ale evenimentului așteptat cu speranță și spaimă vreme de nouă luni.

O cheamă Dinu Angela și se află acum, în lumina crudă a acestei primăveri paradoxale, pe un pat de spital, trăind ultimele convulsii, dureroase, ale nașterii. Bîntuită ca un ocean de furtună. Cu trupul învăluit într-o promoroacă subțire, aș zice actinică. Gemînd.

Alături, în celelalte paturi albe din sala de nașteri se zburcă altele femei, pradă aceluiași travaliu fierbinte al facerii. (Extraordinar acest limbaj pe care îl împletesc oamenii simpli: e ca și cum lumea se face, ca și cum viața se face, ca și cum pîinea se face și totul se numește: *facere!*) Adeseori, ele intră în rezonanță, se molipsesc parcă, și gem, și urlă cu fața crispată, aproape tume-fiată, cu arterele umflate, cu ochii înfipti

în orizonturile neclare ale unui timp ce trebuie să vină...

Și brusc acest insert pe care mi-l impune memoria: «În fiecare secundă, apar două noi guri de hrănit. În fiecare zi se înregistrează 200 000 de nașteri mai mult decît decesuri. Și la fiecare șase luni se adaugă 60 milioane de persoane pe pămînt. Pînă în anul 2000 populația mondială va atinge aproape 7 miliarde de oameni, adică aproape dublul totalului actual». (Extras dintr-un comunicat O.N.U.)

Femeile rămîn culcate în paturi, una lîngă alta. Afară gîlgiie soarele prin crengi și pe acoperișuri. Ele stau culcate, cu pîntecul umflat ușor, deasupra albului imaculat, deocamdată, al cearșafurilor. Nu e nimic

dizgrațios în aceste trupuri pîndite de timp ca și cum ar purta în sine tensiunea unei bombe cu explozie întîrziată. Și dacă vre să ascuți atent ce anume pulsează pe deasupra concertului de sunete și de zgomot aleatorice din sala de nașteri, cu siguranță că poți auzi mai ales tic-tacul mărunt, diu ce în ce mai apropiat, al orologiilor deșănțat ascunse în aceste femei.

— Simți pulsul? — mă întrebă teribil doctorița Anca Cioltei, în timp ce ascultă prin pîlnie, freacățul vieții de peste cîteva minute, de peste cîteva ore, freacățul vieții crescute în pîntecul rotund al femeii care într-un curcubeu involuntar.

«În fiecare an, în lume, se nasc 127 milioane de copii, 95 de milioane ating vîrsta școlară și 19 milioane de persoane ajung la 65 de ani

robabil că aceste cifre se vor majora foarte mult în cursul anilor viitori, pe măsură ce nerii adulți, mai numeroși, vor îngroșa rîndurile părinților în plină putere iar progresele medicinii vor prelunge speranța de a trăi. Acest sens este necesar ca fiecare țară, ecare colectivitate, fiecare familie să evalueze în mod aprofundat semnificațiile ce le au aceste tendințe asupra speranțelor lor într-un nivel de viață mai ridicat, o educație mai completă, asupra speranțelor de sănătate mai bună și de fericire». (Fragment din discursul ținut de Kurt Waldheim — secretar general O.N.U., cu ocazia inaugurării anului inter-național demografic — 1974). Și toate acestea într-o lume în care se poate muri, e devărat, de cancer, de embolie, de comoție cerebrală, de accident cardiac, sau pur și simplu în războaie dar și de o banală infecție intestinală sau de o simplă pneumonie!

Ne întoarcem la femeia care a fost adusă în mașina Salvării cu nr. 3641 în jurul orei noaptea... își umezește buzele arse, crăpate, cu vârful limbii. Afară e cald. Doctorul Bogdan Marinescu privește ceasul. E ora 13! Și implinesc deci exact 12 ore de când au început convulsiile. Și totuși...

— Ești o mamă cuminte și înțeleaptă. Și blândă. Și cu ochii făcuți. (Într-adevăr, văd cum nu renunță femeile la cochetărie nici în sala de nașteri!)

Îi strălucesc cerceii între buclele umede și transpirație. Își prinde brusc mîinile de masă. Strînge pînă în ea albesc. Un nou val de convulsii. Respirații dese, zgomotoase. — Ține bărbia în piept! Și împinge copilul!... Împinge! Împinge!... Acum liniștește-te puțin. Încearcă să te relaxezi... Când simți în nou contractiile, împinge cît poți de tare.

— Nu mai pot, doctore.

— Mai ai puțin și vine...

Femeia se scufundă parcă în ea însăși. Palidă. Își adună puterile. Se face liniște. Și undeva se aud bătăi impulsive la o mașină de scris. Apoi sună telefonul.

— Alo. Da. Sala de nașteri... Nu a născut încă...

Întreg orașul își ține respirația sub perizul ferestrelor din sala de nașteri.

Buletin de știri (14 martie 1974): — orele 3 ● **Miniștrii petrolului din nouă țări arabe au intrunit marți la Tripoli în cadrul unei conferințe care și-a propus examinarea unor probleme legate, deosebit, de actuala criză energetică mondială** ● **Orientul Apropiat:** Pentru a doua zi consecutiv, forțele siriene s-au schimbat tiruri de artilerie cu forțele israeliene în sectoarele de nord și central ale frontului de pe înălțimile Golan ● **Un grup al forțelor comuniste de eliberare a pătruns ieri (13 martie) în Phnom-Penh, aruncînd grenade asupra unei instalații militare lonoliste** ● **Comisia populației, aflată la cea de-a treia sesiune extraordinară, continuă dezbaterile asupra pa-ragrafelor și capitolelor principalelor proiecte de documente care vor fi supuse examinării aprobării Conferinței mondiale a populației, care se va ține la București între 19 și 30 august c.**

Mîinile doctorului Bogdan Marinescu, în mănuși albe, imaculate, mîinile moașei Elena, abie, cu surîsul acela calm și învăluitoare, stare să tempereze, cred eu, chiar vulcanii, mîinile lehuzei Dinu Angela, se întîlnesc neori într-un joc ciudat, frenetic, se prind și se desprind de parcă ar lucra la o statuie. Doctorul se află la poartele vieții. («Știi, neori, ai impresia că femeia alunecă, își arăstește trupul, îl abandonează și trece într-o umbră, surzînd, pragul bătăilor de inimă... Întîzîni mîinile după ea. Trebuie să decii rapid și să iei hotărîri imediate, altfel nu o mai prinzi. Uneori, rareori, o scapi în mîini și nu o mai poți ajunge. Alteori, apuci în ultimul moment și simți cum sub activitățile tale își recîștigă, parcă, greutatea arterială, centurile de gravitație și redevine normală»). Și doctorul întinde într-adevăr mîinile...

— Prinde-te mai tare cu mîinile de bară. Împinge! Lung. Lung. Ține-ți respirația! Ține-te de contractie bună ai! Acum, dacă ai cît de puțină, încă puțină voință, totul s-ar rezolva imediat.

Senzatia e de cutremur. Femeia poartă pîntecele ei parcă întreg pămîntul. Simți cum se rup țesuturile, cum se sfîșie epitelile pămîntul acesta necunoscut se rostogolește printre oasele bazinului dînd năvală timp și spațiu.

«Unii spun că pămîntul va pieri în flăcări, alții că în gheață!» (Robert Frost). Într-adevăr,

se spune că pămîntul se află în perioada denumită laramică. Peste cîteva milioane de ani vor dispărea piscurile munților și prăpăstiile oceanelor. Pămîntul va fi complet rotund și perfect nivelat. Dar sub noi, sub acest pămînt pe care îl călcăm se află 60 de miliarde de strămoși și de... bunici!

Mîinile se întîlnesc din nou. O clipă femeia a fost tentată s-o prindă pe moașă de brațe. Femeia are ochi albaștri. Plini de lacrimi. Acum își mîngîie, evident inconștient, sîniul. Și geme. Trupul ei e aproape purpuriu din cauza efortului. Reîncep convulsiile.

— Voință! Lung... Lung. Împinge. Încă un efort. Așa. Cît poți de tare. Împinge. Încă o dată. Gura mare. Respiră. Împinge. Gura mare. Respiră. Încă un pic. Gura mare! Încă un pic.

La început se distinge doar creștetul cu urme de păr întunecat, ca o insulă vulcanică răsărind brusc din ocean. Apoi capul cu o expresie de clovn îmbătrînit, strîmbîndu-se, neplăcut surprins de contactul cu aerul, cu lumina, cu zgomotele; un cap de copil, încă fără identitate. Apoi năvălește un umăr și cu ajutorul doctorului Marinescu, celălalt umăr. În sfîrșit, se poate spune că vede lumina zilei trupul vinăt, plin de spumă și de sînge al unui baiat. Doctorul Marinescu așază copilul pe masă. E inert, deocamdată. Apoi, parcă atins și însuflețit de razele soarelui, își mișcă bratele, picioarele, înapoi ca în somn, se răstoarnă în cearsafuri și ai impresia că se pregătește să-și dea naștere lui însuși, să-și pronunțe, să-și strige prezența în univers. Și, dintr-o dată, sparge «zidul sonic» cu un țipăt curat, cristalin, care face ferestrele să crape ușor, fin și

lent, într-o pulbere transparentă de sticlă. Brusc, toate lucrurile din preajmă își regăsesc vechea lor statornică orbită și zgomotele își refac rezonanțele. Cineva bate la mașină fișa unei femei care se pregătește să nască. Sună telefonul și n-are nimeni timp să răspundă. Moașele se strigă una pe alta grăbite și plutesc printre femei ca niște păsări albe fluturînd din aripi. Lehuzele celelalte gem. Cineva încearcă să surîdă. Cad niște instrumente pe ciment și scot un zgomot de cască. Și copilul țîpă verificîndu-și parcă vălul palatin, corzile vocale și plămîinii. Mama are chipul destins, ca după o injecție de morfină. Toate trăsăturile crispate și-au revenit. Nu mai are putere să zîmbească. Dar ridică ochii brusc spre mine. Pentru că sînt aproape.

— Cît e ceasul? Cît e ceasul?

Nu mai văd. Am impresia că nu mai văd bine arătătoarele pe ceasul de la încheietura mîinii. Cifrele îmi joacă dinaintea ochilor. Încerc să răspund la disperarea cu care m-a întrebat femeia. Ca să fixăm momentul acesta al nașterii într-o ordine firească, cronologică a lucrurilor. În sfîrșit, mă dezmeticesc:

— Este ora unu... Orele treisprezece și șaptesprezece minute.

— Mulțumesc... Mulțumesc.

Noul venit pe lume în maternitatea Giulești este cel de-al 20 982 664-lea locuitor al României!

Și îmi amintesc, poate nu foarte clar, dar în orice caz obsedant, versurile lui Miron Radu Paraschivescu din poemul «Buna-vestire»... «Lăsați femeia să vă surprindă toate dorințele și/ toate misiunile pe care le

aveți/ de a realiza ceva măreț și unic pe lume/ (fiindcă ea nu va face decît să vă ajute să le/ duceți la bun sfîrșit) fiindcă nimic nu poate fi mai măreț și mai deplin decît un om.// Și asta-i opera femeii care face/ ca toate misiunile bărbatului să se preschimbe/ într-un om viu, în carne și oase, într-o lucrare unică a vieții».

— Toată povestea e — îmi spune doctorul Bogdan Marinescu, mai tîrziu — să nu răsără de două ori soarele peste o femeie aflată în sala de nașteri.

— Și nu se poate fără dureri?

— Unii medici susțin că o femeie care nu trece prin durerile facerii nu va fi niciodată la fel de strîns legată de propriul ei copil ca una care a trăit intens și profund travaliul. Dar, fără îndoială, sarcina noastră, a medicilor, este de a ușura sarcina naturii.

Cu doi ani în urmă un savant anunța că a fost izolată prima genă. Și s-au lansat cele mai fantastice speculații. S-a spus că din acel moment chestiunea controlului și dirijării eredității e ca și rezolvată. Unii oameni de știință au afirmat chiar că ne aflăm foarte aproape de ziua în care omul și evoluția sa vor putea fi reproduse practic în întregime în condiții de laborator. Privind acum, în urmă, zbuciumul acesta al femeilor în sala de nașteri, nu se poate să nu fii cutremurat la gîndul că, cineva, undeva, într-un laborator izolat, pregătește gena pe cale artificială! Va deveni cîndva zbuciumul acesta, al femeii, inutil? Îmi răspund genele geneticianului dr. Constantin Maximilian: «Cred că omenirea va fi destul de înțeleaptă ca să refuze viața fabricată în «seră» și în serii de oameni cu identități artificiale care pot fi manevrate sub «dicteu automat». Nu. Nu ne aflăm în domeniul imposibilului, al romanului științifico-fantastic! Asemenea experiențe sînt posibile deși cu efecte care se pot întoarce împotriva omului. Dar, încă o dată, sper că omul, acest «homo sapiens sapiens» va fi într-adevăr destul de lucid».

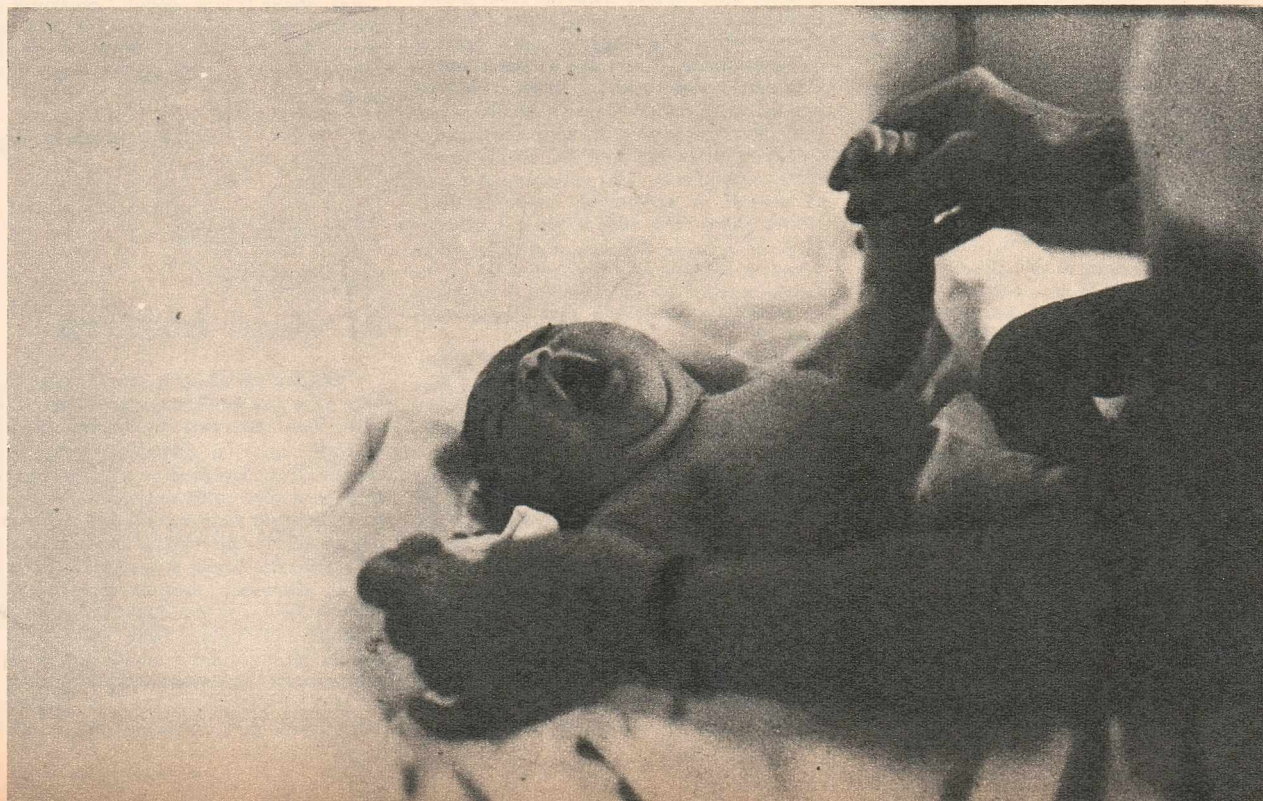
Femeia e acum albă. Încă se mai simt contractiile înăuntrul ei, ca într-un ecou prelungit, repetat. Parcă s-ar afla undeva pe malul mării, culcată în nisip, în plin soare și valurile ar aluneca ușor pe deasupra, clătînd-o într-o parte și în alta.

Și astfel s-a mai născut un om. Unul din cei 200 000 de oameni care se nasc zilnic pe această planetă; 200 000 de oameni gata să populeze un oraș sau un cîmp de luptă. În anul 2000 va implini exact 26 de ani! Bolgiile infernului de la Hiroshima se vor fi șters de mult de pe cer...

— Am fost amoebe, protozoare, pești, păsări, maimuțe antropoide, sintem, în sfîrșit, oameni! Ce vom fi? Întrebarea îi e adresată profesorului și academicianului Ștefan Milcu: «Din păcate, ciclul biologic al omului s-a încheiat. Dar asta nu înseamnă că specia nu se poate perfecționa, desăvîrși. De pildă, noi nu folosim decît 10 la sută din potențialul creierului nostru. N-avem decît să-l folosim în întregime, Așa încît problema rămîne deschisă».

Adrian DOHOTARU.

Fotografii de Elena GHERA

O chestiune de probitate științifică

Muscelul și Argeșul, leagăne de legendă, zvoare de baladă, cuiburi milenare de vulturii.

Istorie de ieri și de azi. Istorie.

...La sfârșitul anului trecut a apărut la Pitești volumul lui Ion Ancu Urecheanu și Gheorghe I. Deaconu «Momente din istoria uptei revoluționare a maselor populare pe teritoriul județului Argeș».

Lucrarea, bazată pe un amplu material de arhivă, pe extrase din presa vremii, pe mărturii, informații și amintiri ale unor participanți la evenimentele locale — editate sau în manuscris — pe compendii și studii de specialitate, prezintă în mod cronologic și tematic aspecte privind dezvoltarea vieții social-economice și culturale din această mindră parte de țară, din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi.

Din acest punct de vedere monografia respectivă aduce în atenția maselor largi de cititori, a propagandiștilor și cursanților de la învățământul de partid și U.T.C., ba chiar și a specialiștilor, o impresionantă gamă de informații și date de mare utilitate în cunoașterea istoriei acelor meleaguri.

Trebuie însă menționat și faptul că autorii, mai ales în prima parte, au făcut largi digresiuni în istoria generală a patriei, nu întotdeauna strict necesare pentru încadrarea și înțelegerea aspectelor locale.

Dar nu ne-am propus să întreprindem o recenzie a cărții lui A.I. Urecheanu și Gh.I. Deaconu — valoroasă de altfel — ci să aducem un supliment de precizie în ceea ce privește baza documentară a lucrării, unde am constatat unele abateri de la canoanele îndeobște cunoscute ale muncii pe tărîmul istoriei.

Deși lucrarea are un mare număr de trimiteri, citate și mențiuni consemnate în subsolurile paginilor respective — conform practicii muncii științifice în general — am constatat și unele supărătoare și nejustificate abateri de la regulă.

Este vorba de preluarea uneori ad litteram a unor date și informații aparținînd altor autori și incluse în lucrare ca și cum ar fi rezultatul activității proprii ale celor doi autori.

Două asemenea mai flagrante «ieșiri» din canoane au făcut obiectul cercetării noastre. Este vorba de datele privind activitatea fostei societăți «Cultura» a cefeștilor argeșeni și despre care se vorbește la pagina 79 și următoarele ale lucrării, bazate pe articolele tînărului profesor de istorie, Mircea Crăciun din Ștefănești, din care sînt preluate idei de ansamblu, dar și pasaje în chiar redactarea respectivului, fără a se face convenitele trimiteri. De menționat faptul că profesorul Mircea Crăciun este — printr-un fericit concurs de împrejurări — deținătorul (poate singurul) al unui bogat material documentar privind societatea «Cultura» și, în consecință, referirile erau și mai obligatorii.

Un și mai mare nedreptățit este profesorul doctor Ion Hurdubețiu, din Cîmpulung (citată în tratatul de istorie al Academiei), autor printre altele și al unui studiu — în manuscris — cu exact aceeași tematică, dar limitată la teritoriul fostului județ Muscel (azi înglobat în Argeș) și a cărui copie a fost încredințată unor activiști ai fostului Comitet regional de partid Argeș. «Preluările» din amintitul manuscris în chiar redactarea autorului (I.H.), însumează mai multe pagini, de asemenea fără convenite menționare a sursei și autorului. Între acestea — ca un element de efect — este și scrisoarea cetățeanului cehoslovac Frantz Sved, care în perioada dintre cele două războaie, în anii grei ai luptei ilegale a partidului, se afla în România, chiar pe teritoriul județului, și a avut un eficient contact cu mișcarea revoluționară locală.

Autorii respectivei monografii argeșene citează și ei scrisoarea cu pricina în primul paragraf al paginii 229, astfel: «Amintirea acelor zile de luptă revoluționară l-a impresionat așa de mult pe cehoslovacul Frantz Sved «vechi bolșevic», cum îi plăcea să se numească, și care se afla în această perioadă la noi, încît într-o scrisoare pe care ne-a

trimis-o la 11 mai 1958 din orașul Cehoslovac Chel confirmă că primea de la A. Nicolaescu «Journal de Moscou» și «Revue de Moscou», pe care le dădea și altor persoane care cunoșteau limba franceză».

Citatul de mai sus conține două greșeli de... gramatică și una de geografie. Astfel, în loc de «într-o scrisoare pe care ne-a trimis-o» (e vorba de F. Sved) ar fi trebuit consemnat «într-o scrisoare pe care i-a trimis-o» (profesorului doctor Ion Hurdubețiu, deținătorul ei și în prezent și pe care am citit-o în original) «din orașul Cehoslovac...» — corect ar fi fost «din orașul cehoslovac...».

În ceea ce privește orașul cehoslovac — Chel — nu vă osteniți a-l căuta pe harta țării prietene, pentru simplul motiv că el nu există și nici în 1958 și nici altcîndva n-a existat.

El nu apare nici măcar în ciudatele liste de «cuvinte rare» ale careurilor de cuvinte încrucișate decît cel mult ca o comună în îndepărtatul Afganistan.

Trebuie să înțelegem desigur că e vorba de un renghi dactilografic jucat autorilor și că în mod normal ar fi fost necesară corectarea în orașul ceh — Cheb — din vestul R.S. Cehoslovace. Dar după cum se vede nici cunoștințele geografice ale respectivei dactilografe nu puteau fi calificate cu o notă de trecere, fapt care a dus la amintitele «preluări» greșite din volumul celor doi semnatari.

Unii membri ai filialei argeșene a Societății de istorie mi-au mai relatat și despre alte «preluări» de mai mică importanță. Desigur cele mai flagrante rămîn cele semnalate mai sus. Utilizarea parțială sau integrală a lucrărilor antecesoralor de către urmași și continuatori fără a le mai menționa numele era o practică obișnuită în istoriografia evului mediu, dar a căzut de mult în desuetudine.

Probitatea științifică a zilelor noastre — chestiune necesară și obligatorie oricărei întreprinderi științifice — asupra căreia nu mai considerăm util a ne apleca — obligă pe oamenii respectivi la indicarea cu exactitate, în lucrările lor, a surselor și autorilor utilizați, altfel procedeul împrumut a denumire foarte puțin sonoră și deloc dorită de: plagiat!

Sîntem prea convinși de utilitatea lucrării semnate de experimentatul activist I.A. Urecheanu și nu mai puțin încercatul profesor Gh. I. Deaconu ca să nu credem ferm într-o viitoare a doua ediție și bineînțeles în una fără omisiunile de care se face vinovată prima apariție.

I. PĂTRAȘCU

prin agitare, amestecare, dresare dar și prin receptivitate

Nimeni nu pretinde lucrătorilor din comerț să-l ridiculizeze pe Arhimede și nici pe Aristotel sau să folosească un calculator electronic la repartizarea crevenștilor pe cap de locuitor. Există, cu alte cuvinte, o lume a ideilor mari la care ei, de regulă, nu sînt chemați să participe, și asta nu pentru că n-ar putea, nu, ci doar pentru că menirea lor e alta. Să fie măcar șapte zile pe săptămînă corecți, să fie civilizați nu numai cu gravidele și bătrînii și să fie receptivi la ceea ce se cheamă încă nou. De luni de zile, se agită ca un cocteil, dar fără folos, Petre Chirea de la Centrul de formare și perfecționare din industria hotelieră și turism pentru a ne fi de folos. Vrea, nici mai mult nici mai puțin, să avem fiecare acasă cite un bar de zi în care să stea băuturi indigene, ieftine și găsindu-se, care, prin agitare, amestecare și dresare (folosindu-se desigur și sucuri de fructe, frișcă, lapte) se transformă în cocteiluri. Bineînțeles, cocteilurile se vor putea servi și în baruri cîci prea ne-am săturat de accesibilitatea la «Alexander» sau «Manhattan» preparate din ginuri englezești și alte băuturi străine, costînd de la 21 de lei în sus. Sigur, oricînd, la bufetul «Petrița» sau «Războare» poți găsi un «Alexander» după cum orașul Alexandria te va întîmpina încă de la gară cu un «Manhattan» da, este adevărat dar de ce n-am servi și un cocteil «Drumul Taberei» sau

«Teri 1» sau «Teri 2» costînd între 4 și 5 lei. Iată în avanpremieră cum se prepară un «Drumul Taberei»: «se introduc într-un vas special 2-3 cuburi de gheață, 30 ml cremă Mocca și 30 ml frișcă lichidă. Se agită în vas și se toarnă într-un pahar de cocteil filtrat cu zahăr pudră pe marginea paharului». Petre Chirea, nea Petrică barmanul, cum își spune, s-a gîndit și la acei tineri, care, de ce n-am recunoaște-o, umplu de la o vîrstă anume barurile și se dedau coniacului. Există pentru ei, din păcate, doar în capul și pe niște foi ale lui Petrea Chirea, cocteiluri nealcoolizate sau slab alcoolizate valabile și pentru ceaiurile acelea de simbătă seara, care știm noi cum se desfășoară. Generozitatea lui nea Petrică nu-i ocolește nici pe sportivi, care înainte și în pauza competițiilor, servind cocteiluri nealcoolizate, pot depăși recorduri mondiale.

Tuturor acestor categorii de cocteiluri li s-a făcut recent o «vizionare» serioasă și severă la «Monte Carlo» (așezat de astădată în bătrînul parc Cișmigiu din București), s-a spus «da» s-au mai umplut paharele, totul a mers strună, cum ne spune și Lia Ilieș, șeful restaurantului «Mediaș», dar băuturile nu pot fi introduse în rețeaua comercială. De ce? Sînt prea ieftine, prea ar umple restaurantele și barurile, prea ar fi deranj, mari încasări etc. Argumentele sînt mult prea solide așa că ne oprim aici păstrînd regretul totuși că unul din cocteiluri se numea «Virful cu Dor».

Eugen SECELEANU

P.S. Aflăm în ultimul moment că la Posada (localitate montană) se desfășoară din noiembrie și pînă în mai cursuri de reciclare a șefilor de restaurante și de formare a altora. Apoi, ei vor pleca la mare. Cine știe, astfel consolidată, poate ei, măcar ei, se vor dovedi receptivi la necazurile lui nea Petrică.

micul cusur al unei mari perfecțiuni

Fără pic de indoială, bune intenții au existat chiar de la început; ba chiar au fost și materializate, fotografia alăturată constituind o probă pe care înțelegem s-o invocăm.

Dar, ceea ce trebuie relevat — avînd în vedere că rîndurile acestea sînt dedicate domeniului rezervat, în revista noastră, absurdului — este logica perfectă a bunelor intenții cu pricina.

S-a judecat așa:

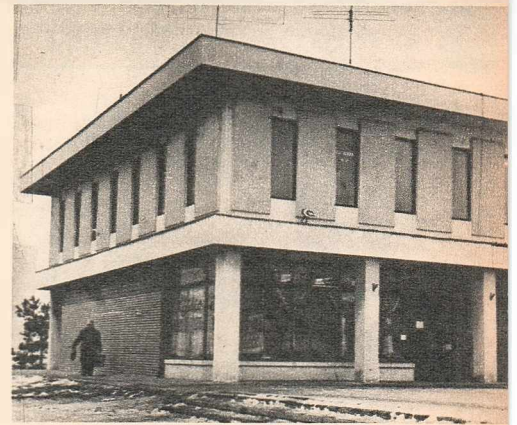
În cartierul Drumul Taberei, cartier complet nou, sînt mii și mii de oameni care au aparate de radio, aparate care mai devreme sau mai tîrziu vor avea nevoie de un dîctor pentru bolile lor. Deci, trebuie înființat un centru de reparații radio; deci trebuie construită și o casă pentru acest centru. Și s-a construit o clădire realmente modernă, spațioasă și frumoasă. Cu alte cuvinte, bunele și raționalele intenții s-au transformat în fapt.

Apoi timpul a început să curgă și deodată s-a produs surpriza, răsturnarea spectaculoasă: Victor Schuch, șeful Unității nr. 14 radio a Cooperativei «Progresul» declară construcția pe care am lăudat-o pînă acum ca fiind pur și simplu nefastă colectivului de specialiști-cooperatori pe care îl conduce și propune un nemaipomenit schimb de case. Mai precis, oferă zece camere pentru o singură cameră. Incredibil, nu? Absurd, nu? Și totuși absolut real! Și absolut explicabil!

Pentru că acea construcție perfectă are totuși un mare cusur: a fost extrem de prost amplasată. Și pur și simplu nu are val. Bu-joreni 21, este o adresă pe care nici echipa controlului obștesc n-a găsit-o decît cu greu, darămite cetățenii particulari.

Colectivul unității, repet unica de acest fel din macrocartierul Drumul Taberei, e chemat — potențial — să deservească o populație de mai mult de 100 000 de proprietari de aparate radio.

Colectivul nu-i format decît din șase tehnicieni însă față de capacitatea profesională pe care ei o însumează sînt prea puțin solicitați. Ar putea repara 10—15 aparate pe zi, dar le sînt aduse doar vreo 5. Excelentul meșter Marin Ciucă ar putea face lucrări

în valoare de 10 000 lei pe lună, dar face de vreo 5 000 și aceasta doar pentru că e cunoscut și îl caută oameni chiar din capătul celălalt al orașului.

Un tehnician dacă are 3 metri pătrați pentru locul lui de muncă poate produce 7 000 lei pe lună; iar unitatea aceasta, față de spațiul pe care îl are, la parterul și etajul unei întregi clădiri, ar putea să producă între 50 000 și 100 000 lei.

Cei de la Unitatea din Smîrdan 30 au un local nespațios dar excelent amplasat și nu mai pridesc cu lucrul, iar cei șase din Bu-joreni 21 se luptă să-și scoată salariul.

Ei repară aparatele în cel mult trei zile de la solicitare, se angajează să le repare și pe acelea foarte vechi sau aproape distruse, se duc și la cetățeni acasă, caută să capteze clienții prin muncă de bună calitate și prin amabilitate, dar sutele de cetățeni care au nevoie de ei, *habar n-au de existența lor*.

O situație absurdă, nu? Mai ales acum cînd ne batem pentru folosirea intensivă a spațiilor construite și în general pentru rentabilitate.

Conducerea Cooperativei «Progresul» cunoaște problema, s-au purtat discuții, s-au propus niște mijloace de reclamă intensă, tovarășul Victor Schuch visează și speră la un schimb cu localul merceriei de la complexul comercial «Orizont», dar nu s-a luat nici o hotărîre și în general nu s-a făcut nimic cu finalitate.

Oare cît trebuie să pierdem din punga noastră colectivă ca să pricepem că absurdul nu-i rentabil?

Nelu IONESCU

nu puneți bete în roate logodnicilor

Unitatea din strada 30 Decembrie a cooperativei «Artă și precizie», vineri 18 ianuarie, spre seară. O pereche dorește verighete. Mda, se poate. Comanda se face după cîteva modele expuse. Dar ar vrea să probeze modelele. Nu, sigur că nu pentru măsură, ci așa, să vadă ea care model îi vine. Auzi colo! Nemaipomenit ce pretențioși pot fi unii clienți. O logodnică își permite să fie cochetă, și asta unde, chiar în incinta unității din strada 30 Decembrie a cooperativei «Artă și precizie», în loc să se mulțumească cu ce vede prin sticla vitrinei.

Contrast:

Îmi chem nevasta la telefon și-i dau întîlnire pe Smîrdan. Intrăm într-o unitate a aceleiași cooperative. Verighete. Care model i-ar veni ei mai bine? Sigur, cu plăcere. Vinzătoarea descuie vitrina și scoate toate modelele, ni le dă să le probăm pe deget. Rămîne zîmbitoare, amabilă, și cînd plecăm fără a comanda nimic. Așadar, tot o unitate a cooperativei «Artă și precizie», dar pe strada Smîrdan, la cîțiva pași de cealaltă.

Termenul de execuție este însă pretutîndeni revoltător de lung. Soții Mindrea (logodnicii de atunci) și-au comandat totuși verighete la o altă unitate. Au trecut pe la ofișerul stării civile, dar abia la cîteva săptămîni după cununie au avut și verighete.

Întrebare pentru conducerea respectivei cooperative: n-ar merita logodnicii un tratament mai incurajator?

M. FODOREANU

CONDIȚIA ACTORULUI

dina cocea

Ce legătură poate fi între o dansatoare plină de nuri și nazuri dintr-o farsă succulentă «Adevăratul Iacob» jucat în 1935, între cîntăreața unui slagăr «Păstrează-mă doar pentru tine» lansat în filmul «O noapte de pomină» și bătrîna inutilă, temătoare și nefericită, Aculina Ivanovna din «Micii burghezi» de Maxim Gorki? E numai distanța în ani între debutanta Dina Cocea, împinsă pe scenă de Ion Iancovescu și marea artistă de astăzi? Sau e o distanță în ani-lumină? Perplexitatea e numai de o clipă. Fru-

museșea și puterea de seducție a cochetelor interpretate altădată au devenit eleganță discretă, rafinată, fascinație cerebrală, stăpinind focul nestins al unui temperament vulcanic. Vulcan agitat în adîncuri, sub o crustă de gheață.

«Sînt de felul meu o ființă destul de rece, de rezervată și o mare timidă» — îi place Dinei Cocea să declare. Din această «răceală» au căpătat chip pe scenă atîtea ființe poruncitoare, despotice, tăioase, atîtea Doamne și regine de o vitalitate debordantă și de o maiestuoasă distincție? Dar din ce filon mai adînc au apărut destine care întruchipează jarul dogoritor al iubirii de țară, povara unei inimi care sucombă, a unei inimi otrăvite, leoaica superbă și generoasă, nobilul instinct care eșuează într-un exil al răzbunării, patetica noblețe, înflorată de o neliniște surdă, cu ochii triști ce rețin lacrima?

În piesele lui Nicolae Iorga, Delavrancea sau Mircea Ștefănescu, ale lui Luigi Pirandello sau Eugen O'Neill, în Molière, Shakespeare, Ostrovski sau Shaw, pe marile magistrale ale dramei, tragediei sau comediei, Dina Cocea e la ea acasă. Cu acel inimitabil glas, glacial ca al Kabanovei, răscolitor ca al lui Abbie, îndurerat ca al Annei Luna, un glas cu intonații unice, într-un joc emanamente cerebral, emnamente lucid, cum se scrie atît de des despre interpretarea Dinei Cocea.

O interpretare care capătă întotdeauna patina stilului. Cizelată cu mîgală, microscopic. De aici, o jerbă de metamorfoze. O interpretare care pune surdina oricărui exces, oricărei disonanțe.

Acoperind, dacă poate fi acoperită, tăcerea mării, oprind, dacă poate fi oprit, fulgerul furtunii.

Ion MIHĂILEANU

După «My Fair Lady», încă un musical celebru (dar ce musical nu este celebru?) pe scena Operetei: «Oklahoma» lui Richard Rogers. Versiunea românească — Alecu Popovici În imagine — Constanța Cimpeanu și Elizeu Simulescu.

Fotografie de V. MOLDOVAN

CINE, CE, UNDE, CÎND?

Întîlnindu-se la Nisa, pe platourile studioului Victorine, unde fiecare avea treburile sale, Anthony Quinn în filmul «La ce slujesc prietenii» (regia — Robert Parrish), Yves Montand în «Întîmplarea și violența» (regia — Philippe Labro), actorul american a profitat de acest prilej pentru a-i propune colegului său francez să accepte rolul principal într-o ecranizare după Saint Exupéry, «Pămîntul oa-

menilor», a cărei misiune și-o asumă însuși Quinn.

● Marea actriță Barbara Kraftowna, cunoscută din filmul «Arta de a fi iubită» (botezat la noi, mai sentimental, «Dragoste neîmplinită») este una dintre interpretele unui recent succes al televiziunii poloneze, «Casa femeilor».

● Jack Palance, reîntîlnit, de gîrînd, în filmul lui Stanley Kramer, «Aurul negru din Oklahoma», s-a molipsit și el de moda cîntăului. După ce a imprimat un disc cu melodii de western, intitulat modest, «Palance», actorul s-a gîndit să-și imprime și celălalt nume

CRONICA TEATRALĂ

„o noapte furtunoasă” la teatrul de comedie

Retrospectiva pe care o întreprindem poate să mire pe cititori întrucît, la vremea ei, această piesă a lui Caragiale a fost comentată de către cronicarii dramatici. S-au spus despre ea și lucruri bune, dar mai ales, lucruri rele. Văzută la o distanță mai mare de la premieră, pentru cronicarul de astăzi, comedia lui Caragiale poate să pară ușor osificată, chiar dacă între timp, avîntul inventiv al regizorului s-a mai stîns și în jocul actorilor se simte o oarecare rutină. «Relansarea» à la Garrick a lui Caragiale s-a făcut cu ani în urmă, la Bulandra cu «D'ale carnavalului», într-o versiune naturalistă, așa spune eu, a lui Pintilie, scoțînd efecte irezistibile din folosirea unui lighean în care un personaj își spală picioarele în fața spectatorilor și ilarități stîrnite din urmăriri furioase pe o scenă devenită aproape un stadion. Era o întoarcere la un verism binecunoscut, în care gestul ocult al actorului sublinia anumite efecte ce puteau fi născute din textul inițial. A fost prima încercare de îmbrîncire a autorului în planul al doilea și de creare a unei autonomii regizorale pe cît de inventive, pe atît de nedrepte. La drept vorbind, Caragiale nici nu poate fi «ajutat». El este un dramaturg care rezistă și va rezista un timp infinit, pentru că replica sa este irefutabilă și nu se demodează. «Cîrligele» regizorale și actoricești nu fac decît să-i complice deliberat hazul autorului estompîndu-se în felul acesta, pentru a marca «fantezia» punerilor în scenă. A urmat «O scrisoare pierdută» în regia lui Ciulea, spectacol de public ca și «D'ale carnavalului», țînînd aîșful multă vreme. Și aici (poate mai puțin ca-n primul caz) s-a observat că linia tradițională a interpretării marelui dramaturg român este părăsită. Au existat atunci voci care au amintit cu pioșenie de vechea echipă teribilă a Naționalului, sugerînd că jocul acelor actori era mai fidel. Vorbind cu sinceritate, actorii Teatrului Bulandra realizaseră un spectacol strălucit, dar în alt fel. Nu sînt nici pentru prelungirea la infinit a modului de a privi tradițional un text, cum nu sînt un amator de noutăți cu orice preț. «Regele Lear», în viziunea lui Penculescu m-a deranjat printr-un naturalism-gimnast foarte puțin potrivit textului.

Dar n-aș vrea să pun toate problemele iscate în ultimii ani în materie de viziune regizorală. Așadar, să ne întoarcem la «Noaptea furtunoasă» a lui Giurchescu, de pe scena Teatrului de Comedie. Cu siguranță că la origine au existat ambiții foarte mari și atuncea ne-am trezit cu: «un text aservit cam fără scrupule, cu lipsa decorurilor și cu o artă a actorului dusă la un soi de paroxism» cum scria Camil Petrescu despre verismul de la Meiningen. N-am urmărit în ce măsură piesa lui Caragiale a fost tunsă, pentru că lucrul se obișnuiește și la case mai mari. Ceea ce mi s-a părut mai deplorabil era aici tendința regizorului de a îmbrucă textul pentru a scoate efecte ce treceau dincolo de naturalism, atingînd scabrosul. În viziunea lui Giurchescu, «Noaptea furtunoasă» rămînea numai un pretext dramatic pentru exaltarea unor false invențiuni de regie. Pornind de la decorul plurivalent al lui Dan Nemțeanu, amestecînd interioarele cu exterioarele într-o nedescurcat harababură și terminînd cu exercițiile fizice la care i-a supus pe actori: începînd de la lansarea stil torpilă sub pat, pe spate, a lui Chiriac și terminînd cu urcarea pe o scară bine ancorată a lui Jupin Dumitrache, a lui Ipingsescu și a teighetarului, totul vădea că regizorul dorește cu orice preț să ne facă praf. Lipsa de măsură a găsirii gagurilor a dus la un talenț în jocul

actorilor și la fărîmițarea efectelor comice existente deja în text, de unde o impresie de intens plictis. Piesa a debutat printr-un balet mecanic al lui Titircă Inimă-Rea și băiatului de procopseală, Spiridon, într-un duet de mare precizie, ce-i drept, dar numai atît. Prezența în prim plan a doi butoaie de castraveți, invadînd la un moment dat și dormitorul Vetei cu prezența lor, prilejuit cu Cornel Vulpe și lui Aurel Giurumia frumoase exerciții de gimnastică sudeză. Cînd au avut ocazia, mai acrobat s-au comportat George Mihăiță și Sandu Toma. Dealtfel primul a avut ocazia de a arăta virtuozitățile și în căratul unor tonele împinse, stopate, mînuite în cea mai bună tradiție a palestrelor și a terenurilor de fotbal. Giurchescu a mers și mai departe schimbînd replica: vox populi — cu acele: box populi, pe care Ipingsescu a și mimat ca la Madison Square Garden, ceea ce constituie o culme a anacronismului, deși pugilat este cunoscut încă din antichitate. Dar realizarea textului este împinsă pînă la limite (după cîte știm, în versiunea pentru străinătate a acestui spectacol, unele lucruri shocking au fost păstrate) cu toate că spectacolul destinat publicului nostru une «efecte» au fost eludate. Rămîn însă amare și regretabile aluziuni ce amintesc de școala trupelor de pe scenele cinematografului din vremea lui Titu Mihăilescu și a Violet Ionescu. Astfel, bastonul lui Rică Venturiani este folosit aluziv. Spiridon face, în prim plan, ipsațiune, după ce se atinge de obrul lui Ziței; aceasta se răcorește cu camizol după o frenetică confruntare cu Jupin Dumitrache, într-un gest de o mare ambiguitate anatomică, în sfîrșit băiatul de procopseală căzînd într-un butoi, apare cu un castraveț în gură. Dacă mai adăugăm la toate aceste perplexități lexicale ale lui Ipingsescu și ale lui Titircă Inimă-Rea, creînd confuzii și care scena nu le poate suporta, avem imaginea completă a unei mistificări totale textului caragialesc. De ce spun asta? N-aș vrea să amintesc scrupulozitatea autorului Făcliei de Paști. El nu era un pudibond, dar nici un scriitor scatologic. Lumea acestor piese e o lume decentă, de mici negustori cu frica lui Dumnezeu, veghînd la onoarea familiei, o lume așezată de provincii naivă dar nu analfabetă; comică, dar rîmbeabilă. Regretabilă, în setea de a cuce aplauze a celor ce-l tratează pe Caragiale ca pe un vînător de picanterii de ultimă speță, este tendința de a acredita că toate personajele marelui dramaturg sînt niște pithecanthropi iscați dintr-un ev fără lumină. Prin aglomerarea acestor interpretări, spunem noi, textele celui mai mare dramaturg român sînt în primejdia unei eroziuni considerabile. Aș spune lui Giurchescu ceea ce strigă din culise Ipingsescu atît de în afara textului caragialesc: «Te vîd! Te vîd!»

La această orgie pompiestică au contribuit cu forțele lor constrînse să facă ceea ce le cerea să facă o regie dezlănțită: Cornel Vulpe (cu masca lui Michel Simon și cu aluzii oculistice în gen Giugaru), Aurel Giurumia (cu aceeași deznădăduită mască de inocent păgubos), Șilviu Stănculescu (cu figura unui haiduc de baltă, inexpresiv George Mihăiță (talentat, dar cu farte coregrafice ce nu-i aparțin), Sandu Toma (într-un falsat din care n-a mai ieșit.) Și guri care au înfruntat cu bun-simț răspunderea lor indicațiile de regie au fost Vasilica Tastaman (cu un joc firesc, fără îngroșări) și Iurie Darie (care și-a jucat baletul său prenuptial, escamotînd hazul gros).

Eugen BARB

Nikolai Olialin.

● Dacă nu am uitat filmul «Fluturii sînt berbi», atunci nu l-am uitat nici pe interpretul băiatului orb, Edward Albee. Tînărul actor va fi, în curînd, partenerul lui Liv Ullmann într-o romantică poveste de dragoste: «40 carate».

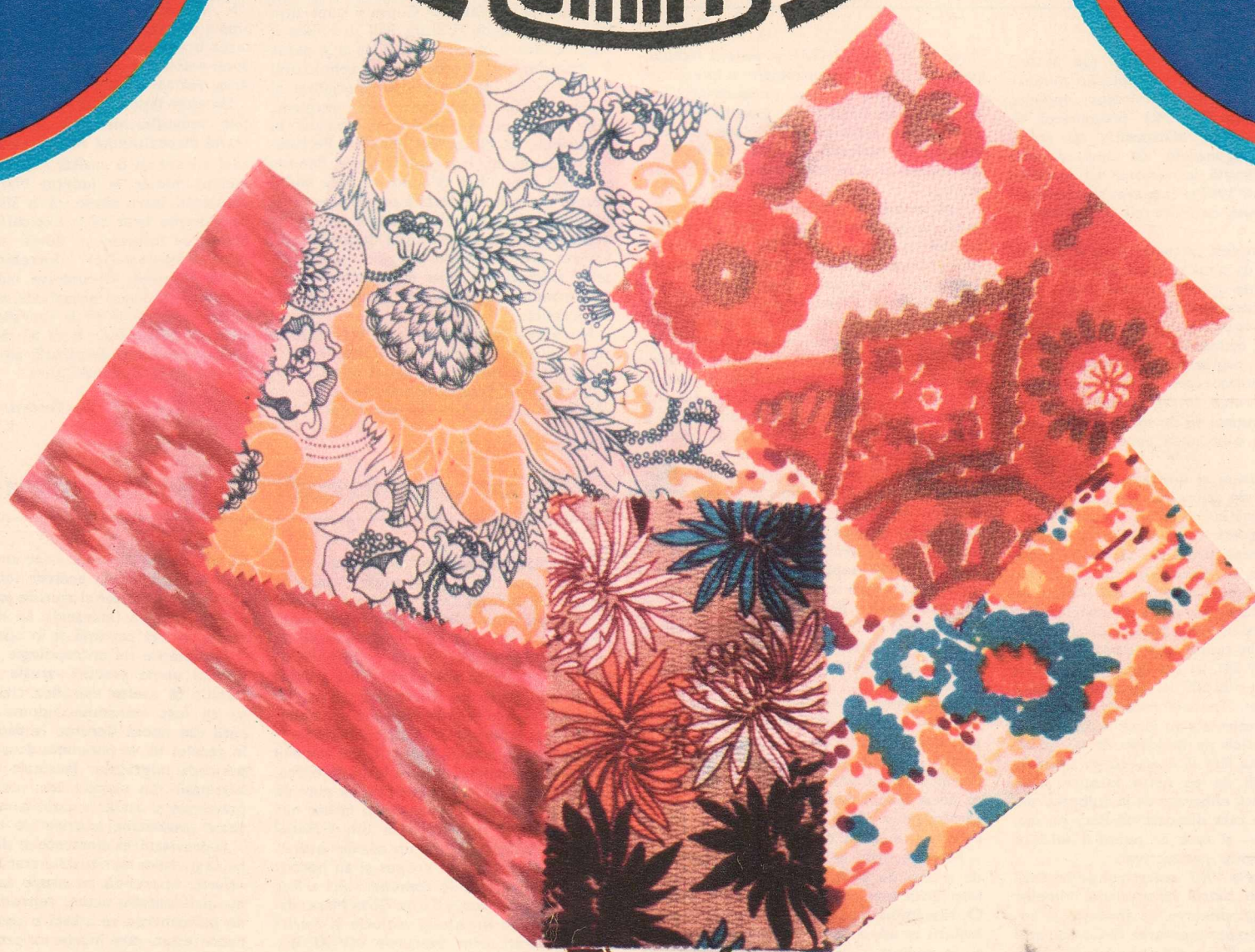
● Waterloo, subiect de parodie într-un viitor film finanțat de actorul Philippe Nicaise «Garda mare la French Creek». Interpretorii de producător ar fi Henry Fonda, Yves Montand, Catherine Deneuve și Mathieu Carrière.

pe fața unui disc, drept care pregătește un al doilea LP, numit și mai modest, «Jack».

● Cinematograful, mai vechi sau mai nou, a folosit întotdeauna rețeta cuplurilor cinematografice cu succes asigurat. După ce s-au impus în filmul «Un semn de clasă», Glenda Jackson și George Segal sînt din nou parteneri în «Alte aventuri».

● Patru nume prestigioase ale ecranului sovietic se află înscrise pe genericul adaptării cinematografice «Oceanul», după piesa lui Aleksandr Stein; este vorba de Tatiana Samoilova, Kirill Lavrov, Natalia Bielohostikova.

Tomiris

ÎNTÎMPINAȚI PRIMĂVARA CU MĂTĂSURI DE LA I.I.S. «VICTORIA» IAȘI

Akbar
Iasomie
Pandora
Rodna
Isis
Carola
Carina

Bica
Jaluza
Sinaia
Loredana
Cleopatra
Ninela
Frezia

cei 7 ani de peripeții ai unei invenții de (posibile) milioane de lei beneficii

În 1967, revizorul contabil (pe atunci) Ioan Boca, din trustul de explorări miniere din cadrul Ministerului Minelor, depunea la O.S.I. (astăzi O.S.I.M.) propunerea de inovație denumită «Dispozitiv de golire din mers a vagonetelor de mină cu cutie fixă», înregistrată la minister cu numărul 75530/15 iunie 1967 și care avea să primească titlul de brevet cu numerele 53722/1967 și 53726/1968.

După metodele actuale, pentru golirea vagonetelor de mină cu cutie fixă sînt necesare o serie de operații, timpul mediu pentru descărcarea unui singur vagonet fiind de 3 minute. Ioan Boca și coautorul invenției — inginerul băimărean Marin Teodorescu — au pus la dispoziția celor interesați un sistem mecanizat care reduce timpul de descărcare a unui întreg convoi de 36 de vagonete la numai 40 de secunde, deci ceva mai mult de o secundă pentru fiecare vagonet.

Marele avantaj al dispozitivului Boca (așa îl vom numi de acum înainte, pentru prescurtare) constă însă, mai ales — prin mecanizarea completă a operațiilor de descărcare — din reducerea sau aproape renunțarea la forța de muncă umană. În calculele efectuate la exploatarea minieră Nistru, de lângă Baia Mare, s-a ajuns la concluzia că folosirea dispozitivului Boca ar aduce beneficii anuale, în cadrul unei singure exploatare, de 1 119 341 lei (în calculele făcute la Lupeni) și de 450 500 lei (în cele efectuate la Baia Mare). Trebuie reținut în plus că toate aceste calcule s-au făcut în anul 1967.

Deci, beneficii de milioane de lei aduse statului, și asta fără să mai socotim sporirea productivității de pe urma folosirii unor forțe de muncă eliberate de la culturoarele actuale — de care dispozitivul Boca nu mai are nevoie — și care ar putea fi folosite direct la secțiile productive...

În septembrie 1967 colectivul de invenții și inovații din cadrul Ministerului Minelor examinează propunerea de invenție și admite în final experimentarea la Combinatul minier din Baia Mare «în care scop IPROMIN, în colaborare cu ICEMIN, va întocmi proiectul tehnic al prototipului...» Colaborarea dintre institutele centrale specializate se face de fapt numai pe hîrtie, prin adrese comunicate Ministerului Minelor în care își declină competența alcătuirii unor astfel de planuri, iar Ioan Boca aleargă peste tot, reușind după aproximativ un an să obțină elaborarea STE-ului de către un colectiv al Institutului de proiectări miniere din Baia Mare, condus de inginerul V. Hütter. Încheiate la 30 aprilie 1969, concluziile unui foarte amănunțit și pertinent Studiu tehnico-economic sunau cam așa:

«Dispozitivul propus nu este mai scump decît un alt culturoar; se amortizează mult mai repede, avînd în vedere că se reduce esențial personalul de deservire; are o capacitate net superioară față de culturoarele existente; deci, din punct de vedere economic, dispozitivul propus este avantajos».

Dacă Studiul tehnico-economic se încheia la 30 aprilie 1969, ei bine, prima încercare a prototipului se făcea abia la 14 octombrie 1972 (termenul dat de minister era 3 mai 1971!), deci s-au tergiversat lucrările timp de aproape 3 ani jumătate. Nu a fost executat, așa cum se propusese, un proiect de execuție, așa că inginerul M. Teodorescu și ajutoarele sale au făcut și ei ce au putut — linie de cale ferată specială n-au avut de unde să ia, au îndoit o linie obișnuită cu ciocanul și aparatul de sudat, i-au mai lipit și niște ghidaje, să fie acolo — dar la 29 decembrie 1972 prototipul era gata pentru marea încercare și el funcționează perfect. Se introduce un convoi de 30 de vagonete de 1 000 litri pline și goale, acesta trece în mare viteză prin dispozitivul Boca, se icsă un nor uriaș de praf (din cauza sterilității descărcat), nimeni nu mai apucă să vadă decît cum după vreo 4 secunde convoiul e deja din nou la suprafață, complet descărcat, cuminte, gata pentru a lua din nou drumul minei.

Ca urmare, în afara felicitărilor de rigoare adresate lui Ioan Boca și Marin Teodorescu, comisia care a asistat la experiment încheie procesul verbal nr. 1958/1972 — Dosar 69, în care se spune: «...pe baza observațiilor făcute cu ocazia experimentării prototipului

invenției nr. 53 722/1971, o declară recepționată ca fiind corespunzătoare și prezentînd noutate tehnică cu mare productivitate față de instalațiile cunoscute și propune Centralei minerurilor neferoase Baia Mare stabilirea locurilor de aplicare la scară industrială și generalizarea ei la toate unitățile M.M.P.G.-ului»...

Sub asemenea auspicii favorabile aplicării invenției lui Ioan Boca se încheia anul 1972. Un fel de «totu-i bine cînd se încheie cu bine»? Nici pe departe! Acest posibil «happy end» s-ar fi putut întîmpla numai dacă lucrurile ar fi urmat drumul normal: elaborarea unui proiect de execuție, comandarea printr-o întreprindere specializată a confecționării utilajului la cotele folosirii sale pe scară industrială, instalarea și punerea în funcțiune a dispozitivului la locurile de producție alese — apoi, răspîndirea lui în toată țara. Titularul brevetului de invenție (cedat de Ioan Boca, conform legiferărilor în vigoare), Combinatul minier Baia Mare, n-a făcut însă absolut nimic din toate aceste lucruri. Au trecut așa luni de zile. Poate ar fi trecut din nou ani, dacă un fapt aparent anodin n-ar fi declanșat un lanț întreg de reacții. La 11 septembrie 1973, în ziarul județean «Pentru socialism», la rubrica «Note» din pagina a doua a cotidianului băimărean apărea o notiță pe care o reproducem aproape în întregime.

«La capătul haldei E.M. Săsar s-a construit cu ani în urmă, din beton și oțel, care au costat bani, nu glumă, o instalație pentru culbutarea automată a vagonetelor de mină. Era pe atunci materializarea unui gând îndrăzneț, o inovație pentru care s-au alocat și premii frumoase. Numai serviciul tehnic al Combinatului minier ne poate lămuri cum se face că azi, ditamai construcția a rămas piessă de muzeu, bătută de vînt și mîncată de rugină...»

Aici lucrurile se precipită. Aminată ani de zile să fie pusă în practică, invenția lui Ioan Boca este rezolvată în câteva ceasuri. O săptămînă mai tîrziu, serviciul tehnic amintit își aduce brusc aminte de dispozitiv și în ședința Comisiei tehnico-economice din 18 septembrie se alcătuieste un proces-verbal de avizare, necesar pentru... demonstrarea și aruncarea materialelor folosite la construcția prototipului. La 9 octombrie, voluminosul dosar al dispozitivului Boca, expeditat între timp la Deva, la forul tutelar direct combinatului, revine la Baia Mare (strategemă de spălare pe miini nereușită!), cu indicația ca titularul de invenție (combinatul) să execute un prospect și să-l trimită la toate unitățile din M.M.P.G. Documentația-prospect este făcută de ICPIMR Baia Mare și expeditată, pînă la sfîrșitul anului 1973, în 26 de unități ale ministerului de resort, întrucît... «în cadrul Combinatului minier Baia Mare nu există condițiile necesare amplasării unui astfel de dispozitiv». La sesiunea trimisă de Ioan Boca ziarului «Știința», combinatul răspunde cum că... «instalația corespunde (...), însă datorită gabariturii mare nu poate fi utilizată la silozurile existente din cauza lipsei de spațiu» și deci «s-a luat hotărîrea să fie pusă la dispoziția Institutului de proiectări miniere (...), în vederea includerii în proiectele noilor instalații de insilozare, ÎN CAZUL PREZENTĂRII UNEI EFICIENȚE TEHNICO-ECONOMICE SUPERIOARE SOLUȚIILOR CUNOSCUTE ÎN ȚARĂ SAU PE PLAN MONDIAL...»

Sublinierea ne aparține și ea constituie un adevărat «cap de acuzare» pentru modul în care a fost tratată utilizarea unei invenții care ar fi putut aduce milioane de lei economii statului. Acest «în cazul prezentării...» este net contrazis de concluziile extrem de favorabile ale proceselor verbale de acceptare a brevetului de invenție și de constatare a funcționării prototipului de experiment.

Autorul acestor rînduri — care s-a străduit cît a putut să scurteze din amănuntele «aventurii» invenției predate, în anul 1967 — nu s-a mulțumit însă numai cu cercetarea impresionantului număr de file ale dosarului. A fost la fața locului, a văzut unde a fost experimentat prototipul, a vorbit cu oameni care au asistat la încercări, a deschis usa mai multor birouri. La exploatarea Săsar, tehnicianul Ion Pop, responsabil cu sectorul

invenții și inovații, și maestrul Valentin Cupșa, șeful unei echipe de la culturoarele actuale, au mărturisit că dispozitivul i-a impresionat în mod deosebit, dar că într-adevăr la exploatarea respectivă nu era aplicabil. După Valentin Cupșa și după alții, la exploatarea de la Gura Băii și Șuioru și chiar la Nistru, dispozitivul Boca ar fi putut fi introdus cu succes. După tehnicianul Iuliu Lahman, de la serviciul specializat al combinatului, dispozitivul este excelent, însă inaplicabil în oricare exploatare în subordine. La Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, inginerii Grigore Benone și Mihail Lucas, fără să cunoască prea multe despre invenție, se declară pe loc adversarii adoptării dispozitivului, pentru că — ar necesita cheltuieli prea mari de amplasare, oprirea producției luni de zile și, în definitiv, mărturisesc, chiar dacă sistemul nu e rău, e mult prea complicat pentru a fi pus în practică...

Nu avem de gînd deloc să contrazicem aceste afirmații, oricît de în pripă ar fi făcute ele. Ne surprinde numai faptul că nu se iau deloc în considerație beneficiile uriașe pe care le-ar putea aduce dispozitivul și — mai

ales — că acestea sînt numai păreri exprimate verbal, nicăieri, nici la combinatul din Baia Mare, nici la vreun institut de cercetări, nici la minister, nu există nici un referat care să formuleze obiecții, negru pe alb, la aplicarea sau utilitatea sistemului propus și care, în concluzie, să dispună aruncarea brevetului la coș. Există doar păreri dubii nefondate și, am spune, mai ales dezințes, rutină, frică de nou.

Un ultim fapt merită să fie trecut pe hîrtie prin semnificațiile care le implică și în «cazul dispozitivului Boca». La 25 februarie anul curent, la o analiză a activității în domeniul minier în județul Maramureș, s-a constatat, între altele, că la Silozul centrului de minere brut de la exploatarea minieră Nistru se folosesc un număr nepermis de mare de oameni (36) întrebîndu-se de ce nu se folosesc — conform indicațiilor de partid — mijloace mecanizate, automatizate măcar la lucrările de la suprafață. Cei care știau de dispozitivul Boca au tăcut. Unii simțeau cu musca pe călcîul, alții nu au avut curajul de a deschide gura...

Dumitru GRAU

de ce „dunăreni“ în loc de „cîrna“?

De întotdeauna, din cele mai vechi timpuri, una dintre comunele situate la Dunăre, în județul Dolj, s-a numit Cîrna. Cineva, nu știm cine, a avut năstrușnica idee de a-i schimba de curînd numele în Dunăreni. Faptul reprezintă o penibilă eroare și un serios prejudiciu adus științei românești, deoarece Cîrna constituie nu numai un simplu termen toponimic, ci denumirea unei străvechi civilizații dunărene.

Spun toate acestea nu atît pe temeiul unor aduceri aminte care mă leagă de Cîrna, din vremea cînd am participat, ca elev de liceu, la cercetările arheologice făcute aici în 1940—1942 în necropola din Grîndul Tomii, ci bazîndu-mă pe un adevăr istoric, neștiut de cei care au propus și au hotărît să se schimbe numele comunei: aici a fost descoperită civilizația Cîrna-Gîrla Mare, datînd din epoca bronzului mijlociu și fîurită de prototraci prin veacurile XV—XI înainte erei noastre, astăzi cunoscută de arheologii și antropologii din toată lumea.

Voi aminti pe scurt că în necropola de la Cîrna s-au descoperit, în mai multe morminte, statuete de pămînt ars — în total nouă — cu ornamente care redau fidel elementele de port popular feminin frecvent întîlnit și astăzi la noi în țară și nu întîmplător în Banat și în vestul Olteniei.

televizoare portabile românești

Deocamdată primele receptoare portabile realizate la uzina Electronica și pe care le vom vedea curînd în magazine nu poartă un nume special. Constructorii lor le-au spus pur și simplu «televizor portabil». Încercăm să prezentăm acest aparat, ocolind pe cît posibil detaliile de strictă specialitate. De la bun început trebuie spus că în construcția sa au fost utilizate toate cuceririle obținute pînă acum în domeniul electronicii, evoluția sa ulterioară neputînd aduce schimbări esențiale. Astfel, el se prezintă complet tranzistorizat, ceea ce desigur se resimte în gabaritul său. Televizorul portabil reprezintă 1/3 din cel staționar, cu o greutate ce nu depășește 9 kg.

Vom mai nota apoi că TV-ul portabil a redus la dimensiuni accesibile tubul electronic, stabilîndu-i alimentarea pentru o tensiune electrică de 120—220 volți — 50 Hz, iar la curent continuu pentru o tensiune între 12 și 20 volți. Fiind dotat cu un stabilizator de tensiune intern (deci înglobat în aparat), receptorul poate fi folosit, fără alte modificări, atît în locuință, ca orice televizor obișnuit, cît și în altă parte, dacă există o sursă de curent continuu.

Mai reținem faptul că, față de tipurile staționare, consumul de energie este de 4 ori mai mic. Încă un argument care pledează pentru o producție de serie în stare să satisfacă toate cerințele și chiar să înlocuiască televizoarele «clasice».

Alte detalii: tubul cinescop are diagonală de 31 cm, caseta din lemn furniruită cu ornamente din material plastic și metal,

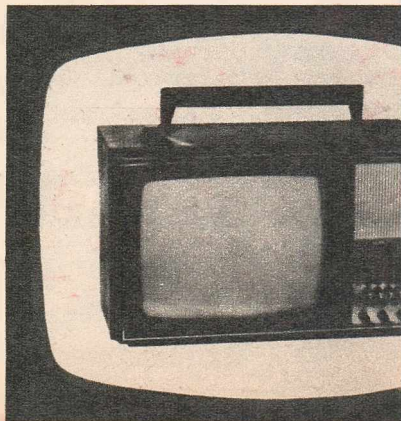
Cu mii de ani în urmă — au stabilit specia listii — bășinașele acestor locuri purtate cu alți pe umăr și riuri în jos pe mine pînă la brățară (manșetă). La mijloc cingtoare, în față catrință și în spate opreg.

Cercetările de antropologie istorică, urmînd unele practici rituale funerare, au stabilit că acelea specifice civilizației Cîrna au fost transmise aidoma la tracii geții din epoca fierului, la daci și la carii în secolul III, la populația daco-romană din perioada migrațiilor (secolele III—IV) și bășinașii din secolul IX, continuînd a fi practicate și astăzi la țară în multe sate, toate provinciile istorice ale țării.

Supraviețuirea elementelor de port popular, ca și a celor de ritual funerar la care ne-a referit, împreună cu altele asupra cărora nu mai insistăm acum, reprezintă un fenomen de permanență ce atestă o continuitate necontestată, care începe cu prototracii și turcii Cîrna-Gîrla Mare, din epoca bronzului și ajunge pînă în zilele noastre. Descoperirea deosebit de importantă făcută la Cîrna ridică deci la «Dunăreni».

Doctor Dardu Nicolaescu PLOPȘO conducătorul laboratorului de antropologie istorică al Centrului de cercetări antropologice.

Inginer Dan VAITEAN

**aviz important
pentru deținătorii
de mijloace auto
din sectorul de stat
și particular**

Buna funcționare a motorului, siguranța pe timpul parcursului, buna întreținere și starea de curățenie a tuturor mijloacelor de transport auto se asigură în condiții optime prin:

STAȚIA «AUTORAPID»

din Brașov, Șoseaua București — Brașov, kilometrul 164 — Dîrste, care execută:

- revizii generale și mici reparații urgente
- verificări și reglări direcție, faruri etc.
- spălări, gresări, schimbarea uleiului.

STAȚIA «AUTOEXPRES»

din Brașov, la intersecția șoseaua Făgăraș cu șoseaua Cristianului, execută:

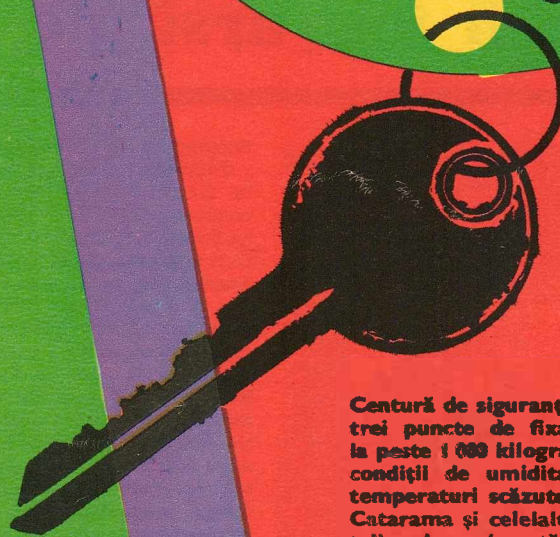
- spălat exterior, interior, covoare, tapițerii, port-bagaje, pneuri, taloane, inclusiv uscare și lustruire
- sprînzurii, spălări de: motoare, radiatoare, cutia de viteze, filtre de ulei, diferențial etc.
- schimbarea sau completarea uleiului
- gresări

STAȚIA «AUTOREPARAȚII»

din Brașov, șoseaua Cristianului nr. 9, execută:

- reparații pentru orice tip de automobil ca: lucrări de tinichigerie și vopsitorie, lustruire, tapițerie, electricitate auto, alezări, rectificări, diferite lucrări de mecanică auto
 - prelate și huse interioare și exterioare
- Toate stațiile vă asigură lucrări garantate, rapide și de calitate ireproșabilă.

Vă invităm să apelați la serviciile oferite!

Centură de siguranță cu două și trei puncte de fixare. Rezistă la peste 1 000 kilograme forță în condiții de umiditate, lumină, temperaturi scăzute și ridicate. Catarama și celelalte piese metalice de rezistență, oțel inoxidabil — crom — nichel. Chinga din reton.

Ana Aslan, născută la 1 ianuarie 1897, la Brăila. Facultatea de medicină la București (1915-1922). Doctor în medicină Magna cum laude, 1924, cu lucrarea «Studiul circulației periferice la om», sub conducerea lui Danielopolu. Membră activă a Academiei de științe, departamentul de medicină internă 1945-1948. Doctor în științe în 1961. Membru al Comitetului executiv al Asociației internaționale de gerontologie din 1957. Membru al Departamentului științific al Uniunii mondiale de medicină profilactică și igienă socială din 1959. Membru al Asociației internaționale medicale a femeilor din 1963. Membru al Societății americane de gerontologie, Membru al Centrului internațional de gerontologie socială din 1969. Membru activ al Academiei de științe din New York și a numeroase alte foruri și organisme internaționale. Membru al Academiei Republicii Socialiste România din 1974. A fost invitată și a participat la peste 70 de congrese și simpozioane medicale organizate în țară și peste hotare. Autoare a unui număr impresionant de lucrări științifice, citată în aproape toate tratatele de gerontologie apărute în lume după 1960. Cărți dedicate Anei Aslan în exclusivitate: Olga Franklin — editura Arthur Barker (1964) intitulată «H₃»; Henry Marx — intitulată «Lupta împotriva bătrâneții». Distinsă cu «Ordinul Meritul Sanitar clasa I» (1970) și cu titlul de «Erou al Muncii Socialiste» (1971), precum și cu numeroase decorații străine. Ana Aslan este inclusă printre personalități prezente în Enciclopedia Britanică și în Who's Who.

„cred că dacă aș fi trăit în evul mediu, eu aș fi fost arsă pe rug“

Mama n-a vrut s-o lase să urmeze medicina. Asta se întâmplă prin 1915. «O fată nostimă și drăguță, zicea mama, nu e potrivită la o facultate cu o viață prea liberă. Apoi, medicina durează mult, e costisitoare. Am făcut greva foamei. După patru zile, mama avea să convoace un fel de consiliu de familie și să obțin incuviințarea».

A fost o studentă eminentă. Pe vremea aceea, o femeie mereu prima la concursurile de externat, de internat, enerva. A avut șansa să lucreze vreo 20 de ani în domeniul fiziologiei, alături de o somitate a științei românești și mondiale, Daniel Danielopolu (o prețuia mult pentru simțul ei clinic), după ce în primii ani de facultate se simțise atrasă de chirurgie și ajută la operații pe marele Toma Ionescu.

În 1946, Ana Aslan ajunge profesor universitar la Institutul de Medicină din Timișoara. Prima femeie profesor de clinică medicală. A descris semne în cardiologie. Pe atunci, în Franța, René Leriche era în mare vogă. Injecta procaină (specie de novocaină), bolnavilor de arterită, direct în artere. Ana Aslan încearcă și ea metoda Leriche, cu bune rezultate. Așa s-a produs întâlnirea ei cu procaina, substanță, ulterior, cu mare rol în destinul de om de știință al acestei femei. La Timișoara îi vine ideea să utilizeze pentru întâia oară procaina și în artrite. Primul pacient, un student în medicină, de trei săptămâni înțepenit în pat de durere. Bolnavul acceptă. I se injectează substanța în articulația genunchiului, rezultatele sînt spectaculoase. Studentul mișcă, flectează piciorul imediat. Era ziua de 5 aprilie 1949. Ana Aslan a memorat data. «Fără cazul acela, fără succesul acela, poate n-aș fi mers mai departe cu cercetarea efectelor procainei. Aș fi rămas probabil la utilizarea pe care i-o dădea Leriche». Se mută la

București și devine șefa secției de fiziologie a Institutului de endocrinologie condus de C.I. Parhon. Se gîndește să comunice cazul studentului de la Timișoara Academiei de Științe Medicale. Nu se aprobă, i se cer cinci asemenea cazuri. Experimentează cinci cazuri, e respinsă din nou, i se cer cincizeci. «La Academie nu-mi primeau comunicarea, lumea însă dădea năvală la mine ca la Maglavit». După un timp, se prezintă la Academia de Științe Medicale cu cincizeci de cazuri, însoțite de recomandarea profesorului Parhon. După un an de a comunica nu reușise încă să-și tipărească lucrarea. Nu avea nici o dovadă că ea a inaugurat tratamentul artritelor cu novocaină. Radio Paris începe să anunțe, în perioada aceea, utilizarea procainei împotriva reumatismului. Descoperirea Anei Aslan fusese colportată sau după ea mai venise și altui medic ideea. Rîsca să nu fie recunoscută drept primul om de știință care a conceput și practicat metoda. Lucrarea cu cincizeci de cazuri se tipărește, în sfîrșit. «În cuprinsul ei se menționează că eu în fața martorilor cutare și cutare am administrat procaină într-un caz de artrită, în ziua de 5 aprilie 1949. Lucrez mai departe la Institutul Parhon. Administrînd procaină unor bolnavi de sciatică încep să observ cum în urma tratamentului oamenii arătau mai bine, remontați, fortificați. Evident, procaina făcea mai mult decît un simplu medicament antialgic, acționa, concomitent, și ca un factor metabolic. Parhon propune să fiu numită profesor în clinica lui, Ministerul Sănătății nu aprobă.» De atunci Ana Aslan va rămîne mereu în afara rețelei învățămîntului medical și se va consacra exclusiv cercetării științifice. Împreună cu Parhon începe studiul fenomenelor de îmbătrînire. Marele endocrinolog considera bătrînețea drept o boală, credea în posibilitatea întineririi, în special, prin tratament cu hormoni epifizari. În 1952, se înființează Institutul de geriatrie, pe strada Căldărușani din București, unde era un cămin pentru bătrîni. Ana Aslan devine directoare. «Clădirea arăta îngrozitor. Dărăpănată, cu bătrîni, ca niște fantome care plîngeau și vorbeau despre moarte. Pe mulți dintre ei — reumatici — încep să-i tratez cu procaină. Pe lingă efecte antireumatice, tratamentul se solda cu ameliorarea memoriei și a forței musculare. Dragostea mea pentru bătrîni s-a format lingă tata, îmi dădeam seama că e bătrîn, înțelegeam bătrînețea. I-am propus lui Parhon o primă experiență. Am luat 18 bătrîni din cămin (media de vîrstă 72 de ani), și 7 voluntari, printre care doamna Lucia Sturdza-Bulandra, eu, rude și prieteni care aveau încredere. Timp de doi ani, nici unul dintre cei 18 bătrîni din cămin n-a murit. Astăzi, mai trăiesc doi dintre ei, precum și trei persoane dintre voluntari. Majoritatea celor din grupul de 25 au murit spre vîrstă de 95 de ani, unul trăind 116.» De la început, utilizează o soluție acidă de procaină, conținînd acid benzoic și o sare de potasiu. Citise în literatură că soluțiile alcaline de procaină produc necroze. Cere farmaciștilor să-i prepare o soluție acidă, și le sugerează să utilizeze acid benzoic, pe motiv că și el era utilizat

în traterea reumatismului. Abia mai tîrziu avea să-și dea seama (cercetătorii americani susțin și ei în prezent), fericită întîmplare, că acidul benzoic e foarte important pentru acțiunea sa antioxidantă care încetinește distrugerea procainei la nivelul țesuturilor. Tot ea inaugurează administrarea procainei și intramuscular (se făcea doar local și intravenos). Pe scurt, ce descoperise doamna Aslan? Că procaina e activă în lupta împotriva bătrîneții; un medicament superior procainei; o schemă clasică de tratament aplicabilă indivizilor în funcție de vîrstă biologică (calculată prin examene clinice și de laborator) și de bolile de acompaniament.

Pentru Ana Aslan, bătrînețea este altceva decît pentru C.I. Parhon. Este o distrofie a organismului, o tulburare de nutriție celulară. Insistă să-mi spună mai amănunțit ce este bătrînețea. «În realitate nu știm ce este, fiindcă nu știm ce este viața. Laborit, autorul teoriei antioxidante a îmbătrînirii, spune undeva: «Oxygenul cu radicali liberi uzează membrana celulară. Oxygenul este însă necesar vieții. Și deci ceea ce este necesar vieții duce la îmbătrînire și la moarte.» Novocaina, mai adăuga Laborit, e antioxidantă. Grație ei se intervine realmente pentru prima oară în procesul de îmbătrînire. Chiar dacă nu e mult, tratamentul meu reprezintă un început. Prelungește viața și activitatea individului cu 15—20 de ani».

Argumente de laborator. Tratați cu procaină, 3 000 de șobolani au trăit cu 20 la sută mai mult. Viermii au îmbătrînit mai greu. Americanul Backer a observat că sub acțiunea Gerovitalului globulul roșu trăiește peste 120 de zile, limita lui de vîrstă naturală.

În lume există două concepții de tratare a bătrîneții. A doamnei Aslan și celoloterapia. Inacceptabilă din punctul de vedere al medicinei clasice, celoloterapia constă în injectarea unui amestec de organe proaspete, triturate în ser fiziologic. «Nu neg celoloterapia, dar n-am experimentat-o, n-am nici o părere despre ea. Știu numai că în străinătate din ce în ce mai mulți medici renunță la ea pentru Gerovital. Pe Paul Niehans, chirurg elvețian, promotorul celoloterapiei, metodă derivată din lucrările lui Filatov, l-au consacrat rezultatele bune pe care le-ar fi dat metoda în traterea Papei Pius al XII-lea.» Americanii sînt rezervați la început în fața Gerovitalului. «Nu credeau în efectele lui. Mi-au publicat lucrările, dar nu credeau. Dacă rezultatele se datorează unor efecte psihologice? Americanii au această indoială. Au obținut și ei, tratînd cu Gerovital, rezultate foarte bune, îmi reproșau însă că la începutul cercetărilor n-am controlat preparatul și prin proba Double blind (dublu oarbă). Îmi reproșau că n-am administrat la două loturi de pacienți, unuia Gerovital, celuilalt, apă distilată, fără să știe nici unul, nici celălalt ce substanță primește. N-am făcut proba, pentru că pe vremea aceea nu intrase în uz. În ultima vreme, scepticismul americanilor a dat mult înapoi. Gerovitalul experimentîndu-se în prezent în cinci universități din Statele Unite».

Ana Aslan stabilește că procesele de îmbătrînire încep de la vîrstă de 45 de ani. Bazîndu-se pe fapte. În jurul acestei vîrste se schimbă constelația endocrină, accidentele, bolile infecțioase și infarctele devin mai frecvente. Nu demult, un grup de cercetători din Baltimore și din Anglia ajung, pe alte căi, la aceeași opinie. Ei aveau să constate că monoaminoxidaza din creier, artere și plachete sanguine crește de la vîrstă de 45 de ani, semn de început al îmbătrînirii. Stabilesc, de asemenea, și acțiunea inhibitoare a Gerovitalului asupra monoaminoxidazei, de două ori mai puternică decît a procainei simple. Ceilalți inhibitori cunoscuți ai monoaminoxidazei s-au dovedit toxici, produc hipertensiune, hemoragie cerebrală, singur Gerovitalul fiind lipsit de efecte secundare. În prezent, Gerovitalul se exportă în peste 60 de țări și se fabrică, după licență românească, în Belgia. Există în lume vreo 100 de imitații de Gerovital. Toate avînd la bază procaina, lipsite însă de formula produsului realizat de către doamna Aslan. Compoziția Gerovitalului este cunoscută, nu și formula specială de fabricație. Americanii aveau să repete formula exactă, fără să obțină aceleași rezultate, tocmai din necunoașterea unor detalii decisive. Peste 300 de publicații din România și din lume au inserat studii referitoare la terapia cu Gerovital. Peste 90 la sută dintre ele confirmă bunele rezultate ale autoarei produsului.

Cîteva personalități dintre cele care au recunoscut public urmările favorabile ale tratamentului cu Gerovital. Poetul Asturias, scriitorul de culoare Dubois, decanul de

Canterbury, Sukarno, Hrușciov, De Gaul, Adenauer, Charles Boyer, Marlene Dietrich, Lilienne Ghiesch și Montgomery, Aslan i seamnă în limba turcă leu, doamna Aslan își amintește însă că Danielopolu îi zice «vulpea». «Sînt destul de rea de gură cî mă văd atacată, nu suport să fiu atacată pe nedrept. Am avut un tată foarte blind și mamă foarte severă. Realismul, încăpățînarea rezistența în luptă le-am moștenit de la mama mea. În tinerete, Ana Aslan s-a ocupat puțin și de pictură, mai tîrziu avea să viziteze toate marile pinacoteci și colecții din lume. Îi plac toate perioadele, toate curente picturii universale, afară de abstracționism pe care nu-l înțelege. E interesată să me auză la atelierul lui Sabin Bălașa, despre care auzit că este un mare artist, un pictor modern, figurativ, nu abstract. «Sînt prieten cu Salvador Dali». Aduce din bibliotecă de cărți, autor Dali, pe care el i le-a oferit, dedicație și cu desene, unul dintre dese reprezentînd Columna lui Traian. Dali admiră. «Îl interesează foarte mult știința și are o mare dragoste pentru poporul român, Dali susținînd că împăratul Traian ar fi spaniol. Nu știu dacă se tratează cu Gerovital».

În 1947, pictorul Isachi i-a făcut doamna Aslan un portret. Personajul are grație agresivitate. La puțin timp după terminarea lucrării, venind în vizită la doamna Aslan doctorul Petru Groza e derutat de semiîmbrănic, se înclină în fața tabloului și-i întinmîna. În tinerete, Ana Aslan s-a ocupat puțin și de pictură, mai tîrziu avea să viziteze toate marile pinacoteci și colecții din lume. Îi plac toate perioadele, toate curente picturii universale, afară de abstracționism pe care nu-l înțelege. E interesată să me auză la atelierul lui Sabin Bălașa, despre care auzit că este un mare artist, un pictor modern, figurativ, nu abstract. «Sînt prieten cu Salvador Dali». Aduce din bibliotecă de cărți, autor Dali, pe care el i le-a oferit, dedicație și cu desene, unul dintre dese reprezentînd Columna lui Traian. Dali admiră. «Îl interesează foarte mult știința și are o mare dragoste pentru poporul român, Dali susținînd că împăratul Traian ar fi spaniol. Nu știu dacă se tratează cu Gerovital».

În prezent, în diferite țări, Gerovital e prețuit divers, pentru cite unul din efectele lui complementare. În Anglia, de pildă în tratamentul bătrîneții; în Italia, drept echilibrant al sistemului nervos vegetativ în America, drept antidepresiv; în Cane pentru traterea artrozelor. Toate acele variate eficacități, Ana Aslan le-a observat studiat și descris de mult, menționînd coerența lor.

Ca orice mare noutate, Gerovitalul a să întîmpine serioase împotriviri mai ales la el acasă. «Unii ziceau — i se pare doamna Aslan — fără să se uite la rezultate, al recunoșteau rezultatele, reproșînd însă nu m-a confirmat nimeni. După ce au apă și confirmările, au zis, nu există demonstrații științifice; pe urmă, de ce l-am botezat ș.a.m.d.» În ianuarie 1959 a avut loc o convîntuire pe țară a Societății de Endocrinologie, Gerontologie, Psihiatrie și Neurologie prezîndîntia lui C.I. Parhon. «Mi-probuzent lucrarea, și după ce au aranjat așa fel încît profesorul Parhon să iasă din școală (el credea în cercetările mele, mă apău au început atacurile. Mă mir cum de nu doborît violența lor. Vroiau să nu intre în paratul în fabricație, să nu apară. M-au ajutat partidul, oamenii de partid, care au acceptat violente ciocniri de opinii cercetînd, în acele timp, cu maximă grijă și atenție de par cui este adevărat. Mult m-a sprijinit pe atunci și Mihai Florescu, ministrul chimiei. Toată lupta, toată coalitia împotriva mea, le-uitat. Cartea de memorii pe care am de scris-o scriu vi în titulată «O experiență ficită». În fond, fericite au fost toate încercările acelea care m-au dus la descoperirea Gerovitalului, nu regret nimic, nici momentele mai grele, nu regret nimic, vreau să-mi păstrez optimismul, mă consider un om fericit.»

Doamna Aslan este membră a numeroase organisme științifice internaționale. A fost distinsă cu numeroase titluri. «Fiecare mă îmbătrînește, vreau să spun că lupta terminată, că sînt învingătoare. Într-un timp asta mă întristează, vreau să mai lucrez, mai înainte, nu mă consider ajunsă la vrăpoge, apogeu, apogeu înseamnă începutul sfîrșitului.»

Am făcut mult bine oamenilor, am prie în toată lumea, pot sta unde vreau, luni zile, ca o regină, oamenii mă iubesc și invită, însă nu vreau, în străinătate locuiesc tot la hotel. Primesc de la compatrioții scriori formidabile. Oamenii pe care nici cunosc mi se adresează în versuri. Cred că aș fi trăit în evul mediu, eu aș fi fost pe rug, așa am scăpat numai cu niște lacrimi și am rămas doar îngrozită de ce e în sîndreptatea, și cu dorința, atît cît pot, să bine oamenii și să nedreptățesc pe cîi puțini.»

Invenții amânate și dureri actuale

În decembrie 1964, cetățeanul Mihai Cățicovan, cercetător autodidact în fizică, biologie, chimie, medicină, electronică, împreună cu soția sa, doctor Edita Cățicovan, depune la Ministerul Sănătății mai întâi un dosar, apoi, după un an, un aparat cât o valiză diplomatică. În rezumat și pe înțelesul tuturor, soții Cățicovan afirmă că de acum încolo nu va mai fi nevoie ca bolnavii să înghită agnezi, să se lase înțepați sau să-și transporte urina pe la policlinici ca să aflu ce au lită sau orice altă boală; fără nici un fel de pregătire a bolnavului și fără ca medicul să știe vreun amănunt din suferințele pacientului, aparatul descoperă în 10-15 minute orice boală prezentă, trecută sau pe cale de apariție: mai mult, cu excepția bolilor contagioase și de inimă, aparatul vindecă, dă medicamente, spitalizare și bisturiu de toate bolile cronice. Sau, mai pe scurt, cercetătorii ar fi putut spune funcționarului din minister următoarea frază: «Eu, Mihai, și soția mea Edita din Salonta, am făcut o revoluție în medicină și vă rugăm respectuoși să dispuneți aprobarea ei».

Cum a procedat funcționarul statului? fel cum se mai face uneori și chiar justificat. — a dat drumul celor doi români să convinse că mai departe printru ei lor, convins că în realitate, grădina Domnului este mult mai întinsă decât se afirma. Pentru mai multă siguranță a predat totuși dosarul Academiei și îl mai păstrează și astăzi. În 1970, sub titlul «O nouă teorie asupra nezei și evoluției cancerului», ziarul «Scinteia» din 27.III. publica următoarea știre: «Cercetătorul american, doctor Clarence M. Jones, șeful laboratorului de fiziologie moleculară de la Centrul de cercetări al N.A.S.A. din Hampton a declarat că studiile efectuate în acest laborator demonstrează pentru prima dată faptul că celulele vii se divid și acțiunea unor sarcini electrice a membranelor celulare, și nu a unor elemente chimice se considera.»

De fapt, era vorba de teoria susținută cu câțiva ani în urmă și de autodidactul din județul Arad. Cu puțină ipocrizie ne-am putea ligna acum după un deceniu: cum a fost posibilă, tovarăși, atîta incompetență? De funcționarul statului nu și-au făcut datoria de funcționari care ar fi trebuit să știe o idee, oricît de trăznită, atunci cînd e dovedită trebuie dată publicității? De posibil, a fost posibil, cum ne-au demonstrat-o angajații lui Esculap. A rămas aparatul mic și neașteptat cum l-au lucrat cu mijloc rudimentar — cumpărate din pensie experimentate pe propriii fii timp de doi ani — cei doi cercetători (în fond, vorbitori existenței unui cîmp electric în ființa umană și chiar aplicarea ei în domeniul medicinei și de mult cunoscută pe plan mondial și important nu este desemnarea unui autor unic, ci rezultatul ei practic.) este rezultat, pînă acum cel puțin, este

deținut integral numai de soții Cățicovan, sub forma acelei valize diplomatice numită «Aparatul pentru consultații și tratamente electrobiomagnetice».

Experimentat, aparatul acționează fără greș. În 1966 este brevetat ca invenție. Pasul următor ar fi fost generalizarea lui la scară industrială, continuarea cercetărilor într-o instituție specializată, ca în toate celelalte țări, valorificarea aparatului pe scară mondială, ca export de inteligență românească în folosul general al științei și al omului. Citez doar cîteva din rezultatele verificărilor:

În timpul consultațiilor cu aparatul, soții Cățicovan nu au cunoscut diagnosticul și nici simptomele bolnavilor. Confruntarea s-a făcut ulterior în prezența medicilor spitalului. Pentru fiecare bolnav s-a întocmit o fișă după aparat, care a fost confruntată cu fișa clinică. Toate cazurile au fost găsite concluzive. Cazurile maligne s-au confirmat 100 la sută prin laparotomie. (Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Timișoara).

În cazulile maligne, consecmează referatul spitalului orășenesc de adulți din Arad, s-au ivit două cazuri cînd diagnosticul de cancer nu era stabilit de către spital. După ce aparatul a scos în evidență suspiciunea tumorală, bolnavul Kompas Francisc, în vîrstă de 56 de ani, a fost transferat la chirurgie, unde s-a stabilit diagnosticul de neoplasm al stomacului (cancer). În al doilea caz de cancer, necunoscut anterior de medicii spitalului, bolnavul Buza Alexandru, în vîrstă de 56 de ani, era diagnosticat cu pleură-pulmonară. Aparatul a descoperit maldadia canceroasă și în urma consultațiilor ulterioare a fost constatată metastaza pulmonară.

La secția de radioterapie-oncologică a spitalului au fost examinați 24 de bolnavi internați în spital cu aparatul medical pentru consultații și tratamente electrobiomagnetice. Autorii aparatului nu au cunoscut simptomele bolnavilor, nici diagnosticul clinic, care s-a trecut pe fișă numai după aplicația făcută cu aparatul respectiv. Rezultatele sînt cele existente pe fișele anexate și iscălitte de doctorul D. Caraciani.

Argumentele sînt de o inatacabilă simplitate: «În ce fel și unde poate fi angajat un cetățean cu numai patru clase primare?» «Blocurile noi sînt suprasolicitate; vă rugăm să ne credeți; să așteptăm intrarea în construcție a unor noi apartamente». Acesta din urmă de pildă a fost unul dintre motivele refuzului dat de organele sanitare ale Clujului, unde cercetătorii și-au exprimat dorința de a locui. Sînt pașazi de la București în Banat, din Banat la Cluj, înapoi la București etc.

Cu fiecare lună și an care trec se întîrzie nu numai generalizarea la scară națională a acestei descoperiri și, implicit, perfecționarea ei, ci și încasarea valutei externe și diminuarea valorii ei prin rezultatele la care

ajung alți savanți de peste hotare. Și totuși invenția românească rămîne, în integralitatea ei unică. (Imperfectă, rudimentară ca realizare tehnică, dar unică.)

La 5 mai 1966 profesorul Manuel Rappallo Ronco, președintele Centrului uruguaian de cercetări, anunță că a descoperit radiații bioelectrice eficace împotriva tumorilor și care vindecă radical ulcerele gastrointestinale și duodenale cronice. Adică una dintre funcțiile multiple ale aparatului românesc. Pe rînd, U.R.S.S., Franța, R.D.G., R.F.G., Elveția încep producția de serie a unor aparate care reproduc parțial unele din funcțiile aparatului soților Cățicovan.

Indiferența față de acest caz este confirmată public de ziarul «Scinteia» din 26 noiembrie 1969: «În ce ne privește, constatăm autorul articolului, putem totuși afirma că acest caz este ieșit din comun prin altceva: prin indiferența cu care este privit. Este timpul, este imperios necesar, ca măcar acum forurile în drept, specialiștii, să acorde interesul cuvenit acestei invenții».

Intervenția ziarului răscolește patimi, se afirmă că în medicină nu se va putea amesteca nimeni, oricine ar fi, persoane particulare sau organe de presă. Se amestecă în schimb oameni «de specialitate» și din dosar dispar, printre altele, unele din referatele din care parțial am citat eu. Este necesar prin urmare o nouă verificare a aparatului. Institutul oncologic din București își exprimă primul rezervele în legătură cu natura științifică a descoperirii; primul și pînă acum singurul.

Bunul-simț mă împiedică să refac lunga listă a scrisorilor acelor care ieșiți din spital după 20 sau chiar 30 de ani de suferință, pentru a muri în cîteva săptămîni pe patul familiilor lor, în urma intervenției aparatului trăiesc și astăzi, se plimbă și fumează, în timp ce el, Mihai Cățicovan, suferind de inimă, nu se poate mișca niciunde. Aceste rezultate sînt de altfel popularizate de televiziunea română, de reviste și ziare din străinătate care, pe coloane întregi, publică reportaje despre efectele miraculoase obținute cu ajutorul «Aparatului pentru consultații și tratamente electrobiomagnetice».

Întrepreneurii de comerț exterior, solicițate de clienții lor de peste hotare, insistă în scris și pe diferite alte căi pentru urgentarea intrării prototipului în producție de serie. Țări și firme străine caută și găsesc formele de cooperare sau de concesionare. Uzinele de profil din București stau pregătite pentru prima serie de aparate, totul este pus la punct, se afirmă chiar că se poate produce oricît, fără teama de a rămîne aparatele în uzină.

În cele din urmă Oficiul de stat pentru invenții și mărci dispune generalizarea prototipului dar totul se înfundă la Direcția sanitară a județului Arad. De atitudinea directorului acestei instituții am avut ocazia să mă conving personal. Eram acasă la soții Cățicovan. Nu apucasem să-mi mărturisesc integral motivul vizitei mele cînd sună telefonul. Cei doi soți erau invitați să se prezinte la directorul Vasilevici. «Venim

într-o oră, au răspuns. Nu-i tîrziu? Bine! atunci peste o oră sîntem acolo».

Bătrînul Mihai Cățicovan se precipită: crescut în respectul fără rezerve pentru oficialitățile locale se teme să nu întîrzie. Înțeleg că sînt expediat și plec. Revin peste două ore și aflu că, ajunși acolo chiar mai devreme decît se anunțaseră, inventatorii, pentru a «în»-a oară în ultimii ani, fuseseră expediați acasă; directorul nu avea timp să-i primească, deși el îi chemase.

Chiar dacă nu am cunoaște valoarea cercetărilor soților Cățicovan sau noblețea aspirației care i-a însuflețit timp de 20 de ani în slujba unei idei, dacă nu am ști bolile de care suferă bătrînul inventator și savant autodidact și ar rămîne numai gestul nud al punerii pe drumuri a doi oameni de către un funcționar care este plătit tocmai pentru a sluji cu devoțiune de salariat pe acei care prin existența lor fac necesar postul lui, dacă nu ar fi decît acest gest și oprobriului opiniei publice nu i se s-ar putea contrapune nici un fel de justificări.

De la publicarea articolului din «Scinteia» au mai trecut cinci ani. În total zece și invenția continuă să rămînă nefolosită. Și știți cît ar costa acest aparat? În jur de 5 000 lei, în vreme ce aparatul Roentgen cu foc-sintele lui limitate nu poate fi obținut decît cu ajutorul mai multor milioane.

Dar să presupunem că aparatul lui Mihai Cățicovan nu este ceea ce atestă brevetul de la Geneva: o invenție; sau că necesită înainte de producerea lui pe scară industrială experimentări suplimentare. Nu au fost oare de ajuns acești zece ani?

Să mai presupunem că ideile autodidactului arădean ar fi extravagante, fanteziste, rezultate în urma unor observații empirice. Nu ar avea loc totuși inventatorul într-un institut de cercetări?

Să mai presupunem că funcțiile aparatului nu ar fi atît de multiple și precise precum afirmă cei vindecați. Este totuși un aparat ajutător, o invenție internațională, care nu dăunează nimănui, orice intervenție s-ar face cu el asupra bolnavilor. Dar, în cazul că aceste presupuneri sînt neintemeiate ne întrebăm, cît s-a pierdut prin inactivitatea de zece ani a inventatorului? Unde ar fi ajuns astăzi cercetările lui dacă ar fi avut de la început la dispoziție aparatul necesar, specialiști, condițiile și înțelegerea oamenilor? Cît ar pierde țara noastră dacă mîine altcineva inventînd, sau în alt fel ar obține același aparat și l-ar lansa în producție de serie pe piața mondială? Cine va suporta aceste pierderi? Cîte vieți nu mai sînt și cîte suferințe există, deși s-ar fi putut evita? Cine dă socoteală?

Se pare că la Consiliul popular al județului Arad nu se cunoaște nimic din toate astea, că știrile care ajung acolo sînt de altă natură, aș fi putut începe acest articol deci sub forma unei scrisori deschise. Fiindcă Mihai Cățicovan s-a născut și este cetățean român, dar trăiește, suferă și creează într-un singur și concret județ: Arad.

Nicolae CRISTACHE

CUM ESTE NOU?

REUMATISMUL INFANTIL — O BOALĂ ÎN DECLIN. Un colectiv de specialiști de la clinica de pediatrie din Cluj, Mureș, format din doctor Lucia Horga, doctor L. Csidez și profesor doctor docent I. Pușkas, a cercetat incidența reumatismului și evoluția schimbată a acestei boli, pe un lot de 1 119 copii bolnavi, internați în clinică timp de 20 de ani în sus-amintita clinică. Analiza statistică a vastului material de studiu arată că incidența reumatismului, precum și a recidivelor reumatice a scăzut treptat în anii 1961—1962, ca urmare a continuitii bunăstării a condițiilor de locuit și de muncă, a introducerii tratamentului cortizonic pe scară largă și a prevenirii recidivelor reumatice prin administrarea pe timp îndelungat de policlinică. S-a observat și un creșterea paralelă între valorile epidemice de scarlatină și numărul cazurilor de reumatism și de recidive reumatice. În orice caz, evoluția afecțiunii a fost mult mai favorabilă în ultimii zece ani, iar mortalitatea prin reumatism a scăzut simțitor începînd din anul 1966.

EVOLUȚIA MIOPIILOR CONGENITALE. Printre numeroasele clasificări ale acestei afecțiuni figurează și aceea care

împarte miopiile în: staționare și progresive. Cronologic există două tipuri de miopie, una congenitală — «din naștere», cum se spune — și alta cîștigată, care apare întotdeauna în copilărie și pubertate. După 20 de ani, apariția miopiei este cu totul excepțională. Urmărind să stabilească dacă așa-numita miopie congenitală este într-adevăr staționară, cercetătorii doctor N. Zolog și doctor M. Aconiu de la clinica de oftalmologie din Timișoara au studiat evoluția bolii pe un lot de 448 de ochi la copii între 3 și 16 ani. Cazurile studiate au fost urmăriți cel puțin 3 ani și maximum 10 ani.

Din datele sistematizate în două tabele reiese că o creștere anuală semnificativă a miopiei se înregistrează la copiii din grupa de vîrstă 3-8 ani, care au avut o refracție inițială de 1-3 dioptrii, însumînd un număr total de 71 ochi din totalul de 448 cazuri studiate. În grupa de vîrstă 9-12 ani se remarcă o diferență semnificativă în ritmul de creștere a miopiei. Cit privește numărul redus de observații (12 din 448) din grupa de vîrstă 13-16 ani, cercetarea nu a permis nici un fel de concluzii. Considerînd drept staționară o miopie care în decurs de 3 ani nu a progresat deloc sau cel mult o dioptrie, autorii conchid că la copiii de 3-8 ani cu o miopie inițială de 1-3 dioptrii se găsește proporția cea mai redusă de miopii congenitale staționare. Cit privește influența ochela-

rilor asupra evoluției diferitelor forme de miopie, ea pare a fi neînsemnată.

POȘTA MEDICULUI

HERDINAND VALI — București: 1. **Cancerofobia,** teama obsesivă de cancer, este mai periculoasă, poate, decît boala însăși. Trebuie să luptăm energic împotriva acestei psihoze, pentru că — vorba unui personaj caragialesc — să nu cădeți «din fandacie în ipocondrie». Toate simptomele, diagnosticul specialiștilor pledează pentru prezența unor noduli folicularici cu localizare mamară. Tratamentul recomandat este foarte bun și rămîne numai să-l respectați riguros; 2. Dacă s-a efectuat numai o **salpingotomie**, intervenție chirurgicală conservatoare în **sarcina extrauterină**, atunci ea este compatibilă cu o nouă sarcină, normală.

PANTIRU NICOLAE — Comuna Birșănești, județul Bacău: În cazul opacității de corne, denumită **leucom** (albeața ochiului) este necesar un îndelungat tratament local cu instilații de dionină, injecții subconjunctivale cu Hialarodinază bisăptăminal etc. Intervenția chirurgicală (iridocemie) ar fi justificată numai dacă leucomul este parțial și central. Oricum, solicițaiți internarea copilului în secția de oftalmologie a spitalului din Bacău.

CONST. DUMITRACHE — București: 1. Pamoatul de pirvinio (produsul Vermigal), trebuie corect administrat în **oxiuriază**, adică 6 tablete sau ligrurițe, în priză unică, dimineața, la jumătate de oră după micul dejun (tratament ce trebuie reluat la fel peste 10 zile, și apoi încă o dată peste 3 săptămîni pentru consolidarea vindecării). Nu trebuie uitat însă că rezultatele pot fi compromise de reinfecții. De aceea, în afara cunoscutelor măsuri de igienă, este necesară tratarea tuturor membrilor familiei și a contactilor apropiați.

ADRIANA P. — Iași: După cum vă autoportretizați, s-ar zice că semănați cu o Venus antică, poate cu forme nițel cam prea pline. Dealtfel, definiția obezității este astăzi atît de laxă încît un specialist în materie ca doctorul Alvan Feinstein de la Universitatea Yale din S.U.A. afirma că «un **obez este o persoană care se gîndește că este obeză**». Dacă țineți totuși să vă «debarașiți» de cele cîteva kilograme supărătoare, în afara unei diete hipocalorice (80 g hidrați de carbon, 20 g grăsimi, restul proteine și verdețuri), cu distribuirea meselor din 4 în 4 ore, vă recomandăm ca «moderator» al poftei de mîncare produsul vegetal **Gastrofiban** (6 comprimate în priză unică, în momentul senzației de foame). Concomitent vă recomandăm gimnastică și masaje.

Alexandru Mica
și Cornel Ionescu.

Citește
Eugen Seceleanu.

Actori și garoafe de Codlea: Florian Pittiș, Dan Tufar
Dragoș Pislaru.

Gabriela Teodorescu.
Silvia Panțiru.

Flacăra Folk '73.

Vali, Carmen și problemele noastre.

A venit primăvara: ride tragic
Ioan Alexandru.

Vinare de vint!

cum a fost (27, 28)

Întâlnirea de la Brașov a constituit pentru Cenaclul «Flacăra» unul din examenele sale de conștiință, o probă a maturității spiritului tânăr care-l animă. Căci, știm foarte bine, fiecare ședință a cenaclului nostru, fiecare întâlnire cu cei care ne invită la locurile lor de muncă ori de studiu înseamnă mai întâi o confruntare și abia apoi un spectacol. Altfel spus, oamenii vor să afle mai întâi ce avem noi de spus, ce valori noi propunem, ce rădăcini avem, încotro mergem. Abia apoi se naște spectacolul, adică în momentul în care mintea și sufletele și conștiințele celor din sală și într-o consonanță firească, sinceră, cu ideile, poeziile și muzica propuse de noi. O asemenea armonie spontană s-a născut în aula noii clădiri a Universității brașoviene aflată pe colina căreia de-acum înainte i-a dat și numele. Dar din ce-a fost compus programul propus de noi care a avut peste 800 de participanți la acest dialog?

Mai întâi o *Antologie «Flacăra»* dedicată poeziei lui I. A. Alexandru, antologie prefăcută de Adrian Păunescu: «... mai spus-o și altă dată, Ioan Alexandru este, după mine, cel mai realizat dintre poeții generației noastre. Lăsa să se așteaptă, de la el se aștepta cu totul altceva decât a fi un poet. L-am iubit de la bun început, fiindcă apăruse un nou tip de revoluționar care se angaja în procesele intentate vechii revoluționari care se angaja în procesele intentate vechii revoluționari care se angaja în procesele intentate vechii revoluționari...».

Antologia propusă de Adrian Păunescu a fost susținută de doi dintre prietenii cei mai vechi ai cenaclului, Florian Pittiș (*Figuranții, Dar ploile, Invers, Elegie*) și Dan Tufar (*În așteptare, Zborul curat, Cântare de primăvară, Teren actor*), cărora li s-au alăturat patru viitori colegi de studiu: studentii Institutului de artă teatrală și cinematografică din București: Gabriela Teodorescu (*Reveniri, Roma, Am nevoie*), Silvia Panțiru (*Casa mea, Portarul, Opă Clopotele*), Dan Ciobanu (*Naștere, Iarnă, grea*) și Dragoș Pislaru (*Origini, Dealurile*). După ce și-a exprimat entuziasmul și bucuria de a fi sărbătorit astfel (sunt foarte bucurate să vadă atâtea fețe minunate de tineri și mă gândesc cât de puțin au avut poeții din lume acces la astfel de întâlniri. Am experimentat foarte puțin în străinătate și mulți poeți cu renume au un public foarte mic. A fi poet aici, la noi, și a sluji patriei noastre în lumina marilor idealuri ale socialiste românești este o reală bucurie și pentru mine). Vreau să scriu o poezie pe măsura marilor noștri în țară, poeții transilvăneni, pe care aș îndrăzni să-i con-

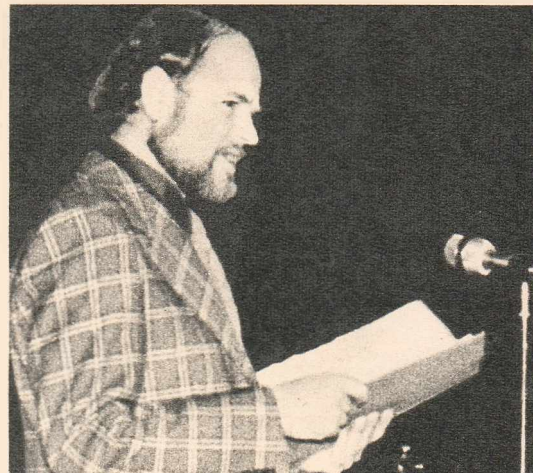
Meșterul Liviu Tudan și «calfele» sale.

Ion Gheorghe

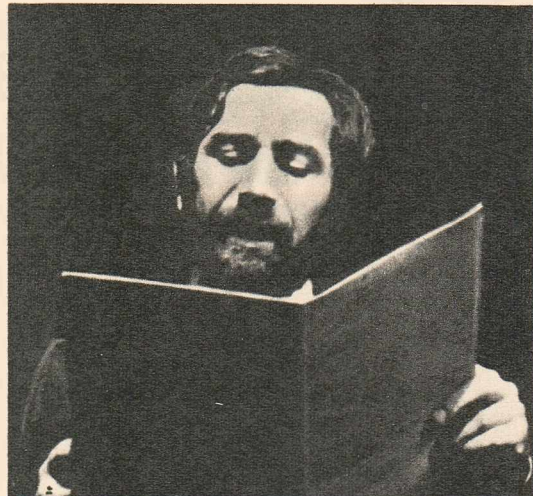
La pupitrul de sunet: Eugen Vasiliu!

Ion Vilcu

Alexandru Drăgan

Corneliu Dumitraq

Ilie Vorvoreanu

și să-i duc la desăvârșire, în spiritul dragostei de patrie pe care acești mari înaintași au avut-o și pe care și noi o avem). Dan Alexandru a recitat poeziile *Lumină lină*, care deschidea mnele bucuriei, și *Pribegie*, care va deschide viitorul volum, mnele iubirii, recent predat la Editura Cartea românească.

Adrian Păunescu a recitat șase din poeziile sale (*Între bine și rău*, *Dați-ne pace*, *Descoperirea focului*, *Imn*, *Da, mai veni și Repetabila povară*), iar Eugen Seceleanu, copil al nor pensionari din părțile vecine locului unde ne aflăm, a fost răsplătit cu numeroase aplauze pentru fragmentul citit din ultima sa carte, care fiind una și aceeași cu prima, are același nume cu aceasta: «*Eternitate locală*».

Aceeași receptivitate au arătat-o cei din sală față de aladele cîntate de Alexandru Mica (*Radu Anghel de la Ireci*, *De-aș mai trăi pin' la vară*). În continuare, Florian Irtiș, în engleză, și Dan Chebac, în versiunea română realizată de Adrian Păunescu, au cîntat «*Blowin' in the Wind* (*Vinare de vînt*), cîntec reluat împreună cu cei din sală la sfîrșitul întîlnirii.

Pentru că Mircea Vintilă n-a putut veni, el rămînd intuit în casă de importanța zilei sale de naștere, Cornel Onescu a interpretat la muzicuță un potpuriu de melodii ale recentului laureat al Primăverii baladelor. Deși nu am văzut bînd niciodată lichide alcoolice, Cornel Onescu mai susținut, tot la muzicuță: «*Cine-a pus cîrciuma-n rumj n-a făcut-o de nebun*». Dan Chebac, profitînd de lipsa opremiatului Mircea Vintilă, a mai cîntat *Plouă și Rarău*, *Flacăra Folk '73*, adică trei băieți minunați, care în două zile 1 500 de kilometri pentru a cînta la Brașov două cîntece, a fost foarte bine primit de sala căreia i-a ferit *De-a Icar*, pe versuri de Sorescu, și *Din bătrîni*, muzica text, Gil Ioniță. După ce-au cîntat *Mica publicitate și lopti*, Carmen și Vali, în continuă ascensiune de popularitate, au fost rechemăți în fața microfonului unde au cîntat *Baladă pentru un soldat*.

În final, formația *Catena* a obținut un succes căruia, acă n-ar fi vorba de niște fete, i-aș spune monstru! Altfel spus, adică așa cum se spune, formația a sunat bine de la nagini, compoziția Ortansei Păun, pînă la *Aseară țî-am iat basma*, cîntat foarte bine de Păunița Ionescu. De această dată am putut remarca nu numai exploziile Lidiei Creangă, ci și solourile Ancăi-Vijan Graterol.

Mulțumind celor care au aplaudat programul prezentat de cenaclisți, Adrian Păunescu a spus: «*Ați aplaudat spectacolul nostru, ați aplaudat pe cei ce l-au susținut. Noi v-am aplaudat pentru spiritul dumneavoastră viu și nuanțat. Avem însă de aplaudat cu toții un lucru pe care l-am simțit și, sper, am făcut — la limita puterilor noastre — să se manifeste.*

În vorba despre spiritul acesta nou, revoluționar, e vorba despre acești nouă ani din urmă ai României, cînd această țară, într-adevăr eroică prin aceea că a rezistat atîtor valuri ale istoriei, este condusă de un mare bărbat, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Să aplaudăm acest spirit în care ne e posibil să ne dezvoltăm și în care se poate de la zi la zi mai mult, cu încredința să îndrăznim să ne apucăm serios de treabă. Nimeni nu e dator să ne trezească în fiecare dimineață să ne spună: îndrăzniți, faceți treabă, iubiți munca și literatura, iubiți muzica! Noi avem un legămînt odînc, sîntem cetățeni ai acestei țări, iar nu cetățeni supleanți, nu chiriași în România. Noi cu toții, nu doar cei de aici, bineînțeles, facem România și artă în România și tot ceea ce ați văzut aici este

firesc să se întîmple în România. Gîndul meu se îndreaptă deci către acest spirit. Să aplaudăm această șansă a noastră, că dincolo de toate dificultățile ne putem manifesta și ca oameni și ca artiști, prin ceea ce avem mai bun, cum a fost această seară pe care o pot califica într-adevăr drept cea mai interesantă, cea mai frumoasă seară a cenaclului, deși peste tot au fost seri interesante. Sînt probabil niște oameni în sală care merită să se fi petrecut această seară. Să aplaudăm acest spirit liber, creator și drept din România de azi».

În clipele cînd încă se mai aplauda și se ofereau flori, împreună cu George Stanca, am obținut următoarea declarație din partea profesorului emerit, doctor docent Radu C. Bogdan, rectorul Universității din Brașov:

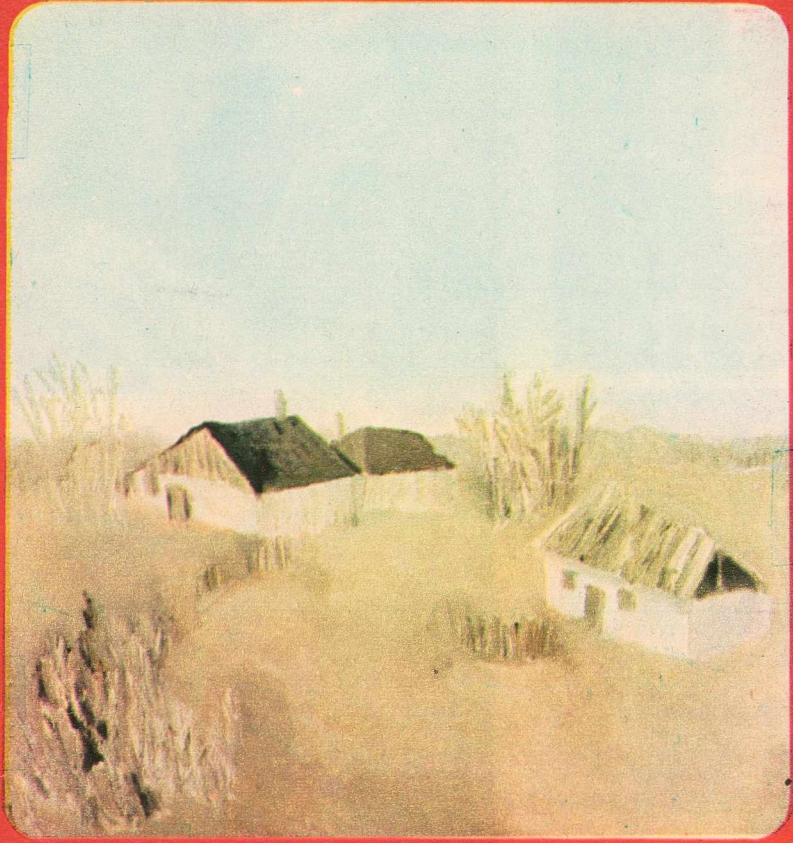
«*În urma ecourilor produse de celelalte ședințe ale cenaclului mă așteptam la o manifestare de bună ținută. Dar ceea ce s-a întîmplat în această seară mi se pare cu totul deosebit. Atît în ansamblu, cît și în parte, ceea ce ni s-a prezentat aici înseamnă o formă elevată a unui fond artistic prețios, caracterizat de un autentic spirit patriotic, comunist, prezent prin curaj, maturitate și dinamism. Cenaclul, în forma originală și serioasă pe care a adoptat-o cel al dumneavoastră, constituie una dintre cele mai potrivite și generoase forme de manifestare culturală a timpului României de azi, în spiritul innoitor, atît de drag nouă, tuturor».*

Luni, 25 martie, Cenaclul «*Flacăra*» a fost oaspetele Teatrului Giulești în cadrul manifestărilor prilejuite de acțiunea «*Săptămîna teatrului Giulești*». Am fost bucuroși să omagiem în acest fel sărbătoarea unui teatru care în ultimii ani a făcut eforturi stimabile pentru a-și găsi un profil cît mai adecvat și personal. Programul prezentat de noi pe scena invidiabilei săli a teatrului giuleștean a început cu fragmente din lucrarea muzicală *Meșterul Manole* de Liviu Tudan. În continuare, Traian Stoica a prefăcut *Antologia «Flacăra»*, dedicată de această dată poetului Ion Gheorghe (*De o excepțională forță a expresiei poetice și o originală viziune, I.G. se află în plină construcție a unui univers liric impresionant prin prospețime și vigoare. În fața ochilor poetului lumea a început să se infățișeze în starea ei virginală. Ideea de «naștere a doua oară» se răsfrînge asupra întregii lumi explorate de poet. Totul e refăcut, e reconstituit în virtutea unei insolite viziuni. Poet comunist, Ion Gheorghe e solidar cu mutațiile revoluționare ale societății noastre fiind rapsodul lor și al neobositului mesaj ce le insufletește*). Poeziile antologiei realizate de Adrian Păunescu au fost recitate de Corneliu Dumitraq (*Nu pot să uit, Din dragoste pentru pămînt, La cîpătîiul gigantului*), Alexandru Drăgan (*Cărute de Brăila, Inorogul*) și Ion Vilcu (*Vine iarba*). Poetul Ion Gheorghe a citit fragmente din poemul *Mutul*. Poezii a mai recitat Adrian Păunescu (*Repetabila povară, Cetatea fără nimeni, Calul călare, Deocamdată nu*). Proza a citit Eugen Seceleanu.

Partea muzicală a serii a fost susținută în afara grupului condus de Liviu Tudan, de prietenii cenaclului. Vom aminti aici numai lucrările noi apărute în programele lor. Așadar au cîntat Dan Chebac, Alexandru Mica (*Seara cînd răsare luna*), Cornel Ionescu (*Doină, Hora Stacatto*), Vali și Carmen (*Zi ploioasă*), Ilie Vorvoreanu (*Preludiu, Știe trenul unde să ne ducă, Zboruri uitate, Cîntecul saltimbancului*).

Dorin TUDORAN

Luni, 1 aprilie, începînd de la ora 17,30 Cenaclul «*Flacăra*» este invitatul Universal Clubului din șoseaua Vergului nr. 14. Invitațiile pentru această întîlnire pot fi solicitate și obținute numai luni 1 aprilie, între orele 11 și 14 la sediul revistei noastre.

PEISAJ

neașteptatul care tulbură privirea

Cu ani în urmă, când pictura mai era considerată doar narațiunea unor întâmplări și oglinda fidelă a naturii, cineva a deschis, într-o zi, porțile aulei sacre a imaginilor, clătînd mici credințe și mari aspirații: se numea Constantin Piliuță. Nu era singurul, era o întreagă generație, dar Piliuțea venea zgomotos, frenetic, ieșit din atelierile lui Ciucurencu pornise să cucerească imperiile picturii, să descopere și ei un drum care să ducă spre splendorile artei. Mereu contestînd, cei care îl priveau se așteptau să fugă de lume și să se exilieze în regatul abstracțiilor formale. Dar Piliuță a rămas printre noi, considerînd că vocația lui este să ne vorbească, într-un limbaj nou, despre candoarea florilor, despre chipul omului, despre fericirile și nefericirile lui. Și astăzi, când o atare rostire ar părea demodată, el mai crede că posibilitățile figurativului nu au fost cu totul istovite, că e zadarnic să alergi după fantasmă.

Coborînd din acel nord al Moldovei unde oamenii știu să povestească atât de frumos, Piliuță aduce în sufletul său patima narațiunii care se insinuează deseori în pictura sa, ca în lucrări în care e vorba de evenimente istorice ori de întâmplări extraordinare, ca în tabloul — pictat cu ani în urmă — în care un tîran intrat în salonul unui conac și-a uitat secura pe pian și fascinat de instrument încearcă sonoritățile. Dar Piliuță nu este un rob al modelelor din natură și chiar într-o lucrare atât de discursivă el eliberează expresia picturală de seducția amănunțelor, purificînd formele, simplificîndu-le, renunțînd la rigorele modeleului.

Dacă ar fi să înșirăm pe un perete mens toate florile pe care el le-a pictat pe pînze de-a lungul timpului, am constata cu siguranță că acest temperament tumultuos a inventat o lume a cîndorilor și poate o nouă floare care păstrează însă reperiile naturii și ne aduce mereu aminte de ea, căci artistului nu-i place să se îndepărteze prea mult de limitele creației eterne, dar este tentat mereu să se joace cu posibilul, cu puterea de evocare a imaginației. Dar în toate să fie o măsură. Și cît mai multă încîntare. Și

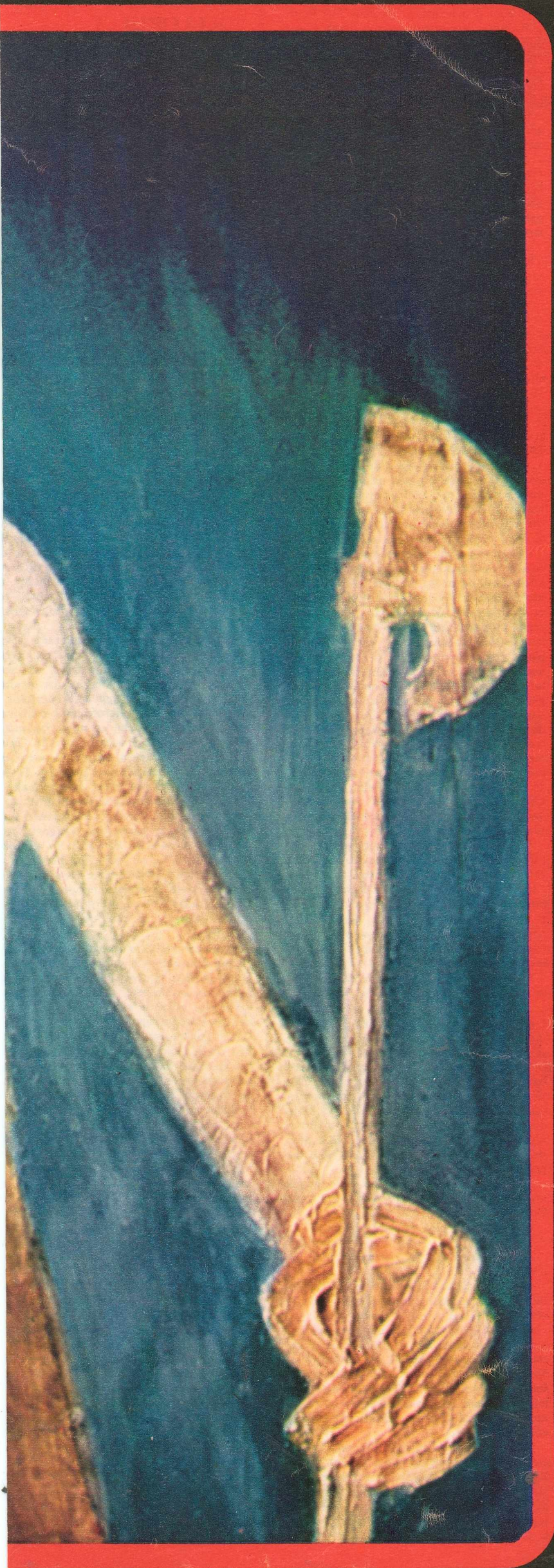
un fel de neașteptat care să tulbure privirea. Acest neașteptat se află mai ales în caligrafia formelor unei petale sau a unei corole reduse adeseori pînă la austeritatea unei geometrii sentimentale și care vor fi împlinite cu atributele sensibilității prin culoare. Uneori mă gîndesc, că s-ar putea întîmpla, ca într-o solemnitate fără precedent, Academia florilor să-i alegă doctor honoris causa.

Cîteodată Piliuță umbliă ca un cavaler rătăcitor prin trecutul vremurilor căutînd tovarășia acelor bărbați despre care istoriile vorbesc în paginile lor cu patimă și, în lungi colocvii nocturne, conversînd despre mărinii și umilintele lor, el fură aceste chipuri trecutului și le așterne pe pînză, minunîndu-se și bucurîndu-se ei însuși că a reușit să le ia din noaptea timpului și să le umanizeze. Oricum, Piliuță este printre puținii și ultimii pictori care mai perpetuează o tradiție, aceea de portretist după un personaj real: Tudor Arghezi, Vianu etc.

Și cînd aceste chemări îi impun răgazurile lor, el se întoarce cu fervoare spre propria sa făptură și privind-o, cu dragoste ori melancolie, oprește timpul chipului său, ca să perpetueze, cu aceeași îngoare formală, portretul artistului pe cînd era tînar sau mai puțin tînar. Uneori, însoțindu-l cu un gest generos al miinilor, ar vrea să spună parcă: «Iată sufletul meu, suății, vii dau vouă». Alteleori, în altă postază, cînd subliniînd geometriile feței ei dilată ochii învestindu-i cu combustii mistuitoare, parcă șoptește: sînt numai foc și dragoste și umilită și chin.

Apoi din nou în această creație apar după o vreme, florile acelea aproape înalte să ne aducă aminte de celălalt Piliuță. Și apar și acele ecrane albe și somptuoase în care desenul se insinuează cu discreție ca să amintească de viața formelor. Albul din ultimele pînze sosește cu solemnitatea și tăcerile lui, cu orizonturile lui fără limite. Și-ți vine atunci să șoptești: Piliuțea ai picat în infinitul cu-ori?

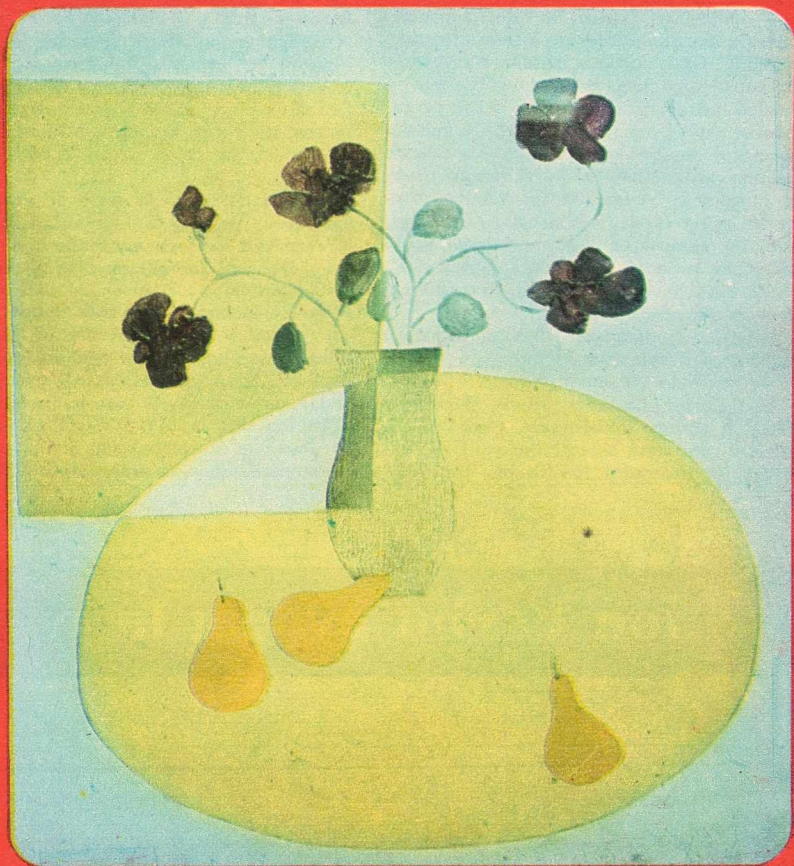

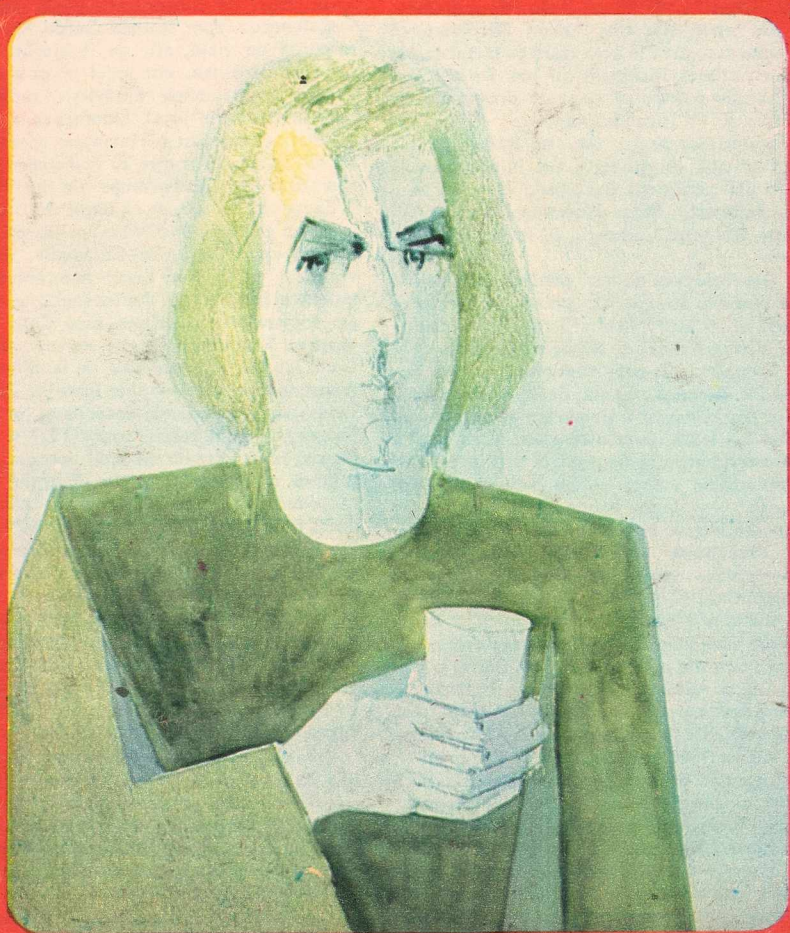
▲ FLORI

◀ MIHAI VITAZUL

▲ AUTOPORTRET

Reproduceri color
de Radu CONSTANTINESCU

În dimineața zilei de vineri 15 martie a.c. mă aflam în cabinetul academicianului Miron Nicolescu, președintele Academiei R.S. România. Îl cunoști, cititorule, din articolele sale săptămânale, totdeauna interesante, care apar în *Contemporanul* și din frecvențele sale apariții pe micul ecran. Lucrările sale de analiză matematică, prin care s-a făcut cunoscut *urbi et orbi*, nu i-au știrbit nimic din farmecul candorii morale, suprema calitate a unor rari oameni, meniți să rămână tineri și dincolo de vîrsta altădată numită, printr-un epitet biblic, patriarhală. Aș adăuga, nici din frumusețea sa de meridional, puțin obișnuită la oamenii de știință exactă.

Vorbind de una și de alta, președintele meu m-a întrebat brusc:

— Apari și dumneata, diseară, la TV, în emisiunea despre Ion Barbu?

— Nu, i-am răspuns categoric.

N-a stărut. Ca matematician și ca profesor la aceeași universitate, Miron Nicolescu îl cunoștea bine pe ilustrul Dan Barbilian, în literatură Ion Barbu, și-i citise

blice ale recunoașterii genialității creatoare. Alexandru Rosetti a amintit în seara de vineri de corespondența laconică a lui Ion Barbu în timpul deplasărilor lui în străinătate. Catrenele pot fi urmărite în ediția îngrijită de Romulus Vulpesu. Ion Barbu izbutea și în aceste versuri de circumstanță, fără să exceleze însă în poanta epigramatică, în care știa totuși să cultive echivocul, dacă nu într-unul și același catren, în două succesive.

Nimeni n-a spus, în seara de vineri, că Ion Barbu, întocmai ca și Ion Luca Caragiale, își rezervase suprema voluptate în a-și maltrata prietenii, încredințat fiind, — ceea ce se și petrecea —, că ei nu vor păstra supărarea, cunoscându-i prea bine temperamentul instabil și toanele. Academicianul Gh. Mihoc, mare specialist în calculul probabilităților și statistica matematică, fost rector al Universității din București, și domnia-sa coleg mai tânăr al lui Dan Barbilian, i-a relevat meritele excepționale în domeniul științelor matematice, cu interesante amănunte

lui Ion Barbu s-au perindat înaintea ecranului poezii Leonid Dimov, Adrian (iar nu Al.! cum îl prezintă programul TV) Rogoz și Romulus Vulpesu. Cel din urmă este și editorul fervent al lui Ion Barbu, cel de-al doilea discipol și deținătorul unui mare număr de autografe ale maestrului său. Leonid Dimov e dintre puștii urmași ai ermetismului barbian, nelipsit de substanță.

Cel mai vîrstnic dintre participanți a fost veteranul genului revuistic, Nicu Canner, care l-a cunoscut pe Ion Barbu la Capșa și a avut astfel ocazia să-l apropie ani de-a rândul. Cine altul decât domnia-sa putea aduce omagiul capșismului, ilustrului dispărut care iubise străvechiul local bucureștean, fără a desconsidera și localurile similare: Nestor, Corso, Athénée-Palace.

Apariția pe ecran a lui Vladimir Streinu a fost zguduitoare — nu numai pentru mine, care-l am mereu înainte, și în trezie și în vis — ci și pentru toți cîți l-au cunoscut și prețuit (deunăzi, poetul Barbu Brezianu, eminentul tălmăcitor al epopeii finlandeze *Kalevala*, mi-a mărturisit și dînsul șocul pe care l-a resimțit vineri, văzîndu-l și auzîndu-i vocea). Imaginea era ștearsă, ca de pe alt tărîm sau ca din cinematecă, iar nu dintr-o nu prea veche filmotecă de aur. Vocea era însă a lui, ca și forma impecabilă a dicțiunii și eleganța formulărilor, cu care a definit atît firea contradictorie a lui Ion Barbu, cît și avatarele lui lirice. Vladimir Streinu a relevat cu justețe lipsa de conștiință de sine, atît a marelui poet, cît și a genialului matematician, care nici nu-și revendica primatul în una din cele două sau în ambele direcții, nici nu luase aspectul plin de morgă al altor confracți, mult mai puțin înzestrați.

Un alt motiv al emoției noastre, al celor ce l-am iubit și admirat pe Vladimir Streinu, a fost unul de ordin biologic. Nu-l văzusem niciodată atît de consumat și de macerat ca în imaginile de pe ecran. L-am vizitat acasă, cu patru zile înainte de criza cardiacă fatală (infarct miocardic), dar nu mi s-a părut deloc un om sfîrșit, ca pe ecran. Am vorbit cu el la telefon, în dimineața ultimei lui zile de viață, la 26 noiembrie 1970, și glasul său își păstrase vioiciunea și mordantul. Ecranul mi-a apărut, în seara recentă de vineri 15 martie, mai revelator decît electrocardiograma care, cu două săptămîni înainte morții lui, îi dăruia bietului Vladimir un cord în vîrstă de 18 ani! Cine spunea că știința este proastă? Vorba am auzit-o chiar din gura lui Vladimir Streinu, care vai! nu-mi mai poate da... referința exactă. Nu cumva însuși Maiorescu?

Mi s-a părut, așadar, nemulțumită ecranului, că aș fi auzit comunicarea de pe alt tărîm a unui «revenant», căruia tot sîngele i se scursesese din vine sau îi înghețase prin hăurile refrigerente ale «inferorom». Scriu și mă minunez de isprăvile, inclusiv cele neprevăzute, ale Științei cu majusculă, care compensează deficiențele celeilalte, mai modeste!

M-am bucurat însă că n-am avut prilejul să surprind și în imaginile tu Ion Barbu același cutremurător sigiliu al neantului. L-am văzut la spitalul Cigentina cu trei luni înainte de a se desăvîrși: era același ca ascuțite și vigoare intelectuală, prea puțin tras la față ca să realizeze destinul unui om care, cum îmi mărturisise atunci, trecuse prin 13 (citește treisprezece) stări comatice și fusese de fiecare dată reanimat de către doctorul N. Lupu, incomparabilul internist. Atunci, la întrebarea mea, dacă pierderea conștiinței este dureroasă, mi-a răspuns:

— Nicidecum. Este întocmai ca lunecarea într-o apă lină. Aminteste-ți versul lui Mallarmé:

«Un peu profond ruisseau calomnie,
la Mort».

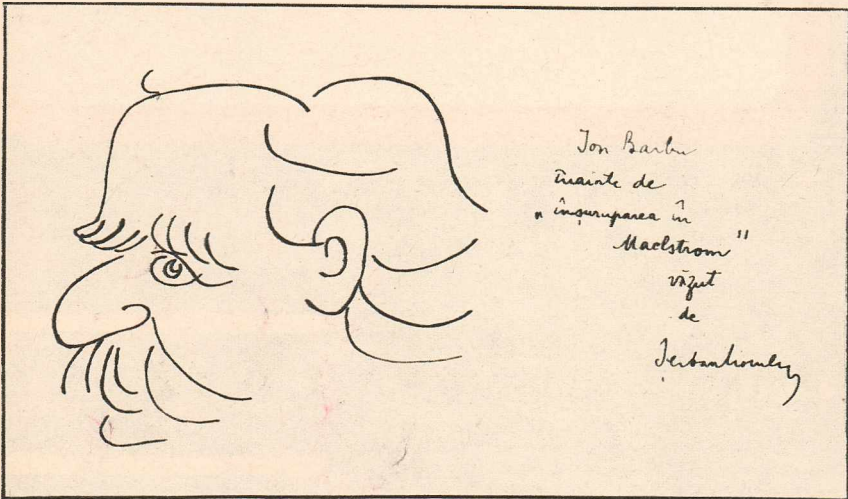
După o pauză scurtă, și-a reluat firul impresiilor:

— Deșteptarea e neplăcută: gură coclită, dureri de cap, lehamite de existență. Ai vrea parcă să nu te mai fi trezit.

În ajunul morții, la Cîmpulung, comandase o trăsură, să facă o vizită, dimpreună cu soția lui, unui vechi prieten. În vehicul i s-a făcut rău, a fost dus la spital, iar de aci, cu întârziere, transportat la București, unde n-a mai reușit cea de a paisprezecea reanimare. Fatidicul 13 a fost cifra limită a norocului său.

Să nu uit: poetul Nichita Stănescu a «oficiat» măreț, declamînd cîteva poeme de Ion Barbu, cu finaluri suite pe portativ, călinescian. A comentat apoi *Oul dogmatic* pe care autorul îl repudia, ca didactic, și a semnalat injust un vers ca ritmic defectuos! Atenție la ureche, Faune!

ion barbu evocat la tv

lucrările din ambele direcții ale spiritului același ce-și făcuse din poezie un «joc secund», iar din matematici jocul prim al adolescenței și al vîrstelor următoare. A și luat parte, într-un rînd, la un simpozion despre Ion Barbu, la Casa scriitorilor, încadrat de Al. Rosetti și de Miron Radu Paraschivescu.

De unde știa însă Miron Nicolescu că aveam să figurez în acea seară pe micul ecran, în emisiunea închinată lui Ion Barbu? Pur și simplu pentru că citise în programul de Radio și TV, următoarele:

«Biblioteca pentru toți. Ion Barbu (I).

Participă: Al. Rosetti, Gh. Mihoc, Șerban Cioculescu, Gerda Barbilian, Zina Nicolau, N. Fiuorescu, Mihai Moșandrei, Leonid Dimov, Romulus Vulpesu, Al Rogoz, N. Canner.

Din filmoteca de aur: o mărturisire inedită de Vladimir Streinu. *Joc secund*. Lectură propusă de poetul Nichita Stănescu. Emisiune de Victor Frunz și Mihaela Macovei».

Cumpăr în fiecare săptămînă revista *Radio-TV* dar n-o consult decît în momentul cînd am timp să-i urmăresc programul și cînd mă îmbie ceva interesant. Cum de nu mi-am amintit că figuram în acel program? Capricii ale memoriei sau înregistrare mai veche? N-aș putea spune. Știu doar că i-am dat lui Miron Nicolescu răspunsul negativ cu desăvîrșită bună-credință. Fapt este că am uitat. — vorba bunicii mele, goanga —, ca pămîntul!

Cel dintîi apărut înaintea micului ecran a fost academicianul Alexandru Rosetti, cel mai statotnic prieten al lui Ion Barbu și editorul, la «Cultura Națională», în 1929, al faimoasei colecții de poezii cu titlul «Joc secund». La înmormîntarea lui Ion Barbu, în august 1961, a venit de la Sinaia, unde ținea cursuri de vară pentru străini, să aducă ultimul omagiu capriciosului său prieten, care-l bruscase uneori. A fost, dimpreună cu mine, singurul om de litere care a asistat la înhumarea lui Ion Barbu, în timp ce matematicienii au venit în mare număr, iar patru dintre ei i-au adus defunctului omagii pu-

asupra modului său de lucru. Mi-aș îngădui să precizez însă că adeseori profesorul, cu cîteva ore înainte prelegerii, instalat dis-de-dimineață la o masă de la cofetăria-cafe-nea Capșa comanda un filtru sau două, nu primea pe nimeni și își pregătea lecția, printr-un efort de concentrare puțin obișnuit.

Cafeneaua, cum spunea Gerda Barbilian, tovarășa de viață, atît de înțelegătoare, a lui Dan Barbilian, era locul în care acesta reușea să se izoleze desăvîrșit, indiferent de rumoarea din local. Domnia-sa a înșirat, în felul cel mai just preferințele literare ale lui Ion Barbu, în frunte cu *Remember* și mai ales *Craii de Curtea-Veche* ale lui Mateiu I. Caragiale. Aș adăuga că nimic nu-l tulbura în cultul pe care-l închinase aceluia pe care-l numea «prim și ultim Caragiali», trecînd voluntar peste Ion Luca, nici chiar acel «numitul Ion Barbu», din însemnările zilnice ale romancierului, despre care Cella Delavrancea îi spusese că era entuziasmat de *Craii*. Ion Barbu a mai aflat de la mine, care transcriesem după copiii luate de Perpessiciu tot ce era mai interesant în acele însemnări, că în cursul anilor 1927 și 1928, Mateiu luase contact cu tatăl poetului, președinte al Tribunalului din Giurgiu, unde se judecau procesele lui pentru pămîntul dotat (al Maricăi G. Sion). În ultima vreme, Ion Barbu se apinsese la citirea memoriilor ducelui de Saint-Simon, căutînd să-și procure o ediție completă a monumentalei opere. În schimb, îmi restituise ca neinteresante amintirile contelui Robert de Montesquiou-Fezensac, modelul baronului Charlus din romanul proustian. După Gerda Barbilian, «Scrisorile» lui Ion Ghica erau dintre lecturile favorite ale lui Ion Barbu.

Televiziunea a avut tericita idee să ne dea glasul poetului Mihai Moșandrei (prietenul copilăriei Cîmpulungene a lui Ion Barbu), în timp ce pe ecran puteam urmări pașii săi prin curtea casei lui și simpatica fiotă de cîini de vînătoare care săltau în jurul stăpînului lor.

Din generația mai tinăra a admiratorilor

POLUAREA FOLCLORULUI

una cîntă, alta zice

Îmi pare rău că nu am putința să pot măcar o parte din corespondența pe ce o primesc de la cititorii acestei rubrici.

Sînt mișcătoare aceste scrisori, pen- că dezvăluie dragoste, respect adînc f de cîntecul, jocul și obiceiurile caracte- tice culturii noastre populare. Pe de z parte, din rîndurile cititorilor revoltați i despre unele practici dăunătoare folcloru

M-ar bucura însă ca acești îndrăgosi ai artei populare să sublinieze — ori- cîte ori au prilejul să constate — și aspect pozitive, rod al străduințelor ce se deș de către foarte mulți, întru îndrepta greșelilor făcute odinioară.

Ar fi nedrept să nu recunoaștem că pr- tre emisiunile folclorice ale micului ecr- unele sînt foarte interesante, foarte f- moase, dovedind schimbarea mentalit- celor ce hotărăsc asupra programelor TV. Ba mai mult, aș zice că, de la o vrei emisiunile bune sînt precumpănitoare. I- vitor la muzica populară transmisă pe c- undelor, uneori am bucuria să ascult și- posturile de radio emisiuni pe care, f- exagerare, le găsec desăvîrșite. Poate t- mai din această pricină, ascultînd alte e- siuni folclorice, foarte slabe, sîntem i- exigenți, mai pretențioși. Realizatorii p- gramelor bune nu ne-au dovedit oare- îndreptarea a fost cu putință?

Spun acestea, drept completare la c- comunicate mie de un ascultător aviz- Indignant, el mi-a atras atenția că, ac- cîteva zile, a avut prilejul să asculte un cî- reș «specializat» în muzica Ardealului- sud, cîntînd, în fața microfonului, o învîrt- ardelenescă cu vorbe ce nu aveau nici- clin, nici în mîncă cu această regiune. Cuv- tele aparțineau, prin excelență, unui g- liric distinct, specific zonei Vlașca — Te- man, gen cunoscut chiar sub numele «dragoste vlăscenească». Textul preluat- sus-pomenitul cîntăreș, caracteristic m- tenesc, nu face parte din categoria ce- de largă circulație. Ba chiar în regiur- respectivă el nu se mai cîntă de către- tineri. E bine, chiar foarte laudabil, să- aduci la viață asemenea minunate versu- Dar în aceeași vreme, absolut obligatoriu- nu le desparți de melodia cărora ele- aparțin.

Este reprobabil procedul amestecului- cu bună-știință — a unor elemente din- giuni diferite. În acest fel, cel ce își perm- asemenea înșelătorie, comite un delict n- ral foarte grav, la adresa unui patrimon- ce aparține întregului popor.

Ne dăm seama că, pentru tinerii spec- liști de la radio, asemenea scăpări sînt u- ori inerente. E greu să cuprinzi în ani puț- un domeniu atît de vast precum cel ofe- de folclorul nostru.

Poate ar fi nimerit ca specialiștii înce- tori, angajați la Radiodifuziune, să activi- întîi pe tărîmul folclorului regiunii cu c- sînt familiarizați. Am constatat că emis- nile posturilor locale (Cluj, Timișoara, C- iova) transmit muzica populară a regiur- lor așa cum se cuvine. Noi știm bine că a- ce hotărăsc asupra repertoriului și cîntă- ților nu sînt tinerii începători care își «ucenicia folclorică» la radio. Ei utilizez- din arhiva Radiodifuziunii, ceea ce li se pu- la îndemină. Sugestia pe care am dat-o e- făcută în scopul formării acestor elemen- Cunoaștem, în perioada de transformări- care o trăim, problemele complexe și gr- de rezolvat uneori ce le revin celor vîrstn- În orice caz, analiza celor ce merită să- promoveați în fața microfoanelor cere mu- bătaie de cap, multă obiectivitate. Pentru- hotărî e nevoie de competență. Numai- pot fi înlăturate greșelile.

În acest fel și anumitor «cîntăreți pro- sioniști» le-ar fi mai greu să-și preum- ciorile de ei vopsite, prin fața microfoa- lor...

Hari BRAUNE

«DYNAMIT-EFFEKT» — sau ciudatul caz al unei invenții medicale românești: un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura urmând numai din... import!

Autorul rîndurilor de mai jos mărturisește din capul lui că nu este un specialist în medicină; este pur și simplu un reporter tînăr, preferînd a-și argumenta scrierile prin documente și nicidecum prin oarecare afirmații bale, directe, sau în scris anonime; un om obișnuit, alte cuvinte, gata să se entuziasmeze în fața faptelor viață pozitive, autentice, dar și profund afectat atunci cînd constată la unii oameni ai săi indiferență, fals sau, și rău, inconștiență; denigrare surprinzător de ilogică și unchiu unu om pasionat. Spun toate acestea, întrucît cele vor urma s-ar putea să pară cel puțin de domeniul urduului... și ar fi păcat!

CURT ISTORIC AL UNEI SITUAȚII DE FAPT

..Cu vreo paisprezece ani în urmă, o anumită doctoriță, Tina Covaliu (actualmente doctor în științe și posedînd și licențe), descoperă — coordonator principal fiind, unui colectiv — un medicament care tratează și dizolvă calculii renali, biliari, oculari, salivari etc. Începînd din anul 1962 (pe vremea aceea lucra la Spitalul «Panduri») doctorița în cauză începe a publica rezultatele aplicării medica-

mentului respectiv în diferite broșuri, avîndu-l ca prim autor pe doctor Theodor Burghela, conducătorul instituției (foto 1). Prin adresa cu nr. 421/15 noiembrie 1963 (foto 2), expediată către Editura Academiei și în atenția tovarășului academician Alexandru Graur, se cere de urgență acordarea priorității în problema cercetată; adresa este expediată de către Institutul de medicină și farmacie București, clinica chirurgicală și de urologie, al cărei director este același profesor doctor Th. Burghela — semnat de altfel, ca autor al cercetărilor, alături de «chimista Tina Tane» (actuala doctor Tina Covaliu) și de doctor E. W. Rugendorff (un personaj asupra căruia vom mai reveni...).

A se reține deci: încă din 1963 se cere acordarea priorității unui nou produs românesc, recunoscîndu-se că realizarea lui se datorează unui colectiv (foto 2).

Din acest moment lucrurile se precipită: în 1966, la Spitalul «Panduri» își face apariția profesorul doctor A. Timermann — șeful secției de urologie de la Institutul «Max Planck» din Hamburg — interesat de noul produs; drept urmare, doctorița Covaliu (foto 3) și împreună cu dînsa și doctor Rugendorff primesc o bursă din partea Institutului pentru a veni și lucra în R.F.G., urmînd a lucra și a-i mai învăța și pe alții noul procedeu denumit, pe plan local: «Dynamit-Effekt». La demonstrațiile efectuate în această țară asistă și un anume doctor Liebig, președintele institutelor «Max Planck» (institute răspîndite în mai toate orașele mari ale R.F.G.)... Cu această ocazie, îi se oferă celor doi medici români o sumă substanțială, cu condiția să rămînă în R.F.G. pentru o vreme — sau definitiv...! — spre a-și valorifica din plin descoperirea.

Rugendorff acceptă ultima soluție (mai ales că avea posibilitatea să-și aducă acolo și soția), doctorița Tina Covaliu — nu. Revenită în patrie, se simte datoare să anunțe superiorilor intențiile lui Rugendorff; spre surprinderea sa, rezultatul este acela că e retrogradată pe funcție de simplă laborantă; obligată în acest fel să demisioneze, Tina Covaliu rămîne o vreme fără serviciu... În plus, soțul Tinei este pus, de asemenea, pe drumuri... Împreună cu soția, Rugendorff părăsește definitiv țara în 1967, devenind — dintr-un coautor al unei importante invenții naționale, deci deținător al unei părți din secret — un simplu transfug!... (de fapt, nu chiar atît de simplu, și vom vedea imediat cum).

ACEST MOMENT: HENRI COANDĂ

În 1971 apare Henri Coandă... Interesat îndeaproape de orice nou gînd sau realizare a românilor, marele savant o invită pe Tina Covaliu la Otopeni; află cu stupeoare că lucrarea în cauză — noul produs medicamentos — este deocamdată interzis de către Ministerul Sănătății. Tot în 1971, Tina Covaliu obține certificatul de inventator (foto 4).

H. Coandă o ia pe Tina Covaliu la I.N.C.R.E.S.T., îi creează un post de cercetător și o numește șefă a noul-createi secții, cea de «Liză cationică»; și totodată cere Consiliului de Stat ca problema mult disputatului nou medicament român să fie examinată de Academia de Științe Medicale.

Împreună cu marele savant, Tina Covaliu se deplasează la Paris, achiziționînd de aici aparatul necesar continuării și perfecționării cercetărilor; toate cumpărăturile se fac din fondurile I.N.C.R.E.S.T. În septembrie 1972 Coandă se îmbolnăvește grav, iar pe 20 noiembrie se stinge.

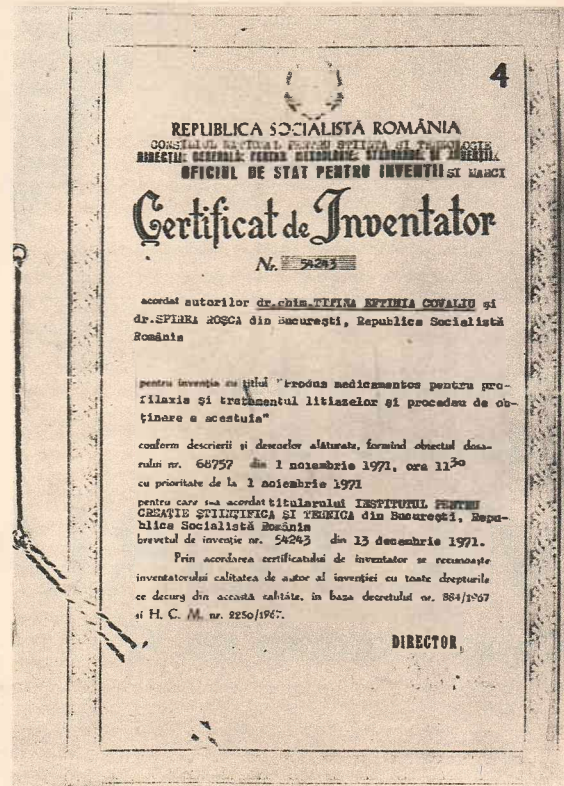
...Timp îndelungat, utilajul Coandă — încărcat în trei camioane — este purtat pe drumuri: refuzat de către minister, ajunge în cele din urmă a fi depozitat în subsolurile I.N.C.R.E.S.T. În ultimă instanță, ministerul hotărăște totuși să-i repartizeze Tinei Covaliu o... cameră, la spitalul P.T.T. (unde se află și în momentul de față). Apoi i se mai repartizează o încăpere, unde fuseseră depozitate rufe murdare, iar utilajele rămîn multă vreme înghesuite pe un coridor.

...Nimeni nu știa — din cei datori să știe — că, în acest moment, rezultatele noului tratament deveniseră spectaculoase: printre altele, un anumit număr de piloți suferinzi fuseseră redați zborului, caz unic în lume! În schimb, s-au preconizat «ședințe de protocol», 74 (șaptezeci și patru, oameni buni, aproape numai într-un singur an!), în care se discută, și se discută... și se discută mai ales CE?

IATĂ CE:

...în decembrie 1973 se ajunge la concluzia (cine, cum, de ce a ajuns la această concluzie?) că este necesar să se mai facă un an de studiu clinic al tratamentului (deși acest tratament, repet, se practica încă din 1962, mii de pacienți beneficiind astfel de vindecare, de lipsa acelor atît de atroce dureri fizice pe care numai o boală ca asta le poate da!). În acest timp, doctoriței Tina Covaliu i se trimite — «spre probă» — suferinzi în comă, asupra cărora nici o medicație din lume nu mai poate avea un efect... În acest timp se uită sistematic numele a sute și sute de oameni vindecați.

Și — mai ales — în acest timp se uită că doctor E. W. Rugendorff, fost cetățean al României (și al cărui nume este acoperit cu scotch, în anumite broșuri ce mai circulă și astăzi), lucrează din plin la producerea medicamentului... în R.F.G.! Îl vom importa oare, curînd, de acolo?!

UN FINAL LA MAȘINA DE SCRIS, DAR CU GURA USCATĂ

...lată și situația actuală: produsul a fost brevetat încă din 1971 (am reprodus certificatul, în facsimil). Acum, astăzi, acest produs a obținut următoarele importante aprobări pe linie de instituții de stat — documentele sînt existente și pot fi puse oricînd la dispoziția cititorilor:

1. Aviz de necesitate
2. Aviz de netoxicitate
3. Aviz de studiu clinic (administrare pe om)
4. Aviz de preparare în laborator etc., etc.

Concluziile se impun de la sine și sînt cel puțin tulburătoare:

1. Românii au produs un nou medicament căruia i se cere prioritate încă din 1963.
2. Reprezentantul Timermann a venit în România pentru a solicita experimentarea în țara sa a medicației respective — și nu invers, adică nu românii au fost cei ce s-au dus să solicite produsul!
3. Produsul românesc are, astăzi, toate vizele necesare apariției pe piață.
4. Un transfug, deținător al unei părți a secretului este pe cale de a-l inventa în străinătate.

Și totuși, se stă, medicamentul nu a apărut pe piață, iar doctorița Tina Covaliu este amenințată în continuare — și împreună cu dînsa și proaspeții colegi ai domniei-sale — cu desființarea secției pe care o conduce, în maximum șase luni.

Și totuși, nu-i speriată: puțin îi mai pasă, oricare ar deveni soarta ei — atîta doar mai crede: că nu se poate ca în România de astăzi adevărul să nu iasă, pînă la urmă, la iveală; că nu se poate ca o anumită mentalitate conservatoare, retrogradă, prezentă încă, să învingă; că bolnavii noștri pot și trebuie scutiți de suferință; că — în sfîrșit — este stupid să importăm, atunci cînd poporul acesta, al nostru, are toate calitățile pentru a produce!

Horia PĂTRAȘCU

Certificatul de invenție pentru Boicil-forte. Încă o etapă în drumul unui medicament românesc spre consacrare.

Nouvelles méthodes d'investigation

ALEUR CLINIQUE DES METHODES ACTUELLES D'INVESTIGATION DANS LA LITHIASE URINAIRE

BURGHELE, TINA COVALIU, E.W. RUGENDORFF et V. MIHAILĂ

Les auteurs exposent les méthodes complexes d'investigation de la lithiase urinaire et leur valeur dans la pratique clinique. Ces examens sont utilisés d'une part pour le diagnostic précoce de la lithiase urinaire (la cristallurie provoquée, l'analyse spectrale en infra-rouge du résidu sec urinaire) et d'autre part pour l'examen de finesse des concrétions enlevées chirurgicalement ou dissoutes spontanément (l'analyse spectrale en infra-rouge ou ultra-violet, la microtopographie de la soude résidu du broyage des calculs).

INSTITUT DE MEDICINA SI FARMACIE BUCURESTI
CLINICA CHIRURGICALA SI UROLOGIE
DIRECTOR PROF. DR. TH. BURGHELE
SPITALUL PANDURI - SOS. PANDURI, 20
TELEFON 13553 - 13554 - 13555

No.421/ 15 noiembrie 1963.-

C ă t r e

EDITURA ACADEMIEI R.P.R.

In atenția Tov. Acad. Alexandru Graur

Vă trimitem alăturat articolul „Noul posibil-tăți de liză intravezicală a calculilor urinari” de: Acad. Prof. Dr. Th. Burghela, dr. E. W. Rugendorff, chimista Tina Tane și dr. V. Mihailă, cu rugămintea de a-l include într-una din publicațiile de specialitate aflate în faza de imprimare și vă rugăm a aproba publicarea acestui articol în vederea asigurării priorității în problema cercetată.

DIRECTOR AL CLINICII,
Acad. Prof. Dr. Th. Burghela

ABTEILUNG UROLOGIE

DES HERRN DOZENTEN DR. THEODOR BURGHELE

Frau

Dr. Tina Covaliu
I-ăre Clinico-Chirurgicale
Hospital "Panduri"
Sos. Panduri 20

Bukarest / Rumänien

Liebe Frau Covaliu,

Aus der bisherigen Korrespondenz entnehme ich, daß Sie die Absicht haben, von unserem Angebot über ein Stipendium der Max-Planck-Gesellschaft Gebrauch zu machen und bei uns für einige Wochen die geplante wissenschaftliche Zusammenarbeit zu beginnen.

Ich wäre Ihnen sehr dankbar, wenn wir nach dem vorbereitenden Briefwechsel mit Ihnen erfahren könnten, wann in etwa mit Ihrem Besuch in Hamburg zu rechnen ist, damit wir die Frage der Unterbringung hier klären können.

Mit freundlichen Grüßen

Th. Burghela

MAGAZINUL UNIVERSAL VICTORIA

Calea Victoriei nr. 17

50

DE MAGAZINE
ÎNTR-UNUL SINGUR
LA DISPOZIȚIA
DUMNEAVOASTRĂ

Program de vânzare:
zilnic 7—22
miercurea 8—21
duminica 7,30—13

VIZITAȚI ȘI ANEXELE MAGAZINULUI

MAGAZINUL ELECTROTEHNICA

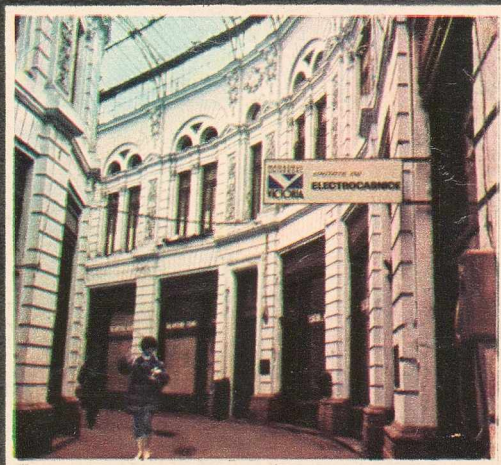
Specializat
în articole electrice
și electrocasnice
Program de vânzare: zilnic 7—22;
duminica 7,30—13

MAGAZINUL „CIREȘARI”,

Jucării, articole sportive, confecții și tricot
Program de vânzare: zilnic 9—21; duminică
închis

PASAJUL VICTORIA

Unitățile: Electrocasnice; Confecții copii; Tricotaje copii; Încălțăminte copii; Merceri; Solduri.

Unitate de prestigiu a industriei românești, «Electromotor» Timișoara furnizează pieței întreaga producție autohtonă de electromotoare de putere mică și mijlocie, recomandându-se cu excelente rezultate, între care realizarea unui avans de peste 200 000 000 de lei pe primii trei ani ai cincinalului reprezintă o «carte de vizită» cu care colectivul uzinei se mândrește pe bună dreptate.

Pentru a susține afirmațiile de mai sus este suficient să menționăm că, în incinta uzinei, investițiile din actualul cincinal depășesc suma tuturor investițiilor precedente și că, astăzi, colectivul de la «Electromotor» realizează numai într-un schimb și jumătate întreaga producție a anului 1948. Dorind să aflăm «secretul» acestui progres neînecat, ne-am adresat directorului general al întreprinderii, Marin Tănase, cu care am purtat un scurt dialog:

— Ce a reprezentat anul 1973 pentru colectivul pe care îl conduceți?

— Un an fructuos, de vîrf în producția de motoare electrice, capitol la care am înregistrat — în raport cu 1972 — o creștere substanțială a producției, cu 35,5 la sută, mai bine de jumătate din acest spor realizându-se prin ridicarea productivității muncii.

— Din cîte știm, există la «Electromotor» un adevărat «creier» de prototipuri pentru mașini electrice. V-am solicitat cîteva amănunte.

— Poate că nu este vorba de un «creier», cum spuneți. Este vorba mai degrabă de un grup de cercetare propriu, care elabo-

rează toate prototipurile, întreaga noastră producție fiind creată sau asimilată de un colectiv intern condus de conferențiar doctor inginer Dan Teodorescu.

— Care sînt bartenerii cu care lucrați în mod curent?

— Anul trecut, am încheiat douăzeci și trei de contracte de colaborare cu diferite institute de cercetări, de proiectări, cu centre de calcul, cu ajutorul cărora am rezolvat probleme foarte dificile din punct de vedere tehnic. Pe calea acestei colaborări, am realizat pentru prima oară motorul electric linear asincron, cu care colectivul uzinei se va prezenta în curînd și la export. În acest moment, aproape jumătate din producție la drumul străinătății, motoare purtînd marca «Electromotor»-Timișoara bucurîndu-se de aprecieri laudative în R.F.G., Uniunea Sovietică, Franța, Iran, Cehoslovacia, R.D.G. și în alte țări.

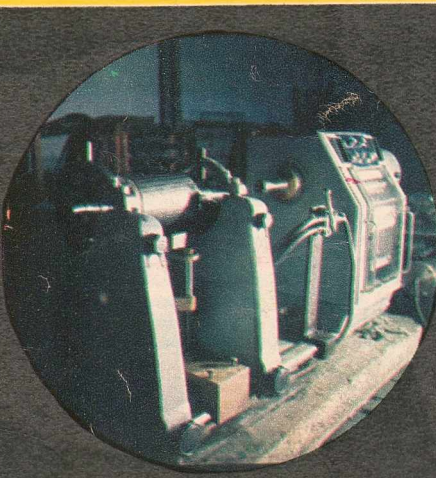
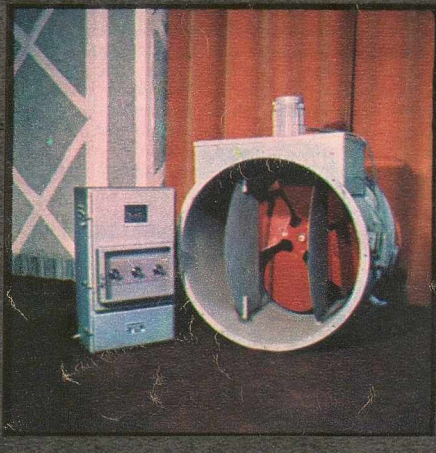
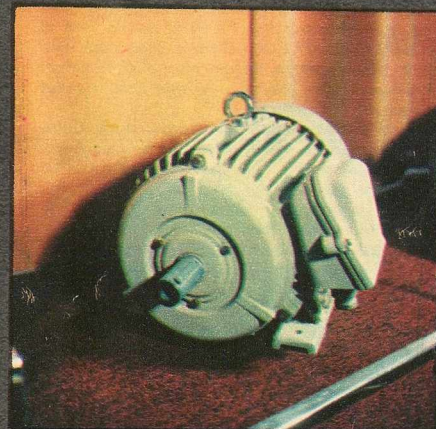
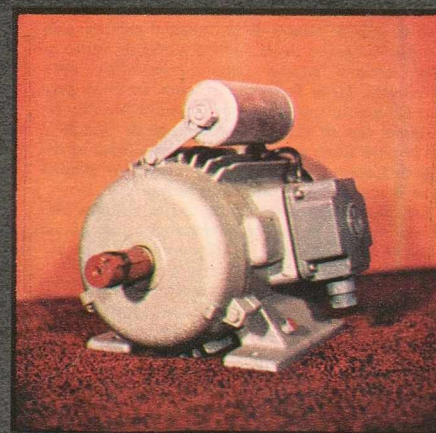
— Ce va însemna anul 1974

pentru uzină?

— În cîteva cuvinte, angajamentele noastre ar putea fi sintetizate astfel: depășirea producției marfă și globală cu 20 și respectiv, 15 000 000 lei; realizarea de produse modernizate care să ocupe peste 85 la sută din volumul total; suplimentarea planului cu 8 motoare electrice; extinderea utilizării calculatoarelor electronice în alte sectoare de fabricație.

Cunoscînd priceperea și hărnicia colectivului de la «Electromotor»-Timișoara, nu ne îndoiim că angajamentele de mai sus se vor transforma, rînd pe rînd, în realitate.

1. Motor asincron monofazat cu condensator
2. Motor asincron trifazat cu rotor în scurtcircuit
3. Motor asincron trifazat linear
4. Ventilator axial cu regulator de debit pentru hale zootehnice
5. Mașină electrică de echilibrat

ELECTROMOTOR TIMIȘOARA

O MARCĂ DE PRESTIGIU

1

2

3

4

5

răposatul era mort

Visez de mult la automobilul ideal și mă încapăținez să cred că el există. Desigur, nu ca o piesă desăvârșită, realizată până la ultimul amănunt și închisă ca o prințesă răpită în văgăuna vreunui căpcăun. Ci ca un posibil rezultat al unei inteligente și rodnice colaborări între toate talentele care și-ar sufla mințile pentru a moși mult așteptatul prunc a cărei perioadă de gestație durează nepermis de mult. Mi se pare de necrezut că, în epoca zbururilor cosmice, omul să fie pe drumurile de asfalt ale Terrei prizonierul și victima aceluiși vehicul anacronic care dă omenirii atîta bătaie de cap cu imperfecțiunile lui tehnice, cu lăcomia lui insașiabilă în fața unor carburanți prețioși, cu noxele lui atît de vătămătoare mediului. Visul evadării, al libertății de mișcare în mare viteză se transformă în coșmarul statisticilor care calculează accidente rutiere, în îngoasa importatorilor de petrol, în starea de perpetuă alertă a ecologistor.

Cine să ne ofere acel automobil ideal care să fie pe cît de sigur și de zgîrcit cu risipa, pe atît de accesibil pungilor? Deocamdată, pe toate meridianele se caută remedii la vechiul automobil, îmbunătățiri tehnice, noi parametri ai consumului, o mai mare și mai ușoară siguranță în conducere, o mai robustă rezistență la șocuri. Se perfecționează carburanții și se încearcă excluderea timpilor morți ai pistoanelor. Se încearcă filtrarea și transformarea pe loc a gazelor toxice, se dozează bordul mașinilor cu noi indicatoare, se impune obligativitatea centurilor de siguranță. Dar vehiculul, așa cum a fost el conceput cu trei sferturi de veac în urmă, este un născut-mort, un avorton al tehnicii, menținut peste măsură în incubatoarele vieții. Această jucărie a oamenilor mari din copilăria secolului vitezei ne-a ajuns în epoca zbururilor cosmice rudimentar și anacronic. Se distrug zilnic sute de mașini noi-nouțe care sînt lansate cu toată viteza contra unor ziduri de beton spre a se calcula efectele șocului asupra caroseriei, a angrenajelor, a pasagerilor. Zilnic, patruzeci de manechine îndopate cu electronică pentru a «suferi» fizic în numele științei sînt aduse la Wolfsburg, în incinta uzinelor Volkswagen, la întâlnirea cu moartea. Același lucru se repetă la Ford, la Fiat, la Toyota. Roboți cu ficat

de tranzistori, cu inimă de circuite integrate, cu creier de sîrme sînt puși la volan sau pe «locul mortului» și trimiși să-și spargă toracele sub explozia parbrizelor și sub armonicele motoarelor. Se mai adaugă o bară de șoc mai elastică, se mai dotează bordurile cu masă plastică buretoasă, se mai perfecționează centurile de siguranță care au toate avantajele din lume, mai ales cel de a te ține legat fedeleş într-o caroserie cuprinsă de flăcări.

La Heidelberg, în R.F. Germania, doi fiziologi caută să dezlege enigmaticele morții violente prin ciocnirea unor mașini care au la volan cadavrele anonime ridicade de la Institutul medico-legal. Asta costă mai ieftin decît manechinele tranzistorizate și efectele șocurilor asupra corpului omenesc sînt mai ușor de constatate. Mortul fără familie, abandonat la morgă, este pus să mai moară o dată în numele vieții. Imbrăcat cuviincios, instalat la volanul mașinii teleghidate, cu centura de securitate prinsă în diagonală de la brîu la umăr, cu picioarele înțepenite pe pedale, cu minile reci pe volan, el este lansat cu 80 kilometri la oră contra unui zid de beton. După prăpăd, pacienții sînt luați la control pe masa de disecție. Rămășițele pămîntești ale mașinii vătămăte sînt urcate pe rampa atelierului mecanic, iar mortul, cules de cele mai multe ori de prin azilurile de noapte sau de pe marginea șanțurilor, și care n-a avut plăcerea de a conduce o mașină decît în chip de răposat, este supus scalpulelor. În ciuda miraculoasei centuri: șapte coaste rupte și o claviculă spartă. Ficatul și rinichii grav vătămăți. O vertebă fracturată. Moarte indubitabilă. După o astfel de demonstrație, după excelentele rezultate ale cercetărilor științifice, care n-au avut asupra lui alt efect decît să-l lase rece, se poate duce liniștit să-și continue somnul într-una din gropile comune ale primăriei.

Nu, orice s-ar spune, nu acesta poate fi automobilul viitorului. Vor ride de el nepoții și strănepoții noștri cînd îl vor zări prin muzeele tehnicii, întrebîndu-se, poate, cum de drumul lui spre muzeu a putut trece prin atîtea săli reci de morgă?

Ioan GRIGORESCU

CRONICA DE TREI SECUDE

lacrima ghețarului

Oricît de periculoase știu că sînt blocurile de gheață, marile blocuri de gheață, asanumitele aisberguri, pentru viața oamenilor, pentru vasele, pacheboturile, transatlanticele, titanicele lor Titanic, oricîte grozavii ale mării s-au petrecut din pricina lor, oricîte catastrofe și nenorociri au provocat — un profund și ciudat sentiment de solidaritate mă leagă de existența lor, de plutirea lor maiestuoasă, de circulația lor liberă și independentă, dezlegată de toate calculele oamenilor de știință și artă. O puternică emoție m-a cuprins în ziua cînd am citit în «Știința» că anul 1972 a fost un an record al aisbergurilor atlantice, cele 1 587 de exemplare care au plutit în acel an întrecînd vechiul record înregistrat în 1929, cînd 1 329 de asemenea munți glaciari au pornit-o încet pe Atlantic. Nu-s deloc hotărît dacă să socotesc bun sau rău acest fenomen — viața mea e mult prea strîns și obsesiv legată de existența blocurilor de gheață, sînt prea subiectiv, sînt prizonierul unei anume imagini foarte exagerate (desigur, ca orice imagine) cu privire la aceste enormități făurite în circulația de natura, la urma urmei, inumană; nu mă pot elibera de această imagine apăsătoare, nobilă ca orice repetabilă povară: eu văd în aisberguri monstruoase și fascinante vise ale firii, uriașe și bogziane modelări ale nebuniei ei, o transfigurare fantastică a norilor, a cutremurelor și a pustiirilor ei într-o înghețare albă, strălucitoare și vrăjită. Poetizez, firește, ceea ce nu mă îndoiesc însă că e instinct poetic obscur, încă nearticulat dar existent — ca

în omul primitiv, arta — murmurat, îngînat cu dificultate de tot ce mișcă riul, ramul și oceanele lumii. Dovada unei asemenea poezii ascunse în blocurile de gheață plutitoare stă în fapt — binecunoscut și îndelung metaforizat de poezii conștienți — că un aisberg dă la iveală în călătoria lui sub soare doar un sfert din înălțimea sa, cea mai mare parte rămîndu-i, ca în orice bună poezie, nevăzută, sub apă, trasă în adînc, sub o pecete a tainei, cum am spune noi, în cea mai frumoasă limbă românească.

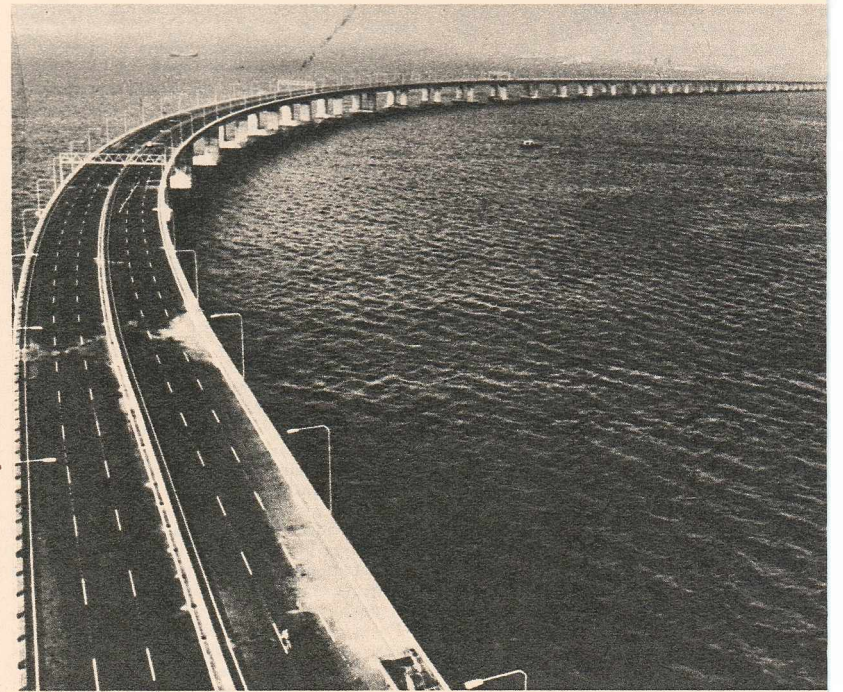
Așa stînd lucrurile, așa plutind munții de gheață, nu pot să nu mă gîndesc la viața și deci la moartea lor. Nu toți lovesc în oameni, nu toți se ciocnesc de Titanice, nu toți provoacă nenorociri și groază. Mulți, poate cei mai mulți, sînt pașnici, liniștiți, închiși și tăcuți într-o glacială înțelepciune. Mulți se topesc în liniștea oceanică. Mulți mor în pustia rece a lumii lor. Mulți dispar într-o totală indierentă a propriei naturi, ai cărei fii sînt. Rar însă, cite unul, simțînd dispariția vreunui semen de-al său, emite o lacrimă pe chipul de gheață, semn că și el începe să se topească și să moară. Nici un om nu vede lacrimile secrete ale blocului de gheață rămas în viață, secretate în memoria fratelui său, dispărutului. Eu însă nu mă îndoiesc — cu același simț exagerat care nu mă părăsește, în pofida atîtor fapte care ar trebui să mă leucuiască — și nu pot să nu văd aceste lacrimi ale unui ghețar tăcut la moartea altui ghețar, plecat să se transforme în nori, ploaie și — la capătul drumului — în grîu. Halucinat, prin somn, eu ajung să

cred că la dispariția unui aisberg foarte strălucitor, lacrimile altui aisberg taciturn învață chiar să scie și să se exprime omeneste, așa cum în basme arbori încremeniți din duhoarea unui duh al raului înfloresc deodată și se transformă în prinți mirifici ai demnității și curajului uman. Nu poate fi departe ziua cînd omul — capabil, ce e drept, și de catastrofe mai mari decît cele pricinuite de aisberguri blestamate — va ajunge totuși,

în marea sa, și ea indiscutabilă, să de freze și să se cutremure de lacrimile blocurilor de gheață pașnice, blinde, mîndre, țelegîndu-le suferința, așa cum a ajuns priceapă și să dezlege tainele și mesa din ciripitul păsărelelor în copacii primărateci.

Vom mai trăi, vom mai pluti...

Radu COSA

arc deasupra oceanului

Cinci ani au durat lucrările pentru construirea unuia dintre cele mai mari și mai grandioase poduri din lume, cel care leagă orașele braziliene Rio de Janeiro și Niteroi, aflat pe partea cealaltă a golfului Guanabara. Podul a fost în timpul construcției obiectul unui scandal pe care presa braziliană l-a relatat pe larg: consorțiul de antrepriză a comis, se spune, numeroase erori și iregularități. În 1970, un grup de experți a constatat proasta calitate a materialului care se băga în operă și unele deficiențe de tehnologie de construcție, precum și un accentuat trafic de influență din partea antreprenorilor asupra tehnicienilor însărcinați cu controlul tehnic. Întrerupte pentru un timp, lucrările au fost reluate în 1971 sub control federal. Podul impresio-

nează prin monumentalitatea sa. Lung peste 13 kilometri, are o lățime de 26 metri și șase benzi de trafic. El poate traversat de 50 000 de vehicule zilnic. E construit la o înălțime variînd între metri și 72 metri deasupra apei, parte beton, parte din oțel. Opt mii de muncitori au lucrat în permanență pe acest șantier gigantic. După statisticile oficiale au mu în timpul construcției 33 de oameni. Po a costat circa un miliard două sute milioane de franci, sumă acoperită în parte de consorțiul de bănci britanice. Calculele act le prevăd că traficul pe pod va atinge limita de saturație prin anul 1987. Oricu podul a scurtat cu 120 kilometri distanța dintre cele două mari centre urbane braziliene.

PRIMUL CORĂBIER SOLITAR DIN CEHOSLOVACIA. Tehnician la întreprinderea Lachema în Nový Bohumín (regiunea Moraviei de nord), Richard Konkolski este primul navigator solitar al Cehoslovaciei. După ce s-a întors dintr-una din cursele cele mai grele ale navigatorilor solitari (Plymouth — Newport, S.U.A.), o cursă peste Atlantic pornit cu un iaht mic, «Nike», în jurul lumii. De la plecarea din portul polonez Szczecin în anul 1972, pînă la ancorarea în portul Townsville, în Australia, la sfîrșitul anului 1973, parcurs 18 318 mile marine. La începutul lunii mai va porni din nou la drum pe apele oceanului. Această nouă călătorie dorește să o termine la Plymouth în aprilie 1975. Iahtul «Nike» l-a construit cu ajutorul prietenilor. În timpul navigațiilor de pînă acum a făcut 4 000 fotografii alb-negru, 4 000 color și a filmat peste 3 kilometri peliculă.

O VESTE

BUNĂ

PENTRU

CUMPĂRĂTORI

Numai pînă la 15 mai a.c.

Procurati-vă cu acest prilej
articole de sezon.

• stofe • țesături de mătase • confecții
pentru bărbați, femei și copii: pardesiuri,
sacouri, raglane, impermeabile etc. • tri-
cotaje • ciorapi din fire sintetice pentru
femei.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

deschis în toate
unitățile
comerciale
din
țară

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

Vă mai oferă
în magazinele
de specialitate:

• aspiratoare de diferite mărci și tipuri • moto-
rețele MOBRA • mașini de cusut ILEANA tip masă
și tip mobilă • frigidere cu compresor de 140 l.

• aparate de radio MAESTRO — STEREO • piese
de schimb pentru toate produsele de folosință
îndelungată.

Importante reduceri
de prețuri la unele
produse textile și me-
talo-chimice în ca-
dru TÎRGULUI DE
PRIMĂVARĂ

Rețineți: numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

jurământul națiunii

Jurăm cu cel ce jură pentru țară
Să fim ai țării, țara apărînd,
Jurăm ca soarta ei, pe-acest pămînt,
În inimi s-o purtăm și să ne doară.

Jurăm, cu mîna-ntinsă pe pămîntul
Acestei țări cu furtunos destin
Că vom lăsa-o celor care vin
Întreagă și frumoasă, veci de-a rîndul

Jurăm pe toți bătrîinii și copiii
Și pe istoria acestui neam,
Jurăm pe ce sîntem, pe ce eram,
Să ne-nchinăm viața României.

Jurăm pe tot trecutul și pe toată
Lumina grea a Munților Carpați
Să fim cinstiți și demni, să fim soldați
În credincioasa patriei armată.

Jurăm pe jurământul celui care
În lupte se repede cel dintii
Că nu vom suporta peste spinare
Nici un străin și agresiv călcii.

Jurăm pe-a amintirii stea adîncă
Și pe-a speranțelor adîncă stea,
Din viața noastră că vom face muncă,
Noua iubire spre-a întemeia.

Jurăm să nu iertăm măcar cu gîndul
Pe-ai României — vechi și noi dușmani,
Jurăm credință neamului, urmîndu-l
În lupta lui de mii și mii de ani.

Jurăm din revoluție a face
Starea normală-a unui vechi popor,
Jurăm pe-nșeninare și pe pace,
Jurăm pe netradusul nostru dor.

Jurăm pe toți acei ce ne-au premers
Și au avut puterea să reziste,
Jurăm devotament acestui mers
Și țintei lui — ideii comuniste.

Jurăm, deodată cu acela care,
Cu voce demnă, gravă a jurat,
Credință patriei nemuritoare,
Gînd solidar Întîiului Bărbat!

Jurăm pe-acest deceniu greu, sever,
Că-n veci va bate inima română,
Jurăm ca România să rămînă
Întreagă și puternică sub cer.

Jurăm pe-a muncii meritată plîine,
Jurăm pe lupta noastră de a fi,
Că fericiți vor fi acești copii
Și fericită patria de miine.

Jurăm să fim puterea mare-a minții,
Mereu să ne aflăm printre cei buni,
O națiune între națiuni,
Destin mai bun decît ne-au dat părinții.

Jurăm că ne vom crește bine pruncii
Spre a nu fi aici nicicînd pustiu,
Jurăm să fim ai țării și ai muncii,
Cu spirit demn, neînjugat și viu.

Jurăm să nu trădăm și să dureze
Curatul gînd de sub aceste frunți,
Jurăm să nu ne dăm în veci înfrinți
Că botezați am fost în metereze.

Jurăm cu cel ce jură pentru țară,
Sîntem cu el, că e cu țara el,
Că-n lupte care-l binecuvîntară,
El nu stă, ci muncește sub drapel.

Jurăm cu el și lui ne-ncredințăm,
De el nici un zăgaz nu ne desparte,
Jurăm pe ce sîntem, pe noi jurăm,
Jurăm credință pînă peste moarte.

Jurăm devotament acestei țări,
Acestui drum și-acestei noi durate,
Că vom grăniceri un veac călări,
De e nevoie, pentru libertate.

Jurăm cu cel ce jură pentru țară;
Cînd el vorbea noi glasul i-l țineam
Pe toate vocile acestui neam
Ce din adînc de vreme îl ridicară.

Jurăm pe toată jalea și minia
Atîtor veacuri cîte ne-au furat,
Jurăm cu vocea primului bărbat
Că România fi-va România!

Adrian PĂUNESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU